

2
A
t.
t.
m.
S.

Santa Cruz
3

UVA.BHSC

647

692,

203

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

THE UNIVERSITY OF CHICAGO PRESS

CHICAGO

1954

UVA.BHSC

2
Auteur D.D. Didaco dela Semana

actionib.

Addit. inf. de

UVA.BHSC

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF VICTORIA

1911

UVA.BHSC

Ad rubricam tituli inscripta de acti-
onibus a. d. D. Decado de La Serna

— Primario professori —

Trato Clarissimi Auditoris, prof. Juris
prudens pelagus navigare vestro impetu,
plausu institui. Sine ne in mutanda regni
Conditas; ut in fluctu inclusus literario ne
fas videbitur pro tractatu, que sphaera aduc
in jurato Professori dictata vos fautores,
commendatores habuit, eady nec contraher
daminiq; legi prosequi, ne ambiat hoc dama-
hone, huius in calumny xuy nae libenti tito,
si liceat vos ipsos antestari qui nondum ex
ceptores ex parte ultimati utilitate vestre
consultu in, videmus labori hostigium
Venerolentis, quaz prosequi. et hinc me referen-
dere et ut exceptoros profuturo prima
primaria q' sit Professoru iura iniqua fa-
uerent, si post postea cogitationibus illatit
(ut amant) manibus hoc quale quale gra-
ditudine ulamendy muni fuerit vestre
ne concurreret, ne q' a ino pectis, sy cupidus,
a qua perbulis, sed q' ad gloria ut inquit
D'agustinus populari ne poruenerunt qui
primi sunt mihi quiqua in actonib; per-
vultu, et labore pre hui; versante qui

qui in medijs turbis agendo et suadendo po-
pulis prelium non ut prosint in terra bona fide
et pondero vixit hanc tractationem manus ad tri-
bere et earumque ad extremam hinc, si fas ducere
perire ut qui que meri. Fabra et
Conatibus benignis que ad civitatibus unquam
amplissima nullum theatrum ex oro.

Dabimus scriptis quorum non per locum nobis causa
ad futuram utilitatem est. Valere et videre

H. 2.

Tractatio nostra ut non ab re laborum in ea impen-
dente videatur totum hunc occupat et sine ea nec
invenitur et ita non sine ratione maioris nostri
dixerunt totum hunc nosse quibus nosent actionum
magno perique studij dicitur in hanc qualitatis
eorum nosse agere verborum generalissimum et di-
versas que habet significationes, semper tamen ea
significatio est ad unum subsequenti ut facillime
uno te tractis Marcial. lib. 1. epigram. 80
de hoc vobis valentibus.

Semper agis causas et res agis
atque semper.

H. 3.

Agere in iudicio significat id ad ver-
sarij actionum exercere non quia in iudicio
et potest significatio verborum in disputatione ex-

2
Ex opinione Cujacii, et aliorum trahebantur ut
dixit Theop. in presenti et consequenti hinc
Fabr. lib. 10. coniect. cap. 9. n. 2. P. Gregorius lib.
10. Synagmata cap. 8. Quare ad hunc de obli-
gat, et actet. cap. 3. ut recte animas uerbi
Donell. lib. 13. coniect. cap. 4. et eos referens
est ibi lita H. = Verby Jus in definitioe
adus e di fuisse ut cogeret in t. p. r. in
Varias tres opinioes agendi formulas: igni
fructioe aseruerunt Cujacii in notis ad natum
ipm et in reuatioe ad ipm in l. 1. de. o. et
act. Rotomanus. Pultimus in presenti Manell.
Donell. in de iudicatioe notum ad. iust. in Regue
10. cap. 1. l. 1. de furto Olano lib. 3. cap. 9. n. 2. quo
ry pro uare uidet ibi vulgaris formulas H. p.
in fragmento l. 1. 1. res autem l. 1. q. 1. uerbi
lib. 9. ibi id communis diuidendo formula
uicis aeorum d. condat l. 1. c. de formula sub
ubi consent formulas actioe adrogant
Donellus lib. 11. Inuent. cap. 2. et ibi de lita
H. Petrus cap. 4. ibi est lita l. qua propter
si tempore Iustiniani formulas sublatz
erant, in perite uerby us pro formula
in definitioe poneretur = u. q. an pro for-
mula acciperetur sequeretur. Quod ante for-

Formulae impetratae quis actiones non habent,
sed actio in ipsa quaerit obligationem elegans
D. in l. 2. ibi: in qua actio datur
in extendendo factis ut fuit Gothofredus
in ea ne obligatio, ut fuit Petrus Lab ibi: d
retinendo actio ut fuit alter Gothofredus
de Reg. Jur. § pro formula accipi non potest - qua
propter ab ista recedimus sententia non ob-
stat quod actio pro formula accipitur in lo-
co ubi relatus quod ubi est factus pro ob-
ponitur aut pro egyptum subauditur. Verum actio
ita formula communis dividendo id est for-
mula non tantum factis eorum fundamentis dividen-
do: nec feliciter dixerunt Donell. lib. 13. com. 1.
cap. 1. Corradi, Difanens. et Harpocrazet in pre-
senti, et Donell. Simia, Pomus Obianus de act.
P. 1. lib. 1. cap. 1. d. 5. qui dixerunt non signifi-
care potestatem aut facultatem, quemadmodum
in definitione visus sonitus, quorum non fundari
videtur in l. 6. d. ult. § de negot. gest. l. 5. d.
ult. § de h. mali = sed contra eos faciunt
sequentia, primo ad facultas et potestas de-
notant pro facultate agendi, quod pro-
sumus quod nec possimus d. datur actio, que pro
nunc facultate agendi non habeat, et
minus patet ex obligatione in d. conceptis

Concepta, iniqua ex cordatione sentit inter
 pro hys actio staty nascitur lq. 3. Sult deconst.
 pecun. lq. Vulgo lq. lib. 18. com. ep. 3. litta. Dlonay
 lib. 4. com. ep. 8. Quare ad ostend. o. et ad
 ep. 8. P. Molina de Iusticia et Jure dii
 p. 2. 1. 1. 2. 6. et tm. n. continet pro sentes fa
 cultates agendi de qua ante dicit aduentus
 agi n. pot. ex lq. 1. 3. 8. deconst. pecun. p. ultimum
 qd. ex male facto ditor obligator pupillo ex
 de rationibus dii tracto qd. quod actio staty
 nascitur ditor agere n. pot. neque pupillus
 usque finat tutela lq. 4. de iur. et rationib.
 qd. apertius convicetur Ius n. sig. ni. facere facult
 tate. Itaq. dicitur e. Ius in presenti conti
 derare tanquam in persona creditoris radi
 caty, n. d. quo actu in vendat in dep. usq.
 dent. in p. actu ab ipsa facultate, ut dicit
 apud ita subtiliter Donell. ubi sup. dicit
 litta. 8. p. 1. 1. 2. 6. sicut sibi debetur.

D. B.

Primo testat per populary actiony n. consequit
 qd. nobis debetur lq. 1. 1. de pupuli actio et loquente
 ubi n. sit qui actioy populary habet lq. penult
 ff. eod. qd. qd. aliqua e. actio, per qua n. conse
 quamur, qd. nobis debetur, argote di. facultates
 lq. ult. ff. de termino moto in qd. omnib.
 p. na

Qua quae imponitur con demnato tota fisis acqui
retur qua de ficialitate operans otome asservit pop
ularis actioes n̄ comprehendit sub di finitione
actiois q̄ utique saluissimū ē ut tenet Donell.
lib 10. l. ment. ep. 1. Sed et Redu fus in lg. 12. §.
de V. Olinanus ubi sup pluribus antiqui
oribus de latu d. 31. Donell. ad titm de actio
nibus in prio n̄ r. etis in bono Cusac libro.
obstat ep. 10. et ad tit de publicis Iud. et de po
pularibus actioibus Bachobius de act. di
p. 1. Th. 6. Fluerius Pontib. in lg. 12. de V.
Quaren. lib 1. de p. ep. 36. q̄ d. prouati t. ex gene
rali di finitione actiois d. 11. l. 1. p. 1. 2.
et d. penales 12. h̄ ubi sunt actioes populares
uel utique de alto corrupto proponit et si
n̄ comprehensa est in di finitione minus recte
d. Justiniano ubi proponeret ad idem autem
argumenta dicuntur ē actioes populares d̄
que uerit̄ de populo competunt, differuntq̄
d. publicis Iudicis, q̄ publica Iudicia capiti
penas criminale persequuntur popularia ū
ex usu magis ad pecuniaria spectant Cusac
de publicis Iud. Pontib. in lg. 12. de V. d. in h̄
auty actioibus aliquando quis privata uti
litate prosequit̄ ut in tit de h̄i qui in iud. uel.
esit̄ in sp. lg. 3. de pupulero Violato. Et tunc
nemo negauit has populares actioes comprehy
ndi sub di finitione actiois ut ad uertunt
Donell. ubi sup. Pontib. et Redu fus et in h̄
actioibus semper pro fuit̄ que privata pro

Privata prosequitur utilitate l. si de popularibus
 act. ubi sup in l. si de procur. Ant. Fab. in ca.
 rionali ad gum et de hac specie popularium actio-
 num n loquitur l. p. multa de popularib. q. in hijs
 locupletior e ante litem contestatas qui eas habet
 alij n sunt actioes populares in q. om publica
 versatur utilitas veluti in specie l. si de
 Jurisdicte l. de deter moto l. 3. §. s. de populari vio
 latio et in l. i. locupletior n e qui eas habet
 d. l. p. multa de popularib. d. n. r. d. o. t. o. t. a. q.
 ex h. c. convingenda ee cum l. n. §. n. s. h. o. i.
 docemur. q. post litem contestatas oritur e q. ac
 actioes populares habet q. ante multa alle
 dere poterant, q. e fuerent, ut actioes n ha
 beret, veluti q. poterat d. i. c. d. i. vel q. aliter
 ut rationis p. q. fieri poterat, ideo q. ante litem
 contestatas, perinde e hac r. e. n. haberet
 nec fide iusor iij. accedere p. t. Elegans d. n. l. §. b.
 in fine §. de p. i. u. s. o. r. i. b. u. s. et ibi d. o. t. o. l. o. s. i. t. e. q.
 ante locupletior n e d. l. p. multa post litem
 contestatas ius aliquod prosequitur q. actori
 aliqua pars, pene admodum, ut notat in l. §.
 de iur. d. i. c. i. o. e. l. §. i. s. §. ult. §. s. illamq. hoc
 autq. regulariter intelligendy e q. aliq. d. o.
 pena immutat e p. i. t. o. r. e. vel p. r. i. n. a. i. p. e. ut
 d. o. s. a. f. i. s. i. o. a. d. q. u. i. z. e. t. q. r. a. r. o. e. c. c. i. d. i. t. ut in l. §.
 ult. de deter moto l. 3. §. s. de populari
 violatio et sic respondetur ad cas, n. ideoq.

Desinit in sum in popularibus
prosequi in post. l. iij. contestatae aliquid ei de
beati notant. Item in l. iij. §. ult. ad sig.
Item l. iij. §. ult. ad sig. ubi supra una fine
quid qd. dixerit. Est ubi supra l. iij. §. qui regu
lari fisco fine applicari assentit, quae in
questione ab interpretibus dicitur. Item in
l. iij. §. penultimate ubi proprie sedes =

H. realis non comprehendit in d. finitioe eius per
eas prosequamur qd. man. §. d. t. h. §. i. ne itaque
D. oratos. eodem l. iij. §. d. t. h. §. i. qui
vero aliquid sibi deberi assentit, negat se do
minum et §. t. h. §. i. potest se dominum i. fin. d. i.
in tendat adversarij dari oportere §. ne itaque
h. l. §. d. §. ult. de p. o. §. i. ut vult et debet sibi
manifeste opponunt l. iij. §. r. de auro et arg.
legat p. d. finitio non comprehendet actiones reales
Ut in per eas agimus adversus eum qui nu
llo iure nobis obligatus §. t. h. §. i. si non
obligatus nec actio. Præterea ex l. iij. §. d. t. h. §. i.
ubi actio comprehendit in proprie actio
nem reales. Ultra id firmo ex perum no
doque. t. v. in l. aureum §. d. t. h. §. i. deliberate
legat ubi legato liberatorem relicto
tantum continetur qd. debet non ubi qd. d. t. h. §. i.
di coram et quia illud non debet
vult dem sperare est t. v. elegans in l. iij.

In l. et uno l. 5. 1. de acceptilat ubi ad hoc
 ut acceptilatio possit cadere in res, que ab alio
 possident. si in fine dicitur quare res ad nos
 se petitio, prosecutio que e ut comprehenda tur
 rei vindicatio, & requiritur qd adiciatur qd in
 meum habes qd qd sub nomine debendi non
 Comprehenditur rei vindicatio, cui difficult
 tate, ut satisfaciamus, omittimus 2o in diffinit
 in quas adiectiones ubi qd sup est. quas timue
 runt in presentibus Cupat et in l. 5. de oct acc
 Donell. ubi sup, Otom. lib. 3. Observat cap. 2. An
 Faber lib Director cap. 3. Fudelm. de Jure no ussu
 mo cap. 3. lib. 3. Revertimus etiam Maruz l. clamam
 lib. 2. memb. cap. 6. dicitur qd creditores appe
 llari illis, cui ex qualitate caa, vel obligatione de
 betur. dicitur tñ exceptio repelli n. possit l. credi
 toris 10. ff. de R. et qui res alterius possidet obli
 gatus ex l. nam hoc nra l. de condit in deb.
 exceptiones qd n. habet Otra dominus vindicatio
 ponere creditos & dominus. Hec doctrina plus
 notanda pupilo, fuit, antea recusa in l. 4. de
 & hoc utiqz probatur que ex l. 2. de compensat
 ubi compensatio e debiti. ad debiti contributio
 et tñ admittit in rei vindicatioe. l. 30. ut itaque
 n. obstant uba nullo Jure qd intelligenda e
 ex relativi contractu, et lib. 2. memb. cap. 6. ad huc

de y. f. acced
 et qd qu
 notat illu
 gentil. in
 sed abo pure
 in Velatio
 marc. lictan

Ad hunc in l. 28. §. memoria 2. et l. 18. §. et respon
dit, quando liberatio generaliter legata ne
tenetur ad casum, de qua testatores sensere n. apu
real l. 9. deliberata l. al. asp. t. s. in l. 28. §. ult. de
liberat. legat. Arias de Messa lib. 3. Varias c. 11. = 2. et
etiam responderi, quod ubi debuit attestare pro datus
in intelligitur stricte, quod secus in nra. lingua, in qua
verba latissime debent interpretari, ut notat Cujas
lib. 3. resp. Sequitur in l. ult. §. titia 2. deliberat. legat.
Andr. Gemus lib. 1. Var. c. ult. n. 82. Arias de Messa
ubi sup. n. 6. ~~prohibet~~ Inhiat autem de l. 28. et
§. memoria cog. l. ult. §. titia 2. de liberat. legat. post he
curium, qui ubi ubi tollit quod dicitur Cujas. resp. Se
quitur in d. l. ult. videndus est Cobarr. lib. 2. Var. c.
14. n. 1. Monochius de prae sumptu lib. 2. c. 164. In
teret dicitur p. 3. c. 1. n. 32. qui omnes emenda
tiones supponunt, & nullis ex his rebus solvere
debet Cobarr. de rationis c. 5. n. 22. solet etiam
argui ex l. si pact. 12. C. de pact. l. 5. C. de contra
hend. stipulate. pro quo videndus est Bachob. d. thes
26. d. tra. Andr. 2. qui respondet rae stipulationi
penalis ubi agi ex pacto nudo. Solet etiam
opponi t. s. in l. 2. C. de positi. l. 49. §. 1. de act. in
p. l. 99. Donelli ubi sup. = Obstat etiam in vulgari
t. s. in l. 1. de distracte. p. n. ubi nullo iure sol
vit Cujas 26. quest. Papi in l. 12. eod. t. =

Ad summum D. L.

In Vestibulo habemus ubi Judices arbitri
 troque in q̄q̄ enodandis invidiamur in re
 p̄tes, et invidendi aliqui, qui thesaurum
 sequuntur ubi arbitros ad Judices receptos et
 Comprimarios referentur de q̄q̄ in d. de
 recept arbitri q̄. ex r̄o in Judicio de finitōe
 n̄q̄ aperte conviuntur in apud arbitros nulli actōe
 instituerentur. ut advertit Cyp. in presenti, qua
 propter dicendum ē q̄ Judicio, q̄ a p̄te datur.
 aliqd̄ imponebatur formula stricta, aqua n̄ re
 cedere n̄ licebat et isti Judicis appellabantur
 sed q̄ boni aliqd̄ et tunc arbitri, & facultate rece
 dendi a formula habebant, & isti ab arbitris
arbitri appellabantur et ita accipiuntur in n̄o
 & et in l. a. D. P̄. l. s. g. furiosus ff. re Judicat sic
 in teligenda innot̄ Merillo libro 2. Obier cap. 1. §. 1.
 ff. ad l. Juliae repetend. plura de hij Judicibus
 & horum op̄niti. Pichar in §. 28. q̄. 1. ex d. l. s. et p̄g
 aque d. 24. Cypae. in l. v̄m C. rei uxore act. Mag.
 Procep. D. Reter in academiis de re Judicat. in d.
 D. P̄. l. s. ex qua differentia arbitri, & Judicium
 venit: ponenda diffinitio antinomia que in
 esse creditur in l. p̄natis d. de Jud. ubi dicitur
 patris filius Judicis habere posse: ex d. rario in
 l. 10. ff. de Jurisdictione id negat q̄ n̄ obstant
 siani

Si animadvertis in l. 23. D. ult. Incho^{cem} no
minare pro eo cui formula stricti Iuris ^{imposita}
erat, aqua casu recidere n̄ liceret, nihil in tererat
q. d. Iudex filius est in ca. patris, cui archiepa
terna in formula elucere n̄ potuisset q. d. recus erat
in arbitrio utruque elegant^{er} complectitur Seneca
lib. 3 de benif. melior videbatur conditio Calpurni
si ad Iudicem, quae = rae arbitrio mitatur ^{dup formula}
inclusit, et certos, quos n̄ excedebat t̄os, ponit huius

et libera nulli constructa vinculo religio ē, vel ~~incho~~
Vultius in praxi senti D. 2. cui amobit Merillus lib. 1. Var. ex
Cujac. ep. 10. licet aliter & varie Cujac. 3 ad African in d. l.
D. & in recitatio ad illu. t̄u. & in l. 10. de Iuris d. An. F.
in rationali ad utruq. t̄u. & in Pa. p. 2. p. 2. illa. e.
3 oss. lib. 11. ep. 25. lib. a. H. =

Q. 2. D. iudicantur omnes actiones, in impersonales & reales,
Personales per quas exprimur adie. casus cum
qui nobis obligatus ē ex contractu, vel quasi ad dā
dū aliquid vel faciendū, quae actio ipsas personas
obligatas attingit, et q. meret l. actus 25. de perso
nar. de o. & act. qui in alio man. ~~ser. in p. itaq. rel.~~
l. 1. & heres. f. ad Trebell. l. p. mult. c. de o. & act. qui
in alio transferri n̄ p̄t. itaq. directa actio semper
remanet p̄nes contractū, q. ea ē nāa huius ac
tionū pluribus relatiō. O. lea de cisse. Iur. t. 6. q. 5.
ex D. 5. ex quo p̄ veniunt explicandi difficulta
imi. text. in l. ult. & ult. f. de contract. d. om. p̄.

6220.

Super eas ff de legat 2. iunct ubi Gothofred. in qq
omnibus ad, si ubi, que denotant obligationem
realem docent Pavius linc 6. q. 34. Castill de aliment
c. 66. n. 26. ubi se qq Parria de sponsu c. 2. n. 34

Alique tm. obreccionis ad versus l. 6. in presenti
oponi possunt a qq facillit exipimus assentit actioes
personales nasci ex contractu, et caa. Sic actio ex
qua filius alimenta a patre petit ex contractu et
caa. Plerumq in specie l. si me et linc 32. de rebus
Cui ubi datr. conditio et n. e. ex contractu, nec delicto,
p. que de fideiussor n. sit tanti ponderis, ut n. asperint
Donell. lib 2. d. mg. c. 2. asserere aliquas ee actiones
que n. ~~possunt~~ nasci ex illi causis a Justin. enumera
tis. ad l. res pondet illas actiones nasci ex
ut ante oss lib. 12. c. 2. h. n. a. H. vel ex delicto q. a
negat. Ita naales stimulos p. q. tabis p. cal. l. 1. d. 1.
lib. 2. remissio c. p. e. p. inde eos necare videt.
l. 2. ff de agnoscendis liberis, p. ex delicto oritur n.
Sotus 2. ex d. l. 32. in qua post alios in conspote
P. in in presenti a repla exipit. Sic d. conditio
in presenti nasci conditiones sine caa, ut ad
P. et h. Præceptor lites lib. 2. off. e. sect. 3. c. 5. n. 6.
que ex quasi contractu datr. quem ad modum
in conditione in debiti l. 6. ite 6. de obligationib.
que ex quasi contrat l. 5. §. 3. de o. & a. ex presum
pta voluntate, ut notat oss ubi sup. l. ita. ff. ex l.
2. de neg. est. quavis aliter h. n. d. Taler in rationali
adea, dignioris exidit habere ff. l. in re 236.

C. 30

est h. de appo
conditio h. n. d.
e. personalis
et in n. nasci

Dignum dicitur Iudici ubi si dignus furctus apud
 boni fidei possessores inueniatur in dupli aduersus
 eius datur actio que nec ex contractu nec ex debita
 nascitur in qua difficultati latitanti que Iuris
 prudentis Præcipuum quia res furto ablata per lanceum
 et hinc que rebatur de quo ritu multa Di. He. in
 Colat. legum Morag. lib. 7. alias t. 3. eorum clamores
 deus D. Lauronius Santos de S. P. in d. colat. t. 7.
 Rabar d. ad. l. 22. tab. c. 26. Frag. in Alexandro
 lib. 6. c. 20. de t. 5. comm. c. 29. lib. 2. Cupae. 26. ob
 seruat c. 29. et Pauli ad dictum 21. in d. l. dignus
 Unus pro multis Saluans de t. 5. d. 1.
 et ille apud que res furto inueniatur in dupli
 ex furto concepto com demnabatur, n̄ habita ra
 tione boni vel mali fidei in d. S. dignus furcti. ^{4. in d. de}
 n̄ inuenitur esset, recte datur actio in dupli ^{oblig. que est}
 furto concepto que provenit ex l. 22. tab. ut recte ^{debito, unde}
 Cupae. 21. ad dictum ibi: aduersus boni fidei posse
 sorem, sed in teris nota, qd actio de furto in uncto
 aduersus boni fidei possessorem datur in dupli
 ex furto, in quo inest rei estimatio, & aduersus
 furem n̄ in tri pty, ut ita separet furem d' boni
 fidei possessorem. Alterius boni fidei possessora
 bebatur reprom aduersus ipsum, qui furctus obtulit
 ex furto oblato, ut omnia ex pendet post Cupae.
 ubi sup Gontili de donat in l. 2. c. 38. si autem
 dignus furctus n̄ est n̄ habebat locum actio de furto

Signo iuncto, sed actio in simpliciter dabitur pro
 uantur sic intelligendi in l. de eo 63. ff. de donat
 in l. qui res 78. § ult. ff. de solut. Cupae. et Don
 diti ubi supra.

Aut aliis quibusdam modis.

¶ Ergo in dicitur Justin. alias actiones personales
 que non oriuntur ex causis relictis diuersi modis
 in hoc verbo in l. prae l. p. variant Donell. in §. 1.
 ut aserit re feli. ad quasi contractus, vel quasi
 delictus et totum. Primum in praesentia ad agendi
 formulas referunt, que non solum in danda vel in
 faciendae consistant, sed in alijs rebus quae hae
 mula dare, facere, oportere, ac optare non potest. qui
 tr. Bachovius de i. g. 2. de act. ch. l. Cupae. in pre
 senti in prioribus notis, ideo etiam de son diti et in
 post prioribus. de actione in res scriptis in telliguntur
 ubi cuius tenor §. accedit lib. 15. conit. c. 20. quae
 omnibus. resellendis non uacat, mihi autem placet
 ubi ubi in telligenda esse de actionibus. prae in
 delictis: quas personales esse dicemus suo loco
 de re diti et mihi prouat. ex §. appellamus §.
 ut ubi dicitur actiones personales, quae aliquid in
 tendimus dare aut facere, oportere conditiones,
 appellari, igitur si aliquid actiones personales, quae non in
 intendimus aliquid nobis dari, facere, oportere,
 de non appellandi conditiones

De actionibus realibus

Actionis itaque realis est illa que vindicationis
 appellanti.

Appellans. toto die rei vindicante l. in 23 cogit.
 addo silentia vindicationis que pro possessore
 in l. 16. § in vindicante ff de pignori et probi-
 rib; et servitutis. in §. 2. lit. si servitus vindicetur
 datur et sic n. obstant p[ro] dictis leges ita ex plurib;
 in lib. 20. c. 1. lit. Ad dicitur autem rei vindicatio, q[ua]
 Jus, in re p[er]tinet facta, nam si res erat mobilis ac
 per inusta manu eaq[ue] vindicabatur, ita a[n]o hanc
 res meaq[ue] e[ss]e ex Jure quiritis, si res erat soli ex l.
 22. Præceptor eiq[ue] litigantib[us] ad fundus contra-
 rarius proficerebat et ibi sumptus p[ro]p[ri]i
 aut festinus, quasi singule. Inditius p[ro]
 agebat ut constat ex turneb. lib. 29. ad versar.
 c. 28. Rebarde ad l. 22. tab. c. 6. Gloto m. 8. ob-
 servat. c. 28. et indicat hoc inditius Jus fis-
 suaria solet appellari, ut notat ex plurib;
 Oss 20. Inq[ui]t c. 1. litt. B. p[ro] postea u[bi] in ap[er]-
 nario Inditio res soli vindicabatur. sumpta
 glena hac formula, fundus sabinus, meus,
 et immo meus inter eaq[ue] d[omi]ni de p[ro]p[ri]a
 l[ex] fineret de posse quo incidere, et t[er]m[ini] di-
 car[um] l[ex] appellesant. n[on] a possessione sed q[ui]a
 p[ro]p[ri]o, cui in ter[mi]n[is] momentanea possessio
 tradebatur. Videlicet dicebantur Cupae in para-
 phr. C. de rei vindi. h[ab]et n[on] recte id ex p[ro]p[ri]a
 et si ille, cui possessio tradita erat, post ea
 V[er]it[as]

Victus est fructus praecipuos esse, in duobus res
situeri adversario denebatur, qd in l. 12. tab. ita
cabeatur. Quaestio est fructus damnis deo dēto
l. 1. c. 1. de sur. rei vindicationis, et de hac an-
tiquitate, adhuc in nōo iure bōstigia inveni-
untur l. 6. § fin. ibi maiores fructus ff. mand.
l. 9. § proinde ibi. fructus supra l. 1. § ad
exhibend. in qd omnib. maiores fructus in-
telliguntur de plis et praestando ex l. 12. tab.
in Iudicio Vindicarij Cupae 6. quest. Pape in
l. 2. ff. de sur. or. lib. 20 c. 5. l. 1. ff. quid qdigno-
rante huius antiquitatis variantur in tr. p. 1. p. 1.
Dege igitur rei vindicatio soli ~~in~~ domino com-
petit. cui iure gentium ut traditio, sive ex iure qui-
ritarum ut usucapio d. l. in reg. 23. l. ut notare tm. velles,
q. per rei vindicationem ex illa formula, cio hanc
res meam et ex iure qui ritum nō poterat vindicari
res, nec mancipi q. istae nō erant in do minis qui-
ritaris civium Romanorum; nec etiam res mancipi
nisi alienatae essent per unum ex legitimis modis
relatis ab. Ulp. ap. 1. § 2. et 3. nam si alienatae essent
simpliciter transferbantur in do minum bonitarium
remanente qui ritario fones primus dominus,
sed ille cui res tradita erat in re movile anno
usucapiebatur, et in mobili anno biens dominus
qui ritarius late nōe Praeceptor Petri lib. 1. c. 1. p. 1.
q. 19.

Op. 19. per totum Salvan. de fru fruct op. 25. per totum
 Interim dicitur proventus Vincaprietas, ne poterat uti illo
 ubi ex Jure quiritano eum nec antea in dominis quiri-
 tano suo est ex quo venit retinere dicitur ubi adiecto
 in definitio Vincaprietas ex iis antea recepta ac-
 ceptioe, q^a dominus quiritanus adquirebantur
 Contrario q^d res mancipi h^o i^o i^o modo abig-
 nate si vent ita interpretandi et h^o in l^o pre-
 Juri ofiungit. l^o si finita ff. de Juri de damno
 in facto l^o 1. de fundo dotali l^o 6. ff. de Juri
 de precario recepta. em^o datioe Lupari 22. Obser op.
 13. in q^o omnio dominus habenti adiecto do-
 minus quiritanus solus, ut recte illos h^o in i^o i^o
 Juri relati anno Preceptoro ubi sup. n° 6

ad Jura F. lib. 1. tract. 3. q^o 2. Capae. Pauliad
 edictus in l^o 3. de fundo dotali ex quo filio soritay
 ubi Pulparay cautus nutendi et distititome aliq^o
 Ex in l^o si fur 32. de Vincap. l^o quamvis ff. ff.
 de furtis in q^o solus h^o multus retorquet n^os
 Amaya lib. 2. Obser op. 6. in eis em^o solvendis
 cui quis res a Domino emisset, usucapere pro-
 mo dicitur Ora res l^o text in l^o traditio 20.
 de adq. rer domini que si sortat inquirere de
 minus quiritanus usucapit Merll. lib. 2. ob-
 servat. l^o 38. put ad unq^o redeamus res ne mag
 mancipi n^o potuerunt vindicari ex Jure qui-
 ritano, sed habebat alias formulas rei vindica-
 tionis ita hanc res meam et aio detrahet aquari
 ty men

Notio; singulariter idem probant l. certus §. 2. ff. de in litem Jurando Salvo de usufruct. c. 25. d. 2. que un-
 dicatio directa erat n. pro terra, aut utili, ut manus
 recte voluit Holom. n. ar. principum de usufruct. recte
 notatus ab. oss. lib. 20. c. 2. l. 1. a. B. potest. et d. l. 23. ff.
 et novissime hoc probatur ex l. §. 2. ff. de rei vindic.
 p. dicitur filius vindicari n. posse a patre, q. ea
 dicitur vindicari que in patrimonio nro et de quarum
 numero liber homo n. e. §. ult. inst. de emptio. et
 vend. §. inst. de rei utilis. stip. l. 20. de contractib.
 empt. posse in vindicare adita ca. ex Jure quiriti-
 bus id e. q. ex Jure Romuli pater habebat Ins. v. ite
 neci, see que — Tenendum dicitur Don. Ricardus lib. 2.
 ant. Dom. et p. inde tamquam in patrimonio
 suo existens vindicare poterat, ut dixit Bacho
 dis. p. 12. Thier. v. veluti Pichar in t. de in ter. d. l.
 n. 154. Et in Juris. Pap. a. ff. §. 6. l. 10. multi
 agut oss. lib. 20. c. 2. l. 1. a. J. et sic n. obstat n. q.
 conclusioni ut sugg. ut constat ex d. §. 6. dupliciter
 e. rei vindicatione, una directa sine adrethioe
 quiritibus ex qua filius vindicari n. poterat alia
 ad recta ca. ex Jure quiritibus, ex qua filius vin-
 dicari licitus erat; q. res nec manus recte po-
 terant directe vindicare ultra Holom. si qui-
 des n. semper adhibentur verba ex Jure quiritibus
 Diximus soli domino dari, q. in religio. et ch. et
 si dominus mortuus tamen, ut ab eo q. necessarius
 spectet q. in teris ut sit dominus nec vindicationes
 habet

Habet ut accidit in re legata sub conditione
Cuius in re legatæ dominus rei vindicationis 11
Sic dominus e vindicationis q^a habet l. 66. ff.
de rei vind. l. 12. §. 2. ff. familij creue l. 1. §. 2. ff.
de sentat bon rilan q^o referendus e l. 1. in l. 205
de resubli Jur. servitudes q^o rei legatæ imponere pot
que postea extinguuntur conditione legati existente
l. 1. §. 1. in l. 1. §. ult. ff. que d^o servit amitt q^o retro
fingit^r nunquam in dominio h^o redit^r fuisse,
id^o etiã docend^o e in eo cui vindicta e resub.
pacto legis commissoris, vel additionis in d^o
q^a in re legatæ dominus habet, et per consequens vin
dicationes l. 1. ff. de rei vind. l. 2. §. marcelus
ff. de vindic. additæ, servitudes q^o imponere pot ut
Coligit^r ex d. §. Marcellus, scilicet meliori conditione
illata, amplius res vindicare n^o pot ut patet ex
d. l. 1. notant Donell lib. 20 Commist. c. 2 et ibi:
sic h^o l. 1. ff. et si possit Iudicij rei vindicationis
ceptus conditio t^oberit, q^a in agente dominus
resolutus e vindicare res n^o pot singuloriter pro
vato. ex l. 1. §. 1. de servit. l. 1. ff. de conditio f^ount adver
sus q^o n^o vulparit^r expendi pot l. 1. de leg. iudicij
ff. de aqua et aqua pluvia ascendet si ille unum
d^o adiectus e h^o imponeret voluerit servitute
q^o que d^o de id fieri n^o pot sine voluntate h^o

De ditione, ex qua ditione duo consequuntur
emptor ante conditionem meliorem allatam non dominus
nisi si quis per se imponere servitutem non potest et per
sequens non habet vim ditionis etiam si sit aut
si conditio existente servitute in potestate ab eo, cuius
dominium resolvi poterat resolutio dominio non ex
tinguitur etiam si sit ult. que ad servitum amitti et per
consequens in ditione ditionis resolutio domi-
nio non finit alias non spectaret venditoris obligatio
dof; cui difficultati ut satis facias omnia salama-
tiusque magna nominis copitari, et ut meam pro
foras, permitto, quod illi, qui dominium habent resolvable,
si heres in re legata sub condicione et emptor in re sibi
adhibita possunt servitutem imponere aliquam
hanc facere d. l. ff. s. ult. d. l. 4. §. Marcellus, omnia
stinguntur existente condicione, que resolutio dominio
dati legataris actio realis ab initio in legato
dicatoris, idque que in venditore, et idcirco quamvis
servitus res a fiscalis, profertur tamen in eadem actio re
ali qui antiquorum habet actionem, arg. text. in l.
potior ff. §. qui potioris unde in re legata
re legata per vindicationem, si aliquis factus sit
ab herede tempore quo dominus habet, si existat
conditio omnia resolvuntur per in de que habentur
ac si am domino facta est, ut a morte testatoris
retro

Petro dominus habuit l. 69. §. 2. de legat. 2. l. 8. ff. de
 reb. cred. l. 105. de con. d. et de l. 8. de legat. 1. in
 intell. in de. iug. a due & Falg. l. 3. tract. ult. q. 2.
 n. 11. q. d. n. ideo e. si legat. e. per damnationem,
 q. a. hunc, q. d. factus e. ab herede substituit q. lega
 tario n. datur rei vindictato, sed tantus actio impo
 nitur actioi personali legatari ex n. intell. l. si
 heredes 10. §. 1. de legat. 2. §. 2. ut ad Trebell. l. 66. §. in
 fundo de legat. 2. et tunc heres soluit summatione
 legatario, ut Consta ex dictis Juribus.

Secundo premito q. d. in re, cuius dominus resolutus est
 antiquior q. actio realis competat, ut legatario, vendi
 toris q. actio e. d. l. 11. §. ult. quamvis in re pro se
 et emptor possunt facere omnia, que ut dominus,
 ius e. conditione faciende, tm. n. possunt facere ea,
 que existente conditione n. possunt, un. pedimento q.
 esse ut legatari et venditor acciperent res quem
 admodum legata, aut vendita sunt elegans t. in
 l. 11. in fine ubi legat. facit vindicationis po
 tuisse Conditioe compl. servitut. rusticar. q. exis
 tente conditione resolvi, tolli q. facill. possunt n.
 ideo e. in urbanis, q. ist. tolli n. possunt, ideo accidit
 in libertate seruo prestanda, que competere n. potest
 quamvis ab herede dominio fiat l. servit. ff. de
 man. l. 28. et 29. §. 2. qui et a q. q. existente condi
 tioe. legatari. ab initio legat. in dominio habuit,
 in iura q. fuerit ei, ut vindicare n. pot. servit. q.

Liberus

Licet; idem q^o dicitur e in virtute aq^{ue} duc^{er}
de q^{ue} resalto dominio emptoris, resoluti n^o poterat,
ut in hac servitute rursus fiat, idq^{ue} fieri iniuria
Venditori, ut ibi dicitur quem admodum legatoris in
d. l. 29. et ita n^o frustra requiritur voluntas emptoris
et venditoris in d. l. 29. n^o idem in p^{ri}ncipio con-
ditione, que resolutio dominio, statim ex tunc
in d. l. 2. §. Marcus et in die adiet; eodem mo-
do infero in interpretatione ad rem in l. si locus
34. de reip^{ro} et ubi legatus fuit per vindi-
cationem, et ita componitur in l. 66. §. in fundo
de legat^o 2. ubi legatus fuit per damnationem. =

S^o Solet ab interpretibus controuerti, utrum in hac
actione solus requiratur possessio ex parte com-
muni? In qua controuersia asserendum est utramque
requiritur prout q^{ue} ex l. 1. c. de alienat^o iudicij
ibi: in actione possessio pariat aduersaria
quamuis literas t^{er} emendet. T^{er} in l. 25. de
o. & ac. n. 2. = 2. probatur ex l. 24. ibi: quoniam ex
prout possessione h^{ec} actio estimatur & de iudicij
l. 25. §. 2. de o. & ac. ibi: compt ep 3 ibi o. & ac.
Cusae 21. Pauli Donell. lib. 20. compt ad dictum
in l. 25. l^{it} Pacto d^{ic} §. 2. d^{ic}is t^{er}. nec tunc constat
q^{ue} ad verum, qui h^{ic} se obtinet, dato vindictio l. 25.
n. 2. l. 25. l^{it} l^{it} nec 13. §. n. 13. de p^{er} h^{ic} l^{it} red et ad
verum est, qui culpa, vel dolo desit possidere,
l. 36. l. 25. §. et 69. rei vindictio q^{ue} res pon det^r.
gd

13

Pendet q^d in omnibus iis causis in iudicio
 propterea habentur pro possessionibus, datur q^d pro
 actio, ut ap^{ud} nostros ab omnibus intelligitur et ab
 eo n^{on} colligitur n^{on} habentur fidei pro possessionibus in
~~illis~~, et ad eum q^d dolo desinet possidere, ut
 fidei sine necessitate n^{on} inducatur, si ille qui liti
 se obtulit habet pro possessore d. l. 1. §. 25. l. 25. q^d ex
 eo provenit, q^d ab illo se offerendo, decipit actorem;
 hoc d^{icitur} in duobus casibus n^{on} procedit. Primus si acta
 scias, ut n^{on} possidere; q^d tunc actor sibi decipit
 l. 26. l. 26. si intelligenda l. 45. de petit. l. 26.
 arg. t^{er} in l. 1. in fine de act. empt. et si acta l. 26.
 Contractas id faciat, et punitur, l. 26. si intelligenda
 d^{icitur} in d. l. 25. Bacho. Thero l. 2. Sed replicabitur ex l.
 ut ubi etiam se ante litem contestatas punitur,
 n^{on} h^{ab}et omnia, qui se liti obtulit condemnatur.
 quanti actoris interit. R. dolo utique fateatur
 si aliquis damnum sequatur actori, ut puta, ut
 quis agere vellet ut dicitur possessore et aliter si
 liti obtulit, et in tempore liti contestationis
 res usucapta sit, tunc offerens se liti dominus
 actoris facit, etiam datur captio. Cupae. in d. l. 25.
 ubi sup^{er} litem. si requiritur q^d actor testatur
 faciat, vel testes an testetur l. 1. de incendio
 et ruina P. H. l. 2. semest. q^d 2. si ille qui
 dolo

Dolo dicitur possidere pro possessore hactenus ante
litigium sine post litigium contestatum ut causa ad textum in l. 2.
§. 3. ut Cypae. 21. Pauli ad §. dicitur in d. 63. probatur
ex posse l. 2. §. sed erit lit. et a contrario sensu ex l.
§. 2. dicitur vindicari in defuncto loquens l. 69. ut de
quatre plurima & in presenti comminuntur
itaque extra institutum, et mare nunc fimbrias re
sidentes, tunc que aduersi, q. d. ex eo, q. d. quis agit ad
uersus eum, qui dolo dicitur possidere, si consequatur
stimulationes, ad huc fit aduersus possidente[m] agere l.
18. §. ut si de legitime herede, n. idem erit a contrario, si
prius qui possidet conueniatur, ratio est q. in l. 1. aliquid
interest actori propter litigium impensas et nec debita
maneant impunita, Fab. in rabi ad illum textum fit
expendi textus in l. 2. c. de sacros eccl[esi]e ubi res sacre
vindicantur etiam q. d. scriptum est in l. 23. §. 1. Re. n. vindi
cari quasi nra, sed quasi sacra ut qua adu[er]sioe vindi
cari fit homo liber, ut diximus ad explanationem
l. 1. §. 2. ut Paulus et turia 3. q. 42. Oss ubi supra
cf. 4. l. 1. c. expendi fit textus in l. 1. §. ult. ut ubi
vindicatio propriis datur, quae non datur pro tribus
libus iuris. ut peculium, et hereditas quasi corpore
constant l. 50. de pet. hered. sed dari pro tribus
salubus factis ut prox, quae sine corpore non constant
oss cf. 4. ubi sup. l. 1. c. Fab. in rabi ad illum textum
Cypae.

Cujas. 18. sup. Juliana in d. q. Pavius cent. 3
p. 20 alibi Larrea typus & select. cap. 2.

14

Seque si Vm

Proseruitibus vindicationes competere in presenti ac
rit, et constat ex text. si servitus vindicatur, quod vin
dicatio dicitur, non in vindicatio, ut ita differat a
rei vindicatione, quae admodum in §. antea diximus,
parva autem fuit vindicationis potestas, prout ex ele
gant ex hinc in hillyendo in §. si mancipium
34. §. 1. de cunct. libi: quod Seneca Indici eunice, id est
quo genere vindicationis Cujas. 6. ad Africanum in §. 26.
de cunct. Pothofredus ibi: nec premissis in lib. 20. comst
cap. 1. lit. E. et Tab; Vultius decepte Scholastica cap. 5.
per totum, haec autem vindicatio duplex est, confessoria,
quae datur domino pro di. dominantis pro vindi
canda servitute reali, vel dominio usus fructus
pro servitute a pro di. sibi debita, altera nega
toria, quae datur domino pro di. servientis pro ty
dicanda libertate, constat ex text. si servit. vindi
Cujas. Ant. Tab; et Duaronus in recitate ad illud titu
lus Olevanus de acq. p. 1. lib. 2. in nro §. Bacho
ad. Frudler p. 1. de servitute, et actione di. p. 2.
Ther. et. Malae in emporeo p. 6. in premissis ex
§. 103. appellatur. autem confessoria, et negatoria,
non quia illa non affirmativa concipiuntur, ista
negativa, quod aut vere in te pro ty vulgus existit

Existimabit, si erit Confessoria quamvis utro ne
gationis concipiatur, si per eam in tendat quis servi-
tutem sibi debere, et negatoria quamvis utro te-
firmatius concipiatur perquam neget servitutem
debere, Cypae. in lib. 19. ~~Impt~~ ad Africany in §.
15. nobi oper nunciatae in lib. 20. Impt. §. 12. lib. C
Morta ubi supra N. 103. utraque actio domino de-
bet ad exemplum Vindicationis itaque qui negat ser-
vitutes debere, dominus esse debet, et qui petit simi-
liter §. de servitute 2. §. 2. §. et ubi h. si servit. id
que admodum Vindictio Vitiis rei corporali datur
ei, qui aliquid eius in re habet §. 16. §. in vindicta
§. 11. §. de pignoris. §. tutor 16. §. ult. de pigno-
rat accepte si aper Vindicta in §. in speciali
13. in fine Cypae regg. §. de rei vindicta, ita si-
militer ~~ubi~~ ubi Vindicta et servitutes dantur
eis, qui aliquid eius in re habet §. 16. §. de servit.
§. creditor 9. §. de nobi operis nupte et si in obstant
nig Vitiis 2. Var. §. 2. ex N. 5. nulli ubi sup. §. 5.
Vachobus ubi sup. Thw 21. in lib. 21. §. 15. lib. 19
Cypae 49. §. in Iuliani in d. §. 16. vindicta in que
nectant exerceat 2. N. 1. ite actio datur in solus
Cra dominus, sed Cra quae que servitutes, vel
libertates in pendendum §. loci 2. §. 5. §. 9. h.

2 Contra autem actiones per in dicitur in dicitur mu-
ulta h. que Iustiniani de ditione remonant, §. opori

15

Oponi potest, q^d dicitur in d. c. de rebus, que in bonis
 n^o h. l. 22. l. 1. vulg. de rei vind. sed servitus nec
 in bonis nec extra bona est l. 1. de usufructu l. 1. p. 1.
 p^o Vindicatio in iis dari requirit; cum et di
 ficultas ex eo q^d omnia, que in bonis habemus
 signori possumus. Si servitus signori dari
 non potest diffinitio res in l. 1. §. 1. ult. de sig
 norib. cui ex d. c. de rebus in l. 1. §. 1.
 ult. 2. v. u. d. 1. 2. magis aperte ex iurato ad
 res in l. 1. §. 1. de publici in res acc. ubi
 requiritur pars sit per domum suam aqua ductus
 traduci, et etiam et rusticorum pro d. c. de pu
 bliciana op. et tm. l. 1. remedium pro tunc,
 ut suo loco dicemus; p^o q^d servitus non compe
 teret publiciana; 3. in iur. et ex l. 1. v. u.
 v. u. vindicta ubi aserit posse vindicari
 servitutez n^o ad sepulcrum et tm. sepulcrum in
 bonis n^o h. l. 1. ut pote locus religiosus §. melius
 §. religiosus d. c. de rebus d. c. de fidei iur. a fidei
 et ex l. 1. de comm. pro d. c. ubi dicitur q^d mo
 numentum q^d humani iuris et dicitur servi
 tutez, vel libertatez in p. d. c. et tm. n. do
 minus has actiones dari ex l. 1. loci §. §. 1. et 2.
 Et h. ex p. d. c. diffinitio l. 1. et si l. 1. §. 1.
 si servit vind. ubi ex p. d. c. aserit, q^d actio
 pro servit

Perbitante oneris ferendi et ut constat ex sante p
allij competit, quae dominio, et etiam dominus sicut
Ceterarum servitutibus intentio; praeterquam vindicationes
servitutibus non dantur etiam quae quaeque: s. adversus quae
Iustinianus inquirere has actiones deferre ad rei vin
dicatione in eo, quod habet posside debet dantur, illa vero
ex qui non possidet; obstat hoc in l. 6. §. sciendum
ubi: adversarius meus possessor est et servitutibus vind
ex quae ubi ubique agentis possessoris non est §
nulla differentia datur inter rei vindicationes, et
has actiones. C. adversus quae dicitur vindicationem
servitutibus ubi datur eis qui aliquis ius in re habet
d. l. creditoris §. de nobis op. nunc obstat hoc in l.
in prius l. §. §. l. si usus fructus petatur in §. l. l. l. l. l.
dario ius vindicantis servitutibus derogatur et
Im ius habet, ut constat ex definitione usus
fructus; augetur difficultas l. unica §. 2. de remi
sionis. op. nunc in qua dicitur, quod ille qui servitutibus
habet non potest nobis opus nunciare, quamvis
vindicare servitutibus non prohibetur, et im valet ar
gumentum: habet servitutibus vindicationem §.
habet ius nobis op. nunciandi d. l. creditoris §.
de nobis op. nunc d. l. unica §. 2. de remissionis.
§. certus varie sc. im pro coronide Iustinianus
sibi ipsi negotium fecerit in illis utw eius est et al
his

Actus & div toti, que proprie nāq; negato
rij actionis habent, quae confessio q̄q; constat
iterum controuersis triqua induimus donec tran
sactis ferijs lity dicitur manere.

16

3

quibus difficultatis. ut hoc dicitur satis facia
mus n̄ obstat t. ex l. 3. §. 1. ~~l. in fraudibus~~ & ~~l. de~~
~~usu fructu~~ l. 4. q. 1. r̄ditus in bonis est probatur ex
l. 3. §. 1. l. in fraudibus 2. que in fraudibus dicuntur
Im n̄ ē in bonis in l. 2. n̄ q̄ quis seruitute legat
reusq; uideatur legare, qd̄ n̄ habet q̄ seruitus, ut
seruitus in bonis n̄ ē, et ideo p̄ d̄m deationem
legari n̄ posse, aserunt ~~Paul~~ ~~l. in r̄ali~~ ad ~~l. cum~~
l. 16. cum p̄ d̄m d̄m ~~l. in r̄ali~~ in p̄rio de r̄. diuise
Nulli in §. n̄ro Donellus lib. 2. ~~l. in r̄ali~~ §. 1. et ibi
est l. C. q̄q; accedit Saluan̄ §. 3. alia p̄ d̄m
est Pichar in p̄rio de r̄. diuise ut probatur in
l. 19. §. ult. ~~l. quem admodum~~ seruit, et ex l. 19.
deseruit rustici probatur ex tot t. deseruit legat,
et usus fructu mihi probatur ex Pauli lib. 2. sent
1° de legari §. usus fructus nec ad id necessarius
fuit Im ~~l. in r̄ali~~ n̄ro, ut frustra aliquis p̄ d̄m
usimū Iuris p̄suasimū ē ut in ficiat, q̄ d̄m
Causaliter in bonis testatorū ut usus fructus ut
Valet legatū, q̄ d̄m ~~l. in r̄ali~~ n̄ro Iuris in tro
ductus ē, ut n̄ nullus ar̄tr̄ mihi probatur. ex l. 13.
de usu fructu, que in t̄lliḡi debet ex d̄m
datione ~~l. in r̄ali~~ in eius rationali, maxime, si
Con

Coniungatur uig l. 16. de legib. hunc eius uis
criptioe Saluati. cap. 39. n. 2. quare intelligit de
bet l. 1. de seruit. constitutio in qua dominus
suis fructus alteri relinquit in seruitute ite-
neris. q^d fieri n^o potest, q^a seruitus itinoris tan-
quam qualitas fundi in bonis e^t d^eni dependet
tr. ad ipso p^ro dⁱo ex bona e^t unde fructus
seruitutis relinquit n^o pot^{est} q^a accidens acciden-
tis n^o pot^{est} dari, nec seruitutis Faber 19. cap. 1.
in fine.

1

Hec etiam obstat ter in l. 11. § ult. de sig.
q^a q^d seruitus urbana pignoris dari n^o pot^{est} alius
de p^rouenit, n^o q^a seruitus in bonis n^o sit, et ut di-
ferentia capiant in^{ter} seruitutes, rusticas, que
pignori dari possunt, et urbanas, que n^o possunt
d. l. 11. § ult. l. 12. de sign. omnis solutionibus
Duarum lib. 2. disputat cap. 13. Cujas 11. § 1. cap.
6. Pacius in method. C. de seruitutibus cap. 9. Moria
ubi sup. n. 25. respondens illos ter loquit de ser-
uitutibus constituendis circa q^d pignori dari
possunt, q^a pignus eius rei, que a creditore distra-
ctu n^o possunt n^o ualeat l. 11. C. de distract. pign. l. 1.
2. § de pignorate acce. de q^d late Arrias lib. 2.
cap. 25. n. 9. et 13. et cap. 2). seruitus autem rustica sal-
tem emptoribus inuenire pot^{est} ut ementi utilitates
affere possit q^d n^o accidit in seruitute urbana ne-
luti h^uic immittendi, que utilitates a ferre empti

Cuius si non possunt post constituta servitute
 Et si dicitur cap. 8. Curia regis quia regis palam
 hinc de modo. V. us. cap. 54). Annot. in lib. 2. select
 cap. 32. et per mag. Salicam de usufructu cap. 29. n. 20.
 Adquire qd quamvis taliquando potest utilitas inue
 niri in servitute proana, et proinde distrahi potest
 qd in finis om. dicitur non respiciunt ea, que raro accidunt
 l. 1. n. 5. de leg. 1. ideo respondit e. in d. l. ff. de
 sacras servitutes pignori dari non posse, qd regula
 ritur nec distrahi, vel potest responderi non posse d.
 l. 11. loquitur de pignori fiduciario, de quo in
 ell. lib. 2. n. 10. tit. 13. §. debito, qd per mancipia
 hinc contraheretur. Merit. lib. 1. de ier. cap. 2. et
 ideo in pignori fiduciario tantum pignori dari
 possunt, res mancipia, et in ea dominus transire
 debet. Xa. hinc intelligendum in l. legata. §. ult.
 de legat. §. de legat. lib. 1. §. 65. et 30. unde mag.
 servitutes rustice esse res mancipia. ff. in fragm.
 §. 19. in p. servitutes autem urbanae nec man
 cipiantur, ideo que pignori fiduciario dari
 non potuerunt Castro in l. ad reparatio. d. c. de
 aque n. 22. sed mihi inspecta e. qd in d. l.
 adhibetur qd nec hypothecis dari possunt.

Nec obstat. 2. ex l. 11. §. 1. de publiciana qd
 qui parus fuit servitute imponere per domus
 suas

71
Sua erat dominus ut ex hoc constat, sed in cuius
favore imposita erat, non erat dominus, sed erat
in via vindicationis, ut quae admodum habebat pu-
blicas, eas vindicatas ad proprias fundus in-
fectus vindicationis et ad qualitates vindicandas
non debet publiciana eas vindicatas non habeat. *de leg.*

2. 25. 24. Hoc obstat 3° ex *l. 1. si servitus vindicatur*
cuius specie est in *l. 1. de servit.* q. 2. respondeo
omni. Putero de iure man. lib. 3. cap. 12. Pater est 3°
45. q. 1. servitus debet ei loco qui in sepulchro roma-
net privati, atq. profani iuris. *de sepulchro violato* in *l. 5.*
de sepulchro violato in *l. 1. de sepulchro violato* in *l. 1. de sepulchro violato*
Cujas in *l. 1. de sepulchro violato* in *l. 1. de sepulchro violato*
Pap. in *l. 32. de contrah. empt. et lib. 18. de*
servit. cap. 36. ut Putero ubi sup. ipsi autem sepul-
chro q. tenus religiose. Vindicatur servitus debet non
est, et ita intelligendum sunt *l. 4. comm. proz*
dior *l. 1. de aqua pluvia arc. Donell.*
lib. 2. omni. cap. 10. Cujas. in *l. de servit. cap. 15. 16.*

6

Hoc obstat 4° deductus ex *l. 6. si h. c.*
autem 3. si servit vindicatur q. 2. respondetur q. in ser-
vitate onere ferendi illud particulare esse ut
non competat nisi domino, et contra dominum pro-
pter rationem, q. quae a fort. Cujas in *l. 1. de servit.*
ruber pag. d. = Hoc obstat illa ubi servit esse
rarum servitutibus intentio, q. omnium in lib. 11. comm.

Committit ep. 15. ubi a d. respondit dicitur e. n. re. f. r. g.
 da te ad proxime dicta, sed ad principaliter thema
 scilicet ad illa ubi h. c. autem actio in re. mag. n. e.
 quas in personam. Cujas lib. 13. quod. l. ap. in §. 1.
 Cuius de legu. ex plerumque mihi honorandus Patria
 et affectu conuinctus D. Laurentius Santos in
 academicis de seruit. ep. 5. n. 5. = Bon. th. Santo em.
 cui facilius respondet ex ipso tex. unde h. n.
 Et in euius xasti, n. obstat 6. metras argumentu.
 deductus ex §. 1. in prio §. 5. §. 1. si seruitus fund.
 q. q. obstat d. §. unica de remissionib; q. d. v. n. e.
 fructuaria n. competere actioes conseruatas pro
 seruituti §. q. nec in dicatione fundi habet d. §.
 t. d. §. 5. Pro resolutione autem d. §. v. n. e. omni
 cu. resolutionis. quas prestare in tendunt Cujas.
 lib. 1. ob. ep. 16. et lib. 15. ep. 31. Papius (enr).
 q. 19. Rotoman. ann. caribus ep. 16. C. de an. lib. 2.
 Var ep. 2. ~~C. de an. in §. 11. de an. v. n. e. v. n. e.~~ v. n. e. v. n. e.
 §. 16. Robertus lib. 5. recepto. ep. 12. Cor
 raris in §. 16. de an. Petrus Petrus in d. tate
 legu. mosay. carlo 2. in fine respondit dicitur
 fructuarius in habere v. n. dicatione serui
 tutis n. principaliter. d. accessorie, veluti si om
 peditur veluti seruitute usus fructus p. s. n. d.
 v. n. fructus p. n. consequentia libertate, aut
 seruitute v. n. dicatione p. n. et ita intelligitur
 §. 1.

l. 1. de remissionis Donell. lib. 10. c. 11. cum alij
Laudatis ab Ois lib. c. Valentinia Tom. 2. illust. text.
c. 5. n. 3. et 11. — nec etiā dicitur in argumentis pro
curis solutis e. Vindig da. quae late scripsi
exponere. ¶

Ad solutionem autem illorum verborum
esse sibi de de qua servitute sit mentio in l. 1. et
2. de servit. Urb. pro d. l. 2. de servit. sunt omnino
et cogitationibus aliorum, qui ea verba referbant
ad statum municipale, quo ultra certum modum
altius tollere prohibebatur, veluti in urbe Ro-
mana, in qua ultra 60. pedes ex Augusti et ne-
romis edificare non permittentur, ut ex Aurelio
Pictore. Trajane, et Felito notat Lipsius de mag-
nitudine romana lib. 2. c. 12. qd. communitate nec
enim pactis privatorum tolli potest qd. propter pu-
blicam utilitatem non permittentur l. 38. de vulg. p.
¶ de pactis omninoq. casus solutio et aliorum
quos refert Ois lib. 11. c. 5. lib. 21. de iudic. e. ali-
quando non licet edificare in domo vicini pro-
pter l. prohibentem qd. vicinus alteri vicino id ce-
deret Iure suo servituti, veluti in specie de iu-
l. ult. §. ult. c. de servit. l. 12. §. 2. de grad. finis
promactis l. Sallus 10. de servit. Urb. ex Corratio
plura vult omnino videndum c. 5. de cept.
Illa verba sunt uno casu legenda et cum Plotom
sane

Sane caso quibus sequuntur Cupae velut maxime
Preceptores voluerunt. Sane hoc uno casu ut re
ferantur ad cassum non fuerunt ut sic esset in triplici
suo Panus labor.

Ad §. namque 1m

Publicianarum actionum dicitur, qui cum in via rei
captionis erat, amittit possessionem ad hoc ut repetat
possessionem amittat, quas si cui unquam sit, qd n. Vincapin
nri constant e apud omnes opinio latoy. calamo
prosequitur Cupae tractu 6. ad africanus in l. 2. de
noxalib et. lib. 20. de her. ep. 6. et 6. q. 1. Pap. in l. 12.
ht Donellus 20. empt. ep. 8. et ibi oss. lict. M. sup. re
qd Benedictus Vinnius lib. 1. select. ep. 12. et 18. Ant
L. lib. 1. de ed. ep. 18. Papius censuram. q. 3. quoniam
publiciana n. asit se n. dominus ee, et quasi rap
Vincapin possessiones, repetit, q. d. ex timorant ex
placentino resure instel in triplici omnes fore
adentes in acta. q. oportet se im plicaret q. u. asoral
se bonus fidei habere utiq. corumet dona fidei
si se n. dominus a firmat et implicaret q. dona
fidei. e. iura ex istimatis, qua quis putat se do
minus ee, ut aduertit Bacho. de act. dup. 3. h. 16.
Petrus maximus sequenti in conuentione, q. n.
animaduertunt in triplici, sed q. etiam ad extra poss
per publiciana n. potest usucapere actor, nam l. 1. in
Cappo. e. interrupta per omissionem possessionis q. sone
us. ff. de iur. l. 19. et l. 23. §. 1. et 2. ff. ex q.
Cassus.

Causa de iure debet in iure uncapio ut pro
lati ex parte ex l. 1. §. 2. pro emptore, i. bona fide
in iure uncapio quaque possessione desiderat l. 22
§. et si possessione §. de usuep. d. l. 1. §. 2. pro emptore
l. 1. §. 1) de publiciana (exceptis duobus casibus
relatis a Pap. in d. §. et si possessione eorum q. 2. aq.
re dicitur in preceptor lib. 2. c. 12) §. publiciana ap
one se non dominus fateretur cui bene introducta
esset actio, siquidem apone non possit lunde non
capere, cuius iure in mala fide constituitur. Itaq.
publiciana apone se dominus ex iustis titulis
et bona fide aliquid a dominus probatio se
abstinet, quod aliter indagare ex parte, et pro
ceptor si actiones prestat, ut possessione. Primitus
quod qui titulus habet et bona fide §. quare et ut
preferat ei qui nihil iuris habet l. ult. ibi.
ut si qui bona fide omnia possessiones quas eius exca
nactus est precus reg habiat. H. h. nro t.

2

Ex eo enim quod publiciana ei qui iurat in iure
Unapio datur ad recuperandas omnes possessiones
ex iustis titulis, qui primus iure possiden
tis sub religio occupant, et ex his tunc Petrus in nro
§. nisi ei cui tradita fuit res, et possessione adeptus
fuit hanc actionem non dari, forte l. q. adstruit Bach.
6. d. de p. 3. de t. 8. que opinio probatur ex l. 1. ubi
traditione monitio §. 1. §. ult. l. que usque l. 2. §.
ult. h. nro. Cursus hoc nro conveniente apone
Phunt.

Publiciana datur emancipanti, sed emancipatio sine possessione non procedit de l. 25. §. 1. publiciana nequit dari si cui tradita res non fuit nec possessiones adeptus fuit = Sed contra hoc ita etiam conficitur argumentum publiciana ad similitudinem rei vindicantis, quod minus spectat introducta est in defectum dominij. 20

1. §. in publiciana habet aliquando etiam sine tradite rei vindicatio competat, in quibus casibus dominus potestate legum transferatur, §. in his etiam publiciana sine traditione dabitur. Patet etiam ex l. 12. §. si quis habet procuratorem solute variis torquentis adversarius: 2. ex l. in servum 15. de publiciana ubi domino spectat publiciana eius rei nomine quae servus fugitivus emit licet possessiones eius non apprehenderit iuncto Valenti tom 1. tract. 2. cap. 60. ubi probatur ex l. in adrogatu in l. 9. in fine usque sequenti habet ubi si servus hereditatis iacentis aliqua res a domino emerit statim heredi adventi competit publiciana sine ex peculiari causa servus emerit sine rei, et tunc constat possessionem ex causa peculiari non posse hereditati iacenti per servum acquiri, quia casus est qui in factis consistunt l. hereditas 61. de acq. rer. dominio l. 26. de regulat. serva, et ideo neque possit sine adquirenda per servum casus est nisi singulariter in causa peculiari l. 45. §. ult. l. iusto 44. §. non dicitur sic in teligonda de iur. l. 1. §. ite ad quorum

Ad quorum A de aq poss. §. q. etiam ante adeptam posse
sionem competit publiciana alia. Sed ase
reg. d. et etiam ex caa n. peculiarari hereditari
perpetua possessione adquisita eiusdem specie
te ad reg. ex prout in l. §. si p. h. ubi ser
uag a n. dominus emerit etiam ignoranti domi
no competit publiciana nec admittit, q. d. aliqui
voluerunt senty h. a. domini ad fuisse, q. d. id
est, nec esset ibi dubitandi r. =

Quapropter attendendum e. q. d. in omnib. causis in q.
ad translationem domini requiritur traditio in h. a.
etiam n. nisi figura traditioe dabitur publiciana, ut
in emphite et similib. et ideo in omnibus legibus
in q. de traditioe fit mentio r. p. n. d. h. a. in
t. uemite. l. §. traditioe h. a. ut ult. eiusdem §. si d. h. a.
anti r. a. e. admittit q. d. r. a. e. traditioe p. n. d. h. a.
h. a. n. haberet nec poterit habere ad instar p. n. d. h. a.
dicationis publiciana q. d. in q. causis r. a. e. traditioe
h. a. e. r. a. e. d. h. a. e. q. d. h. a. e. h. a. e. h. a. e. h. a. e.
h. a. e. ut in legato per r. a. e. d. h. a. e. et simili
e. u. q. u. a. q. u. a. defendunt o. s. u. a. h. a. e. h. a. e. h. a. e.
h. a. e. p. Caranza de partu ep. §. §. 2. n. 93. quos re
fert et sequitur D. Lam. de acc. h. a. e. ep. §. §. 1. n. 11. et
ultra eos admittit Donell. in r. a. e. §. et subtiliter
e. a. e. amplexatur Ant. Gomez Tom. 1. Var. ep. §. n. 43.
et ex pluribus anti quoribus Pergrinus de fide
l. art. 45. n. 40 qua opinioe recepta facilitate in te
h. a. e. l. §. §. 1. h. a. e. et cetera leges facilitate r. a. e.
h. a. e.

Expendit q^a r^o r^o a domino emisset etia^m ip^se
 ranti domino, et hereditate vacanti dominum tan
 quas in Iure consistens sine traditione acquirere
 q^o quo casu dominus transferi n^o potuit publiciana
 adquisita erit ad instar dominus = Hec statas q^d
 publiciana recuperante datur q^a r^o r^o datur ex
 m^opli^o ca^o id possit ee uasori D^o Ramos ubi m
 pra, et Praeceptor intendit facere ei qui t^o de
 minus dominio proximus habet, ut p^oforat ei
 quis sine t^o possidet ut m^o h^o probat ex l^o ult^o tit^o

Hec q^o publiciana actio aduersus h^o d^o
 p^o dente n^o datur q^a cu^m Praeceptor titulus habenti
 faueat aduersus possessore sine titulo ubi probat
 ex l^o ult^o h^o et q^a in pari ca^o melior e^t conditio
 possidentis, ut nullo iactat, s^o hoc admitte d^o
 erit, quoties aduersus reuocato^o t^o m^o habet actor
 et reus, v^o r^o quoties ab uno res vendita fuit
 duobus, q^a ille p^oferat in publiciana cui prior
 tradita fuit res ex l^o quoties c. de rei vindicate
 P^o unq^o auctus p^obat ex l^o 9. §. r^o duabus h^o cui
 ex d^o m^o s^o ponit t^o in l^o 31. ~~l^o 31. §. fin^o~~
 de act^o empti, ubi sine distinctioe, qui prius ademptus
 fuerit possessione publicianaq^o habet in qua disti
 cultate Cypae lib. 18. l^o 31. Hiero^o h^o accu^o
 Consultu^o d^o s^o n^o d^o l^o 31. a firmat h^o
 Haber.

Lab. dictione 26. err. et 8. veracius in d. 31. ex
principiis Iuri respondisse a firmat 28. Iulli
anq. in d. 3. 2. a repulsi Iuri debuisse fortissimè
argumentis defendit à aliqua oss lib. 20. emet
c. 8. lib. 2. Gothofr. in l. 25. et in l. in pari
128. et 154. de r. Iuri dicitur difinitate, quæ
nis in eis legibus traosans, q. d. in fuit eius ante
sup natu Pet. 2. 5. respondendy e. q. d. in d. 2.
illa distinctio habet locu, q. d. inter ipsos titulu
habentes l. virtutis n. u. q. d. era alteruq. poss
esore, q. d. tunc ipse preferret. une distinctio qui
p. ruis possessor adeptus fuerit, et sic intelli
giti d. 31. que solutio ab antiquis, recepta aeri
simis impugnatio, Labri n. obstantis. recipie
nda e. eas diuellere instituti n. e. rectissime
Im eas delituit Bacho. qui itaq. amplectit d. 31.
30h. 22. = Remonendi. Im utu q. d. aliquando pu
blitua aduersus possidente, sit iuratio, itaq. pons
de damno vitando, ut ulterius era aliquos in
presenti aserit et sit componari arg. Pauhanq.
ut rbi dicimus in unuq. 2. 5. in l. nona 33. de rep
Iuri que refert Gotho fr. uq. alijs ad leges 15
C. de res vindicase de qua specie loquitur l. 5.
in d. l. 9. et 4.

¶ notis autq. de l. 1. requisito in publiciana
Mer

22

Montioz facimus omnia ea, quae de h^{is} ad usu
Cognitione necessaria dicuntur, et in presenti recolen
da et sine periculo in futurum non posse licet
Vulgare in Jure autem Paradoxum quod dicitur qui
emittit a furioso ipse novans eius furore proficitur
l. sed et si. §. marcellus h^{ic} ubi utilitas eorum
consequenter deducit Cuius et publiciana habe
bit; a contrariis autem in d. l. 2. §. 10. pro emptore
usucapio admittitur publiciana tamen negatur, quae
tamen emendavit Cujas in d. l. 2. h^{ic} ipse rec
tractus aliter solvere tenetur lib. 16. observat cap. 10.
Cuius solutiones ex Roberto refellit assubitu
praestitit qui alios refert, n^o autem Roberto
Accessi interpretatio placuit, qui ait in l. 2.
denegari publicanarum adversus legem famosam
n^o ad usum aliam, et quod dicitur agatur de publiciana
sag da curio et quae non datur nisi etiam vindictae
ita Don in n^o §. n° 6. et sequitur ubi sup aliter
novissime consuetudo lib. 2. cap. 39. aliter progit
Pothofreus in notis quae sequitur Marcus Lyda
ma lib. 1. memb. cap. 6. 2^a distinctione non casus
quo furiosus res suas vendidit et sic procedat
d. l. 2. n^o uno spiritum legatur ut sit sensus quem
vis nulla esset emptio nec tamen intervenisset
supposita nullitate Contractus tamen, ut in super.
habito et recepta est usucapio et publiciana
hunc

Iure dabitur d. l. & Marcellus =

Ex eo qd hęc actio adversus titulos p^{ro}cedit tam
n datur, ne datur etiā adversus titulos dominus q. 22
nul et ultima q. 114 p^{ro}ter r^{ati}o^{ne} h^{ic} in l. 133 in fine
doreq. Suris, que p^{ro}ptius ad r^{ati}o^{ne} casus referi debet.
Aliquis dicit casus in q^uo etiā etiā dominus publi
kana competit et p^{ro}culiores r^{ati}o^{ne} que in eis in
venitur dicitur h^{ic} in l. 63 de rei p^{ro}duante
ubi si p^{ro}cessor conventus a domino possessionem
amiserit culpa in l^{it}is estimatio^{ne} damnatio,
et iuste p^{ro}hibet p^{ro}cessor post solutionem ut ei cedat
p^{ro}ducatio^{ne} quā in etiā sine cessione ibi: p^{ro}ter
auxiliū quando que laturus: et alio p^{ro}cedente
que usa intelligenda de publicatione ut notat
Cujas lib 22. q^uo pag. in d. l. q^uo rem dū dabit
adversus dominus qui l^{it}es g^othmaticas recepit
sua r^{ati}o^{ne}, quare n datur in p^{ro}ducatio^{ne}, ut per
l^{it}es g^othmaticas dominus effectus sit app^{ro}
tu in l. 32. de p^{ro}curat. l. 84. de furti r^{ati}o^{ne}
q^uo m^o d^ota possessio dominus transferri n
potuit, et hac specie, qua datur publiciana adver
sus dominus intelligendi h^{ic} in l. 12. ff. man
dati l. 24. de except. rei uis l. 28. de nosalib.
atq^{ue} l. 18. § 15. de damno infecto. Cujas lib 22. q^uo
pag. in d. l. 63. et lib. 10. in d. l. penult et lib
10. observat q^uo 6. et trac 6. ad African m^o d. l.
gone

Generaliter. An. H. in rali ad hunc et in l. penult
 de Petrus Fab. lib. 2. semest. cap. 2. Donelli lib. 20
 Comment. cap. 8. et ubi ass. duplici. lib. 1. B. Barb.
 d. 13. Item 23 qui omnes hoc casus prosequitur ad
 hanc etiam partem pro. contra ut resp. ligae hanc
 et quod Pat. in l. pag. 16. et disimulatio de fur.
 leg. hunc qui ei opponit in l. fundat. 33. 6. Item
 de amicus ff. de acquir. posse et q. ad nos d. in re
 ad nos n. pertinet in d. d. et que pro unum con
 in hab. aduxit Caldas Porvira de ompt. et
 venditione cap. 15. n. 25.

Potest etiam argui ex difficili tex. in l. si
 in vendit. 66. ff. de evictio ubi si ad monitus fuerit
 a venditore emptor que res evicta fuit ut publi
 tiana aperit adversus venditorum, et n. aperit, et a
 ratioe rei evicta fuerit emptori adversus ven
 ditorem n. dabitur actio de evictioe reus evicti
 admonitus fuerit ut agat remissione, et n. aperit
 q. tunc dabitur actio adversus venditorum, q. in
 via iudicij possessionis advocat, q. q. publiciana
 Dominij advocat, n. possessionis ut asertitur. Cur
 de facultate inveniendi in l. p. per asertunt
 Publiciana advocare domum, utile quis requiritur
 ff. lib. 20. coniect. cap. 12. n. 15. Cujas aut. lib. 25
 quest. Pat. in eo tex. asertit possessionis dominij
 Coniuncta advocare per publiciana, sed semper
 ubi

Si meliora transfero quas prohibet Antonius
 in d. c. 22. n. 11; qui ait ibi in fieri relatione de posse
 sione ad dominium & de possessione nuda sine fructibus
 ad possessionem cum fructibus, hanc habet bonae fidei
 possessor, illius creditor, qui serviana utitur & fructus
 quos percipit in sortibus principalibus imputare tenet
 l. 22. cum vulgatus de pignori act. = Potest et etiam
 ponderari difficultas textus in l. minor 39. §. 1. de iur. et
 coniugato. cum l. si mater ff. eandem de excepti. rei
 vindicte respectu Cujac. 34. In Juliano in eo tex
 q. d. apertis ex causa domini. Potest et potest in ob
 stante exceptione rei vindicte agere publiciana quoque
 causa hanc fortiter ad hanc et etiam partes pertinent
 vulgares textus in l. 2. §. in rebus de damno
 in fee missae fecimus solutiones quae lato calamo
 prosequitur Ors. lib. 20. Com. c. 1. l. 1. D. Ricard. lib. 1.
 Variar. c. 5. Ant. ff. de deced. C. errore & cum
 reg. Pichor. in §. 2. de iur. d. c. 4. n. 11. t. 1. hae actio
 quae serviana sine quasi publiciana sollet appellari
 in eo differre ad antiq. dilla ac qui in Vincapit nul
 garbo dabo, hae autem adversus eum qui Vincapit
 quasi in Vincapit veluti q. d. absens rei publicae
 Vincapit rei illius, qui erat in iuritate id est si
 captus fuisset ab hostibus q. d. casibus Vincapere
 et veluti in re quas servus vel domini vel rei
 potest captivitate in eadem peculiari Vincapere
 capere, tunc enim eum reversi prodest Vincapit,
 l. 1. qui pro potere ff. de verbor. sig. servus in

t. 3. 2.

(In telligatur de peculiaribus iunctis Valentia dicit.
 Draet. 3. ep. 11. ubi plura refert, ut si esset in hoc
 pro hoc coniectura, quae aduocatur Nisiinguerus in hoc
 senti. Contrario, si illi qui in ciuitate erat Nisi
 cepit rex illius, qui rei publicae eam abiens erat
 amittit rucm dicit usucapio, Huiusque pronuntia
 ex l. ad remota 240. de reg. Jur. iuncto Potho fuit
 ibi et constat ex toto fieri et flex quibus causis
 maior l. 3. c. de rebus mihis Duarum ad tm ex
 q. Causis maior maioris ep. 2. us rego et adm
 C delinquentibus in integris Donellis lib. 12. Com
 ep. 5. et ibi: om ex litora. P. Ant. ff. de honor. grae
 maioris decade). errore t. difert utiqz hae actio
 ab anti meo qd hae e annualis illa perpetua
 ff. probat ex l. 35. in fine de o. et ac. qd ex
 prouenit qd quomuis utraqz continet rei per
 sequitioz cuius respectu utiqz puztorij actioz per
 petue ff. tamqz ita datur contra. In visib. eius
 que auctoritatez in fozm. it. ut notant Cuzac
 in d. l. 25. ubi supra l. ff. quidquid in con
 trariis, contra Donell. ubi supra qui haterit
 resusa vindicatione hanc actioz perpetua e
 Cui nec l. 35. ff. h. qd ex eo ibi perpe
 tua e actio qd resusa vindicatione adeptus
 sunt possitioz quo eoru haterit directus Vindi
 catione perpetua nec indiget remedio prope

Cooperit = Obstat 2° dig. vobis t^o in l. 41 l. 43
et l. 42 § 2. Et pro q^o indig. d^o Cupac, ad
Africanus in d. l. 43. Quorum ad h^o ex q^o caus in
2. p. § dicit folio mih^o t^o. Aut § in xali ad
eo t^o era l. 41. quatenus de fiducionibus
restitutione loquitur obstat l. 3 t^o in l. 38. item
liqui de legat. post post l. 41. v^o d. l. 41. v^o d. l. 41.
Cotta in l. 41 tale §. si arbitrator de l. 41
ampliata §. quib^o illustrandis sup^o v^o d. l. 41.
q^o meliori in t^o p^o te dignos unio, ad eos etia
pertinet t^o in l. 41. sepulchri §. de sepulchro
Violato Cupac. 2°. Sup^o Suhani ibi. =

35

4

Obstat etia t^o in l. 5. Et si iungatur
l. ante in fine ibi iungatur restitutio et qui ca^o
h^o rei publice ca^o abfuit, et tamen absentia
probabilis et iusta e^o era n^o r^o Justin^o cui
de facultate Duaron l. 2. resp. ep. 41. et in l. 41.
§. dolo de pact. tollit usum l^o, et reponit d^o l. 41.
et p^o l. 41. Et commendati ut sit unius in illo,
qui per ostentationem v^o ne abfuit, q^o r^o
ni fiscal usum dicit ut ex Luther notavit Golo
Hofrid. in l. 41. comm. Cupac etia l. 2. §. 1. §. 2.
servat ep. 33. et l. 2. com. ep. 2. l^o §. q^o
soluho ut pote l^o r^o in iustens n^o placet nec
placuit Petro Labro l. 2. sum v^o d^o ep. 20. et ita
asserit restitutionem negari illi qui l^o ca^o abfuit

Sunt id est qui hinc aufugendi causa defuncti quae
etiam sequitur ubi supra lit. G. Antrius respondet
duo est in fine L. in d. l. s. illa absentia absentis
prodesse etiam quae coacta sit l. 36. Et non autem illa
quae a facta sumit, quae haec non prodest, in magnitudine
suo debet nocere machinatori. De ac itaque: ab
senti in tellico in d. l. s. =

Obstat magis in d. l. s. in fine in lege te
quendi ubi Magistratus qui opera dant negotiis
rei publicae, non absumunt rei publicae causa et ita
eis negatur restitutio alicuius contrarium proponitur
in d. l. 35. §. qua. eodem ubi Magistratibus opera
dantibus negotiis republicae conceditur restitutio
sed respondet duo in d. l. s. loqui de Magistratibus
Romanis, qui in Rome sunt rase occupationis
restitutionem petebat denegata in qua absumit cor
pere Lex l. 35. §. d. loquitur de Magistratibus promi
uatis qui in Rome sunt corpore aua republica
absunt, et ita eis conceditur restitutio ita omni
nis alij ubi supra lit. G.

S.

Sed dictum fortas de non concedenda restitu
tione Magistratibus restitutio Romae dependentibus quod
militibus Romae dependentibus restitutio conceditur tamen
quae absentibus rei publicae causa, quamvis corpore
non absunt l. d. lit. §. et Magistratibus Romanis in
Conceditur debuit Reg. militibus rebus suis superesse

Superiore n̄ posse q̄ ibi consistendi certatim
 n̄ habent, et si alio propter viciniam hostilem inbe
 ante proficisci parare tenet, ne enī ibi se in
 telligunt ubi ad tempus taḡ taḡ pro causa re
 feruntur ar̄p̄ t̄s in l. 42. in vulgariō. deliquit
 3. Utinam sine periculo asipnū recedere n̄ p̄
 Petrus A. in l. 140. de reg. Jur. Janus 2. in rationali
 ad huc Johes Fred. in lib. 2. de esse autē =
 Magistratus provinciales in telligunt in totū
 dū Romā sunt sed etiam dū rediunt ante
 quā suā urbē imp̄ rōm̄ ita in telligunt t̄s
 in l. 32. Et ubi dicitur abesse eū qui ab urbe
 profectus ē licet n̄ dū provincia ex assorit
 sed et n̄ qui recessit donec in urbe reuertat
 rati autē dubitandi ea erat q̄ dū t̄s in
 provincia sine in ex̄itu sine in reditu n̄
 poterant restitutionē habere, a eū illi, qui in
 provincia n̄, n̄ habent pro absentibus in
 materia Vincagronis Donell. lib. 5. in cap.
 12. et ibi in lib. 1. de. al. in absente rei publicē
 cāa sufficit q̄ acuitate exeat, quāvis sit
 in eadē provincia, ut pro absente habeat,
 donec portas civitatis sue imp̄ rōm̄ fuerit
 l. ult. de officio Proconsul quā taḡ taḡ in ex
 ponunt Rebuffus in l. 140. de reg. Jur. quā legū

Sequitur ubi sup. ubi G. hunc loco ex usu
reponant accessit Cujas lib. 12. Sicut cap. 33. Tab.
in tali ad h. in l. 32. P. 2. lib. 2. somn. cap. 16
et ind. l. 140.

Null

Obstat domus dignus hunc in l. 30
de acquirenda hered. ubi pater qui legatarius
cetera abbat si filius institutus heres accessit
antequam in usus pignori potuisset propter absentiam
suis necessarium rescriptum Dini Pij ad hoc ut
restituatur hereditas, q. q. per rescriptum n.
Consultis absentis, cuius pignora pignori impetret
q. de Jure communi conceditur resp. q. aut qui
heres instituitur sub cretio continua, qui dierum
100. n. finit sine scierit, potuerit, aut ignora
verit, aut sub vulgari qui etiam centum dierum erat,
sed adhibebatur clausula, q. scierit, potuerit, ne
donec institutus heres sciret, potuerit, ne, etiam cum
n. currebant. P. in frag. 2. 22. 5. cretio cui scilicet
Unde si filius institutus sit sub vulgata dies
etiam cui currere non poterant donec pater ei in usus
pignori, q. si antea decesserit absentia demum
n. irrogavit, sed mori filii, q. tunc cretio rescuro,
na q. qui in mediate propter absentiam accipit
at h. si mediate tunc necessarium est rescriptum
ut in nro casu, ubi mos si viderit semper pater
in usus ei pignori potuit cui dies non currerent ita
etiam in bellip. h. in l. 86. l. eod. t. Tab. lib. 14.

Coniit

Item si quis in fra
udem 6.

Et nota quod publiciana actio complectitur adeo diffinitio
est, ut merito paradoxum efficiant dissonantes in
sua opinionis ut constaret licet ex adhibentibus
Donell. in nro §. quid p. erarium defendere instat
Donell. cuius difficultas. satis facit Baehob. de act.
dis. 3. Theor. 39. q. suppositis ex omnibus fere coniecturis
de pauliana act. in p. gendi questio erit que etiam
renocatori appellatur de qua tractatur in h. p. et qui
in fraudem credit in sic commode definit: ex actio in
re p. goria qua creditores res in fraudem suam a debitore
alienatas rescissam addicite repetunt de bitore ex ius
precedente. Inq. definitionis numeris suis absolutas
(ni fallor) nobis p. rta q. substantias actioi rectissime
explicat, de cuius nra quamvis nra definitio

post antiquiora videndi et Donell. lib. 20 com. ep. 1.
in fine et ibi or. dupli h. et et lib. 23. ep. ult. et
ibi or. per omnes literas Casae. ad h. p. c. de renocari
h. p. qui in fraudem credit Jacob. Dothofd. de r. In p. 3.
Cuj. reg. Inst. lib. 10. coniect. ep. 14. 15. et 16. ~~lib.~~
~~in fra referunt~~ ep. 16. ex 68. Castil. lib. 4. p. 10
ver. ep. 61. ex 68. qui p. lures referunt ay alijs in

H. R.

fra referunt d. 2.
Imprimis autem definitionis utro in re
sue asserimus q. d. t. h. q. sin dit contrarij opinioj
Ksceloz, qui asserunt per rales n. reales sue in re
quod

Quos Presumptio: ad huc que in fraudem eius pluribus
 ex antiquioribus id firmat. Item §. lib. 20. Coniunctio §. 16.
 Primus eorum argumentum ita conficit Pauliana
 actio non semper datur adversus possessorem §. Pauliana
 actio non est actio realis - maior probatur ex §. 1.
 qui §. 1. h. que in fraudem ubi 2. emptor qui bona
 fide a primo emptore fraudem participante emit
 non potest hac actio comburi, et tamque possessor §.
 2. Pauliana non semper datur adversus possessorem 2.
 arg. actio realis non datur in heredem, quia heredes §. 1.
 possessor, §. 1. h. actio datur in heredem quasi heredes
 non quasi possessor, §. 1. h. actio non realis, §. 1. personalis.
 Maior est certa. Minor probatur ex §. aut propter ta §. 1.
 ubi §. sequenti h. ubi h. actio in heredem tamquam
 heredes non tamquam possessor datur §. 1. §. 1. personalis est
 3. m. arg. actio Pauliana §. qui parat actio §. Fabiana
 vel et Calpurniana §. 3. §. 1. §. 1. Fabiana §. de Muri
 §. 1. actio Fabiana est actio personalis §. 1. §. 26. §. 1.
 quod in fraudem §. 1. est personalis. 4. m. arg. h. actio nasci
 potest ex dolo vel quasi §. 1. provenit ex dolo alieni §. 1.
 et recipientis §. 1. actio ex dolo descendens est perso
 nalis non realis §. 1. h. actio personalis est. =

His §. 1. substantiis relictis que Meisingeri
 et Holo mani coniecturis, asserimus, realis est, non per
 sonalis §. 1. d. unum §. 1. post Theopilo in presenti
 Curiae. in notis post ad inst. in presenti Pichar
 et omnes fere in h. propter exceptis aliquibus, que in
 re scriptis et condendis probantur sententia §. 1. verbo

28

Leture q^a in nro §. semper q^{do} denotat p^{ro}cessu
actiones reales q^o actio v. H. de obligat et act, ubi se
titio in re qua ubi significatio retenta a Pap. edoctus
in huc. dedi sig in §. 41. H. de obligat Juris et facti ignor
exorbitat & in fine. Secundo patet, ex eo p^{ro}tor enume
rat actioes p^{ro}torias reales, et eas p^{ro}sequitur Justin
tus que ad §. in persona ubi incipit agere de gesso
natioe p^{ro}toris, que evidens est p^{ro}uatio, ut dicit
mus reales et, alias inapte tractationis Trebonia
nus in trigetes fateremur q^o nefas est = Fandez?
p^{ro}uati ex ubi Justiniani ubi: eaq^o traditam
est, et ob id in bonis debitoris mansit; si autem debens
creditori recisa p^{ro}uatioe assereat q^o in bonis
debitoris mansit id est in dominio constat n^{on} est
hanc actioes personales, q^o per eas instituta magis
minus transferat, n^{on} autem dominium n^{on} est §. 1.
ins h. 20. d^{omi}ni hac actioe recusat, in ea requi
rit^{ur} dominium ex parte apertis q^o p^{ro}p^{ri}us est actiois
realis = Formula autem huius actiois est eadem
que competit creditori aduersus p^{ro}toris p^{ro}prio
re que in admodum dicemus in §. seq^{ti} hoc adito q^o
in presenti requirit, q^o creditor misit in po
sitione bonorum debitoris, et si constiterit soluendo
n^{on} est, tunc p^{ro}tor fingit q^o aliena n^{on} est remansisse
que in dominio debitoris, si p^{ro}tor uere eret, in
dominio debitoris ex missione in possessione n^{on} d^{omi}ni
retractio

Actio creditorum aduersus quos quaque possessione per se
a Proxime inducta nec potuit demerari actio realis
ex vulgari dictario; quid iam operati fuerit in casu
ficto, ac veritas in casu vero §. 23. ff. de liber et post.
Actio creditorum autem vero hanc esse in bonis debitorum. nisi
in quorum possessione missus sit, et ne possessor de do
minio sibi fiat propter rescindit et aditio: de ea ru
rua, nemo dicit sine traditioe domini translatum
esse §. per traditioem §. de rer. diuise §. 29. c. de pact §.
ex huius apparet realis esse, quoniam esset personalis datur
aduersus possessorem eius in dominium, nec requireretur
traditio rescissio.

2

Ad 2. arg. §. 1. respondet maior esse particulari,
minori generali, et utique stat in loco; ego in ista cor
re argumentor Pauliana actio regulariter datur
aduersus possessorem, et actio personalis nunquam datur
aduersus possessorem; §. Pauliana non est personalis =
Uterius docent aduersari aliquando non datur
aduersus possessorem §. nona h. §. non est creatio §. de iur.
peritibus alienis et demonstrabant; nam in actio
sit contra ius civile rescindat §. dominium ad qui
vito emptore, ita domus eam propter concedit, si
reignum sit fraudis particeps, et non desinet esse
realis; nam ista esset argumentatio sua omnes
actiones propter sunt personalis. Probatur actio
Pauliana aliquando datur aduersus possessorem, sicut
1770
1771

Quia possideat §. 9. §. 4. ff. de uoluntaria; §. 9. in
liberiana est personalis; nemo n̄ uidet, quare salua
sit de dolo; §. 10. si n̄ ideo q̄ publiciana alligata
n̄ datur aduersus possessorem dicitur esse realem;
quare et n̄ admittitur in publiciana?

Ad 2° arg^o respondet B. actio. de §. 3.
Thesis 39. q̄ ibi datur in heredes tuos quos possessor, ff. de
ut ex ea constat, quoniam imo ex largitione productioe quos
uis n̄ possideant, datur quatenus ad ipsos pervenit, q̄
quamvis occasione delicti datur ex dolo defuncti, q̄
res prosequitoria datur in heredes tamquam ad eos per
venit arg^o in §. 1. §. ult. ff. de depositis. Ad 2° arg^o
q̄ de publico e, respondet dicitur q̄ de eo q̄ de qui p̄
heredes fabiana, que personalis e, conuenit, per
sonalis n̄ e, q̄ simile n̄ e, id e, q̄ quilibet arbitrio aut
harum actionum in eo tantum habet locum, q̄ publiciana
auocat res, q̄ fructibus pendentes tempore
alienationis, et tempore litis contestationis, n̄ autem
mediis temporibus §. ult. §. n̄ solus §. ff. que in fraudem
q̄ etiam in fraudem, et calpurniana locum habet §.
ul ne obtineat = Hec huic doctrine obstat §. 20 §.
protraheat ff. que in fraudem ubi et dicitur fructus
mediis temporibus restituendi de decursum solutio
videt de Pichar in §. 10 de officio Iudicis ubi
dicitur tentat D. Ritus in Pichady de fructibus sect. 2
n. 6. = si tunc insurgit de fructibus, qua ratio
famiana

① Fabiana que datur patrono sustato decedente liberto
et calvistrana intestato ad revocanda alienata in
fraudem legitimi patris debitorum est personalis d. l. 1. §. 26.
si d. in fraudem patroni, et pauliana actio est realis = Insuper
supra are de fideiuss. ratione de fideiuss. minus fuit in tempore
dibus, d. brevis fideiuss. creditor in pauliana mittitur in
possessionem, et per fideiuss. proteris rescinditur traditio, ut
constat ex nro §. l. 1. et ult. c. de revocand. his que in
fraudem rescisa agere traditio, neque dominum in pos-
sionem translatur intelligitur, §. 1. ubi habetur dominum
ex parte creditoris agenti in bonis debitoris, §. 1. pro-
prie est actio realis in fabiana et calvistrana, nec
patronus mittitur in possessionem, nec rescinditur tra-
ditio §. 1. dominum remanet penes possessorem, manet
itaque, §. 1. quoties petimus, alius nobis dare oportere
§. 1. dominum habet, agemus actio personalis §. 1. ubi
itaque discretis h. §. 1. petis patronus dominum
§. 1. habet possessorem, ubi res a liberto tradita fuit, erit
personalis. Clarus patronus proprie creditor n. §.
§. 1. in pauliana dicitur, ut colligitur ex l. 6. §. ult.
§. 1. ad l. corn. de falsis sic intelligenda quam
considerationes debet. Cuius alius agens in pa-
trona est in fraudem patroni = Hec actio pauliana
aliquando in factum appellatur l. 20. §. 1. d. ait proter et §.
omnes §. 1. §. 1. h. §. penult. de revocand. his que
factum n. proprie sit, ubi §. 1. datur proter factum alienationis
unum

Idem ubi sup. d. s. et b. Cujas. in notis ad mag. 20
s. Ant. L. libro. conuict. et s. et ex Cujas. ueluti
in presenti =

Sed et primum potestati nre occedamus actio ut
dicitur; quatenus conuicti debent, et qd. est creditor ille, qui
eas in ten. dicit, et qd. est uere debitor, qui res alienauit;
Creditor enim in presenti ille est cuius iure in dicitur, uel
sub condicione res debeat, quo tempore a debitore
alienata fuit l. 32. de obligat. et act. l. 54. in scilicet
de r. s. l. in fraudem u. qui et agitur l. in omnibus ff.
de Iudic. licet enim ante ex tunc condicione agere
non possit l. 19. de const. pecunia l. 215. de r. s. l. 166. ult.
de fideius. l. 13. §. sub condicione ff. de sign. in q.
existente condicione puri factis contractus retro
trahitur ad tempus celebrationis l. que legata de
res Iur. l. 1. §. si pendente de periculo et comm.
in de prouenit, qd. si res alienata sit in fraudem
creditoris condicio nraabit, qd. retro apparet uere
creditoris fuisse propter existentiam condicione si
competit hęc actio = quod non idem in illis post
alienationem factam creditoribus esse ceperunt qd. tempore
alienationis creditoribus non erant, nec uere nec potestate
retro trahitur l. 10. §. 1. ff. que in fraudem nec nra
s. que in creditum ire habebant qd. requiritur in l.
14. de r. s. exinde patet decidendi ratio ad hęc
in l. 15. ff. que in fraudem ubi libertatis datur in
fraudem creditoribus, si postea debitor nouos credi
toribus

Creditoribus adeptus sunt quorum priorum dimisit, et
rescinditur propter novos creditores, quia nec vere, nec iure
pro tunc tales erant, quo tempore libertates dante
fuerunt: Qui opponit ex d. r. am. tr. in l. in fra
ud. 25 que et agg. ubi ubi in eadem specie propter
novos creditores libertates rescindunt. Plurim.
disputantur respondendum est multum interesse, quo
facto novos creditores adeptus est, nam si eo facto ut
eorum pecunia creditoribus priorum dimittitur, novos solum
admittit, tum ubi subrogantur in locum priorum, et
rescinduntur libertates, et ita intelligitur d. l. 25 et
denotant illa uerba, prioribus creditoribus dimisit
propter novos: at si si implicite novos creditores
consequutus per accidentem eorum pecunia priorum
dimisit tunc si rescinduntur libertates d. l. 25. quod
in eo facto acciperent pecuniam, ut priorum dimittitur,
tunc sub ratione repela, ita Cujac. l. 1. in p. pag. 2.
in d. l. 25 et l. 29. in Juliano in d. l. 15. cum
aliter Ant. Faber. in pag. 2. priorum et illatione,
ad hanc ubi doctrinam refero de fidei leg. h. in
in l. 38. ff. de legat. 3. or. ad Donat. lib. 1. et l. 1. in
Cujac. lib. 1. l. 1. in p. 5. Oia de iure Juris
d. l. 1. et l. 2. n. 38. ex qua doctrina deducunt
Præsumitur quod plurimos effectos et si illis notatu
dignis quod sit in iure supra facultate in potestatis
ut in bonis maioratus vel civitatis et potestatis
Moro

Maioratus noster in dolo aditus ut eo
animus ut redimeret tenus supra facultate
impositus tunc nobis creditoribus tenus adhibent
legitimi in possessionis quamvis quo ad eos re
gra facultas si intercesseret propter regulam
subrogatorum vel subrogationis d. l. 1. Molina
de primo que h. l. c. 10. d. 2. et h. l. 2. c. 11. d. 1.
et ibi ad huc alia ubi supra. Talis in labe
vinto. v. l. p. c. 1. p. 1. p. 1.

21

B.

Haec autem in presenti se spectabat disputatio
propter creditoribus omnibus sine quocumque
sine ipsocharis concedenda ut hoc actio in qua
que placuit concedenda esse omnibus sine distinctione
et probari videtur ex l. debitor 2. h. l. ita om. lib.
23. c. ult. l. 1. c. 1. Contraria est sententia deus
c. 1. hanc actionem creditoribus hypothecariis ad
tenere fortiter in hunc Ant. Fab. l. 20. con
t. c. 1. et ante eum ita tenuerunt Ang. et in
presenti eorum fundamentis satis fuit os et eius
na in paxi sepe admittit 2. itaque requisitum
illud erit quod dicitur que alienata sit in bonis debi
toris fuerit pax. ex nro sibi sua tradidit
etiam idem erit sique sibi debita remittit quod h. l.
etiam in bonis suis erat ex regula l. si quis actio
reg. ff. de v. l. l. 1. ff. l. 30. ff. ff. ad Trebeti.
anuz vinto os prodi solutione l. 30. de auro et

Auro et argento lib. 12. com. et lib. 13. v. dem. q.
 probatur ex l. 1. et ex l. ult. ay. seg. l. 10. § 22. l.
 11. §. h. l. §. 12. §. dicitur delegat. et l. debi-
 tores C. de pign. l. debitorum C. de pat. hoc autem pro-
 uerit in alienatione rei suae vel sibi debiti non vera
 in renuntiatione reprobatur ne iuris quae vendi vel
 utriusque reprobatur nec legatus pertinet utique ad di-
 minutionem nisi ad aquentis patrimonium, nec si ex eo
 quod non adquisit debitor fraudare creditores dicitur
 l. 6. in foro §. proinde et §. ad et illud de f. s.
 l. 1. §. utrum §. si quid in fraudem patrum l. 1. §. 23. de
 colat. bon. l. 6. §. ult. §. pro solis l. responsus §.
 simaritus §. de donat. in l. §. 5. §. 5. §. si et si
 legatus §. de sure. donat. l. ay. quida. 26. §. de sure.
 fieri l. 6. §. 4. ad Trebell. l. 26. et ibi §. l. 1. §. de
 damno in facto et ratio est elegans quae ex eo l. vel
 hominis voluntate alieni tenent liberum esse
 prodiare alias in frangere debitoris libertatem
 est deterior status debitoris quae servorum dicitur
 l. 3. e. de hered. inst. l. servus inuito §. ad Trebell.
 et post sup. relator pluribus id prosequitur Fr.
 de nona de Menis lib. 2. varia resolut. et §. 12. per
 notum Larrea dicitur §. portatus Sanchez de ma-
 trim. lib. 6. de p. §. 4. a. 2. §. 6. et §. et in summa
 lib. 2. et §. 12. an. 50.

H. g.

Sed contra dicta valde obstat tex in l. generaliter
) 800

De D. I. ubi Pap. docet qd generaliter uq de
fraus dicitur putari ex n. mandu e n. qd habet actor
qd qd per aduersariu habere desierit hereditate
legatarij ne qd aduersarij regrediat et heri
ditatis et legati habebit ratio qd per aduer
sarij id habere desierit = Cui di facultati omni
ssa emon datione quq expressis fecit Valdeius
in comment ad l. aquilia qui legatarij et habet
actor rucij a Roberto lib. animaduersi. c. 5.
quq utraq. lectur qd admittat Cujac. lib. 5. ob
seru. c. 19 et sub nomine Antoni Mercatorij
lib. 10 c. 11 superius qd quq notant Gothofr. is.
in nota ad eod l. cur et Cujac. asenti tr Larrea
ora de ditione ss. d. p. omniis asenti Jacobo
Gothofr. in l. de r. d. post quq alio
resolutione resubit subtilissimos et arti nq
papurissimas in uerba aut constat in inscriptione
huius l. e. Pap. lib. 31 qd ex quo libro deducta
fuit l. 32. de aditionib. in hoc lib. tractant
Pap. de fraud alenta arogatione facta que
pupilo n. ex pedebat facile que reuocatur
si pupilus probauerit se combenturij ei in
l. 32. de aditionib. quo probato reuocatur
abrogati et tunc arogator pupilo restituere
debet omnia bona sua que per arogatorij
Cuj

Cui est suo in Patria ad rogationem translatus
§. 11. Si de bona & etiam omne illud quod pupillus duran-
te adrogatione, ei adquisitum ratione potestatis, ut omne
hoc si adrogatus non esset, sibi adquisisset, veluti si
legatum accepisset, vel si hereditatem eius iure adquisi-
si §. 12. In autem §. 13. et quomodo quomodo potest adqui-
sibi ei institutionem de adrogationibus §. 14. si quid in
fraus. ibi ad et bona est. uti ad quibus patri
Restitui iussit quibus pariter a patre §. 15. in §. 16.
§. 17. locutus fuisse recte in specie de qua tractabatur
non locutus fraudis die putatis incipit in adroga-
tione patri restituere tenebitur non solum bona que
in eum translata fuerant, sed omnia que post ad-
rogationem filius patri adquisisset, ut hoc per
patrem habere dicitur quod si adrogatus non esset
sibi adquisisset sibi unde constat §. 18. in spe-
cie de qua tractabatur recte locutus fuisse =

150
Franciscus repudiatio legati alienationem
non esse et perinde creditoribus non datur gauthema
ad rem de qua repudiatio §. 19. ex ea non
diminuitur patrimonium unde in ferre in topog-
tatis ad §. 20. in §. 21. Si maritus §. 22. Si de dona-
tionibus in ter ubi repudiatio legati vel
hereditatis a marito facta eo animo ut mulier
adquireret §. 23. quod §. 24. huius erat instituta

vel

ex Jure proterio si extraneus est institutus
hinc § qua de causa inst. de sum. libert. 2° de fili. 73
tas in eo stat qd repudiatio legati de h're facta
n nocet Patrono, ad hoc ut etiam partes leg. et h're
herede facta n nocet Patrono repudiati vindi-
cet; 1° nec repudiatio a debitore facta nocere
debet creditoribus ad hoc ut per p'ant' h'anc
repudiationem revocent ut d. l. 6. et iure ius
extensas

in quibus de facultatibus ut hordine satis
facit, ad ius in transmissa potius quam omnia unum
da Magistri nra solutione et omnia cupit ex
portione l'is et quest African in eodem que auget
bonam maculave Africanam quoniam regnum no
na Justinianum const. in h'inc que extat in d. d.
nra inst. de sum. libert. ex qua n abstr. Patrono
ad m'it' que sibi h'nc Centenarium decussit.

Respondendum e qd Patronus ex Jure proterio ad-
mittebat, testatio, nre in testato decussit h'nc,
si ius extraneus vel ius filio concurreret adoptivo
§ qua de causa decere h'nc = Et l. n. Pa. p. a
tronus etiam si ius legatum filii concurreret in
fidei portioe admittetur, hoc est si libertus cente-
narius decedebat, alias excludetur patronus in con-
curso filiorum. Notandum in d. §. q. ius constat totam
disputatorem Africanam in eo esse, an libertus centena-
rius decussit, ut admitteret ex l. Pa. p. a. d. d. d. d.
Cente

Centenarius, ut ex Jure p[ro]torio & etia[m] utilitas
suptu[m] respiciat concursu[m] u[el] filii lib[er]ti. Deo obstat
q[uo]d in p[ro]senti h[er]es extraneus erat institutus, quapropter
in utroque casu admitendus erat patronus; q[uo]d respo
sultu[m] id n[on] dubitare, s[ed] tamq[uam] qu[er]ere, quis iure admitti
retur respectu p[ro]dict[or]u[m] utilitat[is] uel foras, q[uo]d ad qu[er]it
tionem de repudiatione legati multu[m] in terreat an ad
mitteretur ex Jure p[ro]torio an ex l. p[ro]pria? ut ex ista
dione u[el] difficultate[m] aparabet.

L 16

Ad difficultatem
que ora nos acrimus insurgit respondet Bartholus
in l. 22. de legat. l. 2. r. auctoritate h[er]ed[is] legatarij n[on]
posse repudiare legatum defectu relicto q[uo]d ante agni
tionem decessit legatarij et ex eo id firmat Cobarr in
op[us] Reynaldus s[er]m[one] 23. de test[is] Fachinens lib 6. c[on]tra
c[ap] 13 et propterea repudiatione facta ab h[er]ede nullius
momenti in n[ost]ra l. 26. et idem Patrono n[on] officit h[er]e
deditio ex p[ro]p[ri]e impugnat ex l. si fundus l. 5. si d[omi]n[us]
6 ff de legat. 1. et ex repla s[er]m[one] de test[is] Schifor, et missa
u[er]sus Barthol[om]aei ita sententia[m] r[ati]ocinant, unde et in
n[ost]ro ten[er]e proponit, nihil referre an h[er]es legatum
repudiet nec neq[ue] p[ro] parte ostendit repudiare
h[er]ede[m] posse, s[ed] in negat repudiationem nocere pat[ri]
p[ro] ut omni[um] resolutionib[us]. Schifordip[er]i Cobarr u[er]sus
Praciani d[omi]ni p[er] 132. n[um] 39. Casillo et c[ap] 112. n[um] 39, ut
difficultati succurrat; t[er]tio suppono q[uo]d patrono debet
posse h[er]editatis ex l. Pape in bonis lib[er]tatis u[er]sus
modu[m]

74
Modus in portio in § postea u. in sta. de successib.
que pars hereditatis ipso iure defertur Patrono ex §
Papia et tamquam pars hereditatis in heredes arguatur
in §. 8. in fine u. §. segti. delegat. 2. et ita forsam
in intelligitur in d. §. 25. Ad eon. libert. ubi debitorum
hereditatis excipiuntur etiam heredes liberti: si in causa
§. Patronus ut partem hereditatis petere possit, 2. §. 1.
pono quod in parte debita patrono mortis tempus spectatur
§. 25. §. ult. §. 3. §. ult. de bon. liberti, quod etiam videtur in
caus. in nra §. 33 §. 20. §. 50. §. in creditor. Ad §. Fal
cid. itaq. in Papia et Falcidia mortis tempus spectatur
u. hac difra, quod Falcidia solet recipere arguuntur
tunc, etiam post mortem testatoris si argumentum anterie
re causae mortis habeat §. 30. ad §. falc. §. 43. u.
in intelligenda. Ad eon. lex autem Papia non respicitur ex
argumentum post mortem liberti etiam si anterie
causae habeat §. 42. §. ult. Ad eon. liberti u. in intellig
enda u. d. §. 43. u. u. r. i. r. a. c. n. a. h. a. f. t. r. e. d. i. q. u. a. g. g.
Lex propria odiosa est, falcidia u. laborabilis Cuius
lib. §. quod Pauli in d. §. 42. §. §. potest u. q. apparet
quod repudiatio legati non nocet patrono, namque
habeat partem hereditatis in bonis liberti quae com
putatur mortis tempore quo legati actio in heredes
pro portione hereditatis parti debetur ipso patrono
unde est, quod licet heres repudiare possit legatum
quo ad suam partem non potest tamen quo ad partem,
quae patrono potestate legis papiae defertur, ultra
hereditas computatur mortis tempore quo tempore
actio

Actio pro legato hereditati quæ sita fuit: & actio
hereditati quæ sita heredi imputato non solum in sua
culpa, sed etiam si causa amittatur d. l. 30. p. multo magis
imputabitur ei repudiatio legati quæ dicitur non accidit
in successore partiali, in quo non transferri actio est
dum heres repudiare poterit et sic intelligitur lex d.
Sic dicitur de legato si consulendi Cujac lib. 2. quest.
Africa in d. l. 26. Ramos ad l. Pull. et Pap. in ca.
pe. 2. n. 2.

H. 11.

3° requiritur, quod bona debitoris à creditoribus po-
ssedita sint, quod non ita intelligendum est ut possiderent tempore
alienationis, ut minus recte dicebant Donell. in r. n. 8.
Actio utilis non est necessaria pauliana, sed competere actio
nascitur pro prioribus prioribus quod libet et fatemur ut Donell.
si Justinianus requireret ad paulianam dandam quod a condi-
toribus possessa essent tempore alienationis: sed intelligen-
dum est ut bona à creditoribus possideantur usque pro-
prio quo tempore intendere paulianam desiderantque
possessio, idque valet, ac apud pragmaticos excussio qua
propter non aliter rescindere permittit alienationem quam
constat bona debitoris solvendo non esse Cujac in r. n. 8.
& ubi possessio ut probatur ex l. 1. et 2. c. de reuocand. h. i.
que nec aliter potest de creditorum fraudatione constare,
nisi prius per excussiones ad apparet Cujac in p. 2.
et r. Ant. Gomez lib. 2. var. p. 2. n. 20. limit. 2. = Ali-
quod excussio priorum non requiritur, nec de excussione
non facta possessoris opponere poterunt quod procedit
quod debitor notorie solvendo non est, D. Letes in acad.
mij

Primum de fideiuss. ep. 3. n. 15. = 2. casus erat qd de pe-
cuniis certa debita & tunc ea alienata, n̄ requiritur
ex cursio qd r̄as debitoris n̄ est solvendo, si p̄ter debitoris
apparet, veluti si qd res vendita fuit alicui etan-
te tradi t̄oq; alteri vendita, qui fraudis participes
erat tunc competit pauliana sine excussione, ut
notant antiquiores in l. quoties l. de rei vindic.
Iste obstat qd in d. l. 1. §. pro feto, ille cui tra-
dita fuit res quamvis ei posteriori vendita sit, qd
id procedere qd emptor fraudis n̄ participat in
dita participavit ost ubi sup ex Art. Pomes
et le mittero. 75

In casu deo requisitus erit qd debitor, qui alienabit
habuerit consilium et inquit id est qd debitor habuerit
animus fraudandi, et ex ipsa fraudatione alienatione
quarta in l. ant. pro tor 10. Si quis h̄ late Donellus et
ost ubi cupae ad. Cupae f̄am Juliani in l. h̄
obstat h̄ in d. §. ubi ubi creditor renouant ali-
enationes quamvis debitor fraudandi consilium
n̄ habuerit cui respondet dicit qd C. tunc loquitur
de eo, qui ubi creditor habet, omnia sua bona
alienavit, et res p̄ndes, qd quamvis consilium
n̄ habuisset, in fraud. fuisse videtur, et recon-
dit h̄ n̄ prouet, cum satis conuinctus est consilium pro-
diti, qui ubi creditor habuisset, omnia bona alie-
nauit, et ita concludit qd in isto casu necessaria
n̄ est probatio, Donell. et ost ubi supra l. ita l. et ad
eum, qui pro his r̄is res, vel maioris parte bonorum

Alcinavis. Hoc etiam extendunt in legibus, nisi con-
sensu creditorum interveniat l. 6. §. preterea. Et
hic etiam exprimitur lex 10. §. 10. in fine h. c. ubi sup-
lit 26. Anst. A. libro 20. tit. 13. = Stat. etiam
lex 21. Et de mort. ca. donat. ubi ventus tantum sufficit
ad hoc, ut renovetur mortis ca. donatio licet consilium
fraudis di. creditorum non habuerim, §. non requiritur con-
siliu, et licentis simul ad renovandam alienationem.
Rursus q. de mortis ca. donatio et qui parantur legata
l. 15. §. illud generaliter 34. de mort. ca. donat. at qui
legata non debent nisi deducto gre alieno l. 6. §. ad
Fribell. l. 4. et penult. de separatis; §. nec donationes
debent nisi deducto gre alieno ex prorsus h. c. in l. 1.
§. 1. Et si quid in fraud. Cujas lib. 4. in d. l. 1. §. 1. sum
Iuliani in d. l. penult. de separatis et lib. 4. in d. l. 1.
de mort. ca. unde in foro de sep. ratio in h. liber-
tatis directas reluctas in h. in fraud. creditorum
in qua ut non competat requiritur consilium et con-
tus l. 1. c. qui man non poss. §. in fraud. §. 1. in q. q.
ex causis man non licet, et in h. fidei commissariam
in qua solus eventus sufficit ut non competat §. ult.
c. qui man non poss. q. a fidei commissaria ab h. rede
prostat, et ita non competit nisi deducto gre alieno
arg. l. 16. c. ad leg. fali. Directa u. libertas pro-
stat immediate ab ipso testatore Cujas lib. 4. §. 1.
Iuliani in d. l. 15. Et que in fraud. c. ad Donell.
lib. 2. c. 13. §. 13. h. c. quid quid aliter contendant
Anst. A. in Pag. 1. 6. pro l. illat. = pubes consi-

16
Constitutum in presentibus tractatum requiritur, ex reg. de d. h. t.
et h. ad recuperand. l. 1. in foro & hoc edictum l. 10
et s. s. ff. de excep. casus in quo qui res accipit
eas habet. titulo iuratus q. tunc requiritur consilium
recuperandi ad renovandam alienationem l. si pater n. 3.
C. de renovat. h. et h. ex p. licet. difficultatis res in l.
requit. ff. que in fraud. que inveni. ff. de lib. 20
et l. 1. et l. 2. et l. 3. et l. 4. et l. 5. et l. 6. et l. 7. et l. 8.
l. 9. et l. 10. et l. 11. et l. 12. et l. 13. et l. 14. et l. 15.
l. 16. et l. 17. et l. 18. et l. 19. et l. 20. et l. 21. et l. 22.
ff. l. 1. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g.
necesse est ut pupillus sine distinctione re-
vocari possit. ut pupillus maioris augeat ut sit fa-
lore que uterque recuperantes cui difficultati respon-
dent. Gothofred. in ea o. s. ubi sup. l. 1. R. ex
ceptis et h. casus, in quo etiam recuperans rati-
onem participat non renovat alienata veluti sol-
vendo ut solvendo non est unum ex creditoribus sol-
vit ante quam bona possessa essent l. 6. §. 2. ff.
de g. b. p. l. 1. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g.
l. 1. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g. ubi g.
§. antecedens, respondent. Schi fording ubi
sup. q. 2. quo in §. antecedenti refertur. Gabes
nisi sententia. In §. probant. ff. de i. i. l. 1. ubi g.
tunc. Iuliani et patet ex illis verbis. eo que
Iure nro ubi §. obstat. utraque est opus. ff. de
ant. in l. 2. ff. respondet. Schi fording q.
ubi ubi possessa erant bona creditoribus, prac-
matici v. n. ubi ubi componunt, q. quando

Creditorum et periales tantum tunc solutio unius facta
in reuocatur, quod ex pluribus creditoribus periales
ille est potior cui prius soluitur §. 2. ad u. et solutus fuerit
Creditori in fraudem illius, qui potestas habet, vel
aliquid proprium tunc reuocatur solutus §. 2. l. 5.
C. de privilegio fisci ita Castillo pro explicita hoc
in l. 5. l. 1. et 2. et 3. et 4. et 5. et 6. et 7. et 8. per totum
de in ter dolo fraudatis §. 1. et 2. et 3. et 4. et 5. et 6. et 7. et 8. et 9. et 10.
deus mentis estat in l. 96 de solutionibus §. 1. §. 2.
de rebellianis §. 1. c. de substitutione in interpretis et
Commoda differat a nra act. Cujac ff. de pag in
d. l. 96 si funus in l. 25 de ob et act §. 29. Coraso
et Pulch

Ad §. item seruiana.

Hic notat §. al teraq actioy reale, pretoria §. que serui-
ana appellatur, datur §. domino pro diu rustici ad
persequenda illata, et in uota a Colono, que
domino pro diu ex precisa conuentione obligata
fuerunt et ita commodis definiti §. seruiana et
actio in re pretoria, que dominus pro diu rustici
prosequitur re, que pro mercedibus, uel deteriora ra-
tione ex precisa, uel ad conuentione ipsi obligatae fuer-
unt §. l. c. in §. caus pign §. 24 §. de colonis ff.
locati §. penult ff. in §. caus pign §. penult §. de mo-
diu pign uel hypotheci soluitur Cujac in notis post ad
nam §. item Faber in reali ad ter §. 1. ff. de pigno-
rati. actio idem de err pragmat. deca 60 err. 1. l. 3

Cum igitur Mendosa lib. 2. dicitur de pactis et de
 non to cum igitur ad rem similitudinem autem istius serviana
 non introducta fuit actio quasi serviana, quare
 sibi obligatio creditoris prosequantur, ut constat
 ex nro §. siue expressa siue tacita hypothecarum
 cant, quae actio aliqda solet appellari serviana
 l. accepta e de pcur. l. ult. c. de obli. at et act.
 qd non concurret cum serviana nona, qd non est novum,
 ut quae ad alterius similitudinem introducitur
 assumant nomen eius rei, cuius similitudinem
 habeant hoc sic intelligendum in l. 22. de d. et
 act. Donell. lib. 11. conge. cap. 1. inde solet dispu-
 tare qd cum dominus praedij urbani competat actio
 p inveni. et illatio in praedio urbano qd tacite et obli-
 gata manent l. 2. §. et penult. p in qd causu p in
 l. ult. c. eod. l. 11 §. soluta §. de pcur. usura act. l. 4.
 §. de pactis an in isto casu competat serviana, vel
 quasi serviana, competere, et patet. Serviana quae
 introducta pro rebus huiusmodi colonis, et ad similitu-
 dinem in favoris creditoris, siue expressae siue tacitae
 hypothecarum habentibus, introducta fuit quasi serviana
 ana. p in praedio urbano facile invenita et illata
 pro mercibus funde obligata remanet, qd ad istam
 hypothecam pertinebat quasi serviana

H. r.

Advertendum etiam, qd haec actio priora tantum
 datur

Dato pro pignore conventionali; vel pacto, si autem
pro pignore reali tradito creditori, quod si traditus
sit tunc habet vindictam creditor eius non ratio
possessoris l. 16. §. in vindicta ff. de pign. l. 12. §. eod. de
cauemus à Petro Lab. lib. 2. i. i. i. ep. 25. qui loco ubi
pro sequendo reponit conventio, et militis alij quos refert
Cujas lib. 20. image ep. 3. lib. B. reponunt possessio quibus Ca
bulari n. pt. ultra ad probati ex l. 1. ff. de pignate ubi po
nit diffra. in pignus reale traditus creditori, et
Conventionale, quod si traditus §. ult. in l. 9. §. modo re con
trah. obli. g. accedit quod remedium pretorium non habet lo
cus, quod ad est remedium civile arg. l. 16. ff. de min. sed
Iure civili ratione possessionis translata in creditorem l. 16.
de a. et a. l. 36. in l. 1. et ff. de acq. poss. l. 35. §. 1. de
pign. act. ipse vindicta conceditur l. 16. §. in vin
dicate ff. de pign. non habebit tunc in traditus fuerit
pignus locum actioni quasi serviana. Cuius funda
menta ides sunt quod aliqui et ab externis ex nostra
libris, qui existimant in Dicitur de pign. act. et
remedium hoc pretorium competere, sive pro traditus
sive conventio pignore sed salubri ut ex dictis constat.
Haece nostrae sententiae tenent Cujas in parat. ad l. m. c.
de pign. et in n. §. licet sic iure Ant. Fr. in rat. ad
l. in l. 1. ff. de pign. act. §. de fructibus non in §. illud
maxime: comodo in presenti competit actio reali
Creditor

Creditori pignori convento non tradito vel realitatis
non competat nisi rae dominis vel possessoris, ut la 78
tius dixi in §. 1. h. l. Nec etiam pot habere formulas
qua utatur, qui nec dominus, nec possessor habet.
S^a neutrum datur in creditore pignori conventio
nata, p^o deficiente formula, qua uti poteret, eva
nescit remedium pignori. Cui difficultati ut sa
tis faciat Berthol. de pignori pag. m^o h. 1. 4. asserit
Creditorem asserere desore dominus esse debitoris
sui, et ita sibi ius pignori confirmat a quo
sere non abest. Et tunc in presenti inveniatur. Sa
tis facit in eleganter Ploton, qui pignus aliq^o
sibi fiat recipit pignori datur per mitonem
veluti ut dicimus pignus venditum, vel traditum,
id est recipit venditum vel traditum sibi fiat aliq^o
in pignus sumitur pro dote q^o habet creditor in
re pignoriata pro reunitate crediti, ut in l. off.
qui potioris in pignori habet et tunc dicimus pignus
suarum esse a debitore creditore sibi fiat in
ius creditoris in herens rei debitoris, et ita etiam
in presenti accipit, creditor potest ius sui rei herens
et tunc hoc ei dari non potest quia res tradat, recte
haec formula utitur actio hanc recipi m^o h. pignori
ratay esse.

Diximus servitium actio competere domino
pignori rursus pro inveniatur et illat q^o expressa
Coniunctio ad fuit, p^o de finibus questioes a Iuris
D^o in h^o pignori utatay pro manibus habemus q^o
expressa

Ex pressa conventio sit necessaria, ut competat domino pro die
rustica scouiana pro inuentis, et illatis probat ex l. 4.
§ q. modi pign. vel hypotheca l. 22. §. si colonus ff. locati
l. 1. §. 2. §. qui potiores l. §. s. c. in q. caus. pign. hyp. p. in q.
omnibus ex pressa conventio pignori est pro mercibus
fundi, à contrario non requiritur ex pressa conventio de offi.
nora die inuentis, et illatis in pro die rustica probantur
omnes fere Scouiani, et aliqui ex Salmarconibus, in eo
quo in se differre ut barony et rusticy pro die assertunt,
qui in illo dicitur pignus statim constituitur ex ipsa illatioe,
non habita ratio stigmati vel ignoranti locatori, at in
isto ipsa illatio eius stentia locatoris requiritur, quapropter
non inueniatur, ex pressa conventio que opinio est inful
cure habet in l. §. c. locati ubi ad hoc ut inuenta et
illata pignora sint pro mercibus fundi in quibus pro die
sufficit tantum voluntas domini nora, et stentia, à contra
rio in pro die urbano sufficit illatio, sine stentia, pro
in eo differunt pro die rusticy et urbanus, quod in illo
stentia, et in isto non requiritur. De uero aliquis de conventioe
ex pressa in d. l. §. proponet. 2. ex nro §. id probat ubi
non sit mentio de expressa conventioe. 3. id probat
ex l. 1. §. 2. §. qui potior. Vbi si pactus inueniatur, ut in
uenta, et illata pignori sunt pro mercibus pro die rus
tici, non conventio, et illatio pignus induit §. q. ex pressa
conventio nihil fuerit ad hoc ut inuenta et illata pignori
vel. hypothecae pro mercibus obligata remaneant.
§. et in dicitur in vulgariis textus in l. §. c. et si §. 1. §. 1. ff.
de re hys et vbi si decesserit, colonus, vel in quibus et non
est in

Inde funerandi, Pompeius servus funerandos esse
ex inuentis et illatis ita ut q^d superfluum remaneret 19
Iuratur a domino pro dⁱ. rustici vel urbano pro
sola pensione p^o q^a tag in rustico, quos in urbano
pro dⁱo tacite pignus constitutum et alias n^o qui para
re tr.
Sub has p^o Doctorum opinionem Tribus existens
et in nostras venerabilis sciuntore vias eligere tentant.
p^o l antiquorum opinio quos refert Mend de pactis
ep^o 2 n. 16. admittit p^o q^a verum esse sententia locatoris
sufficeret. ad in dⁱtem dⁱg^o pignus in inuentis et illatis
in pro dⁱo rustico, quorum tot dⁱtorum responsa de exp^o
na conventioe in pro dⁱo rustico mentioe habentia
pro constituta dita in tr pro dⁱo rustico et verba
n^o. Hecque p^o dicit q^d in dⁱg^o s. noviter ab Alexandro
Constitutus fuisse et veridiciter n^o vel Paulus et Placianus
Cognitores ipse Imperatori et quorum conventio ipse Alex
ander uteretur contrarius dicitur. Constituentis di
tag in tr rustico et pro dⁱo p^o p^o mult^o q^o mod.
p^o in dⁱo p^o h^o solut^o q^o u^o q^o q^o casu
alij plures. Quare omnia Acorsioe sententia assensu
dum e^o exp^o p^o Conventioe requirit pro in inuentis et
illatis in pro dⁱo rustico op^o no raudet alias ser
n^o a actis domino pro dⁱo dⁱnegaret et ultra Iura
exp^o p^o tenuerunt p^o n^o quamvis in q^o n^o
n^o ita exp^o p^o Baldo de pign^o ep^o 6. Donell eod^o
drac ep^o in q^o casu Quorum in q^o dⁱ de pact Mendubi
sup^o ex n° 11. et hunc exp^o p^o nunc adheret et ultra Iura
proposita

Proposita ea rāōe probatur q^d antiquiores requirebant sal
tey scientiā ex parte locatorū dominū, q^d Juri contrariū
ē, ut p^{ri}mo nō contrahatur ex eo solo q^d dōrator velle scē
ex eo p^{ri}mo, q^d debitor p^{ri}mo rē suā nexu p^{ri}mo
obligari q^d de eius commodo agit et inde debitorū vo
luntas p^{ri}mo desiderari, q^d nō ex eo solo, q^d dōrator scientiā
locatorū (ut antiquiores volebant) p^{ri}mo induci p^{ri}mo
p^{ri}mo rē suā. =

D.S.

Sua opinione retenta nō obstat t^m deductio ex d. l.
s. c. de locat; nam illa rāō voluntate dominorū nō significat
ut sufficiat voluntas locatorū, s^d significat voluntatem
domini debitorū (q^d si nō est dominus p^{ri}mo nō consideret
l. rē alienā s. de p^{ri}mo act) et voluntas domini locatorū;
p^{ri}mo si voluntate vtrius que desideramus ad eius conditōe
ex p^{ri}mo effici nō potuit nec novū ē, q^d voluntas p^{ri}mo
ita conventio accipiatur l. 20 l. p^{ri}mo t. s. de p^{ri}mo act
l. Pomf. s. c. t. s. in q^d caus p^{ri}mo: nec etiā obstat, q^d scientiā
nō requiritur in urbanis infime d. l. s. p^{ri}mo a cōrō sensu
q^d sequitur absurdū, nihil valet, ut latius p^{ri}mo
Mendota ubi sup^{er} ex Quaren^o et Cypae = Hec obstat
v^{er}ūq^{ue} verius ē Justinianū mentionē fecisse de ex p^{ri}mo
Conventio, quatenus id nō ex p^{ri}mo explicat per l. s.
adductas, in q^d ex p^{ri}mo conventio requiritur, quā
vocatū nō ē per l. s. c. locati imo l. s. mag^{is} ut p^{ri}mo
bat ex illis ubi certi Juri Theof in nō s. s. Cypae
in notis post ad nō s. s. t. s. de error p^{ri}mo de
ca error t. = Ad 3^m arg^{um} t^um pondetur q^d in p^{ri}mo
duo requiritur illatio ad hoc ut p^{ri}mo constituat
et conventio ex p^{ri}mo habet illas p^{ri}mo conditōes

Sines inferant, et ubi sup error dicitur tamq ut melius
precipiat d. l. h. §. 2. notandum qd ibi agebat, et 40
tempore constitutionis pignoris, quo ad prolationem cre-
ditoris impo debet inspicere tempus conventionis ante
tempus illationis. Et respondet inspicendum esse
tempus illationis, ut ex eo tempore anterioritas compa-
rari etiam, tamq decedat in l. s. l. in qd casu
pignus ubi si specialiter convenit, ut mancipia pign-
nonio. Obligata esse, etiam si nō in dicantur ex tem-
pore conventionis obligata remanent, quae omnia ut
debito componantur, advertendum est qd dicitur in l. h.
§. 2. inspicere tempus illationis, qd quae inventa sunt
obligata fuerunt quae conventio incerta est, quae
demonstrata res in qua pignus consistat, pōn ante
incipit nexus pignoris, quae certi fiant res per
illationem quae obligari possit arguatur in l. 3. de
p. o. d. l. h. §. 2. at id in d. l. s. obligatio pigno-
ris nō fuit incerta, qd a prior conventionis de re
pignorata constabat ita Cujas obscure in not
post et ad alios d. l. s. videndum est ubi for libt.
ad Fabr text. qd 3 = Et dicit respondet verum est qd
verarius actio proferri omnibus creditoribus, sine
expressa, sine tantum hypothecae habeant l. 45. ff. de
Religios Donell. in l. avidius c. qui potiora multa.
notam digna de funeraria actio ad Donell
l. 25

Lab. 25. ep. 15. l. 2. Pichon. in l. 16. de reb. aci' ind
n. 23 p. nihil mirum q' equi pariter et in Coloni, et in
quintini, cui semper fuerat arca actio proferatur et de
horibus sine expressa, sine tacita hypotheca habentibus. =

66.

Ex huiusmodi colligitur et de pra' inter pro d' urbanum
et rusticum cui in hoc sp'ia conventio requiratur, ut in uenta
et illata pignorata sine promeribus in illo si expressa
illatio e' statim pignus tacitum constitutum in uenti in telli
g'it. Cuius rei ratio in eo consistit q' hoc pignus tacitum in Ro
manis pro d' n' te legio, quod Romanis moribus in tro ductu
fuit q' solebat sibi cauere expressa conuentione habita et
pignoratitia reru' in habitatioe iuntaru' q' u' sequenti
seruari solent quamuis alio de omniq' est pro omni
n' habitanti q' locatio e' contractus boni fidei et in his uent
omniq', q' pro omnia m' habet, q' frequenter pariter solent l.
q' si nollit q' qui aridua ff. de p' d' l' q' dicit Cypac de p' d' l'
Pauli in l. 2 de pact' Mond ubi sup' ex d' l' et prouat
in l. 2 in q' casu u' nos ex Iure ubi quasi consistit
sunt, n' Iure aut l. introductus uel similib' etia' in
pro d' rusticu' n' erat amena pactio de inuentu, et illat
u' q' pensionibus fructus pro d' rusticu' obligati tacite
sunt l. in pro d' l' ff. in q' casu l. 53. ff. locati l. 20.
q' iusd' de l. 3. ff. de adm' n' reru' q' d' etia' morib.
nuptis fuit, nec aliqua l. cautus, q' locatori ita pariter
solebant et ita infero in tro p' latione ad tro p' l. 66

et dictis, et rem. potest p. l. n. 34. ad alias quæstiones huius
actionis Tab. de err. decas. 9. per totas, et re. coniect. c. 11. ad
solutiones res in l. 44. §. 1. ff. de damno in facto Cujac. 9. ad
Africanus ibid. et in de p. c. de p. tor. p. p. n. i. de Cujac
U. quæst. Pap. in l. 66. eiusd.

Ad §. in personarum quoque §. cum sequenti.

H. 10. Prosequitur Justiniani actiones prætorias personales inter quas
primæ occupatæ constitutivæ sive constitutoria actio de qua in l. 1.
ff. et c. de conit. pecun. quæ constitutoria actio dicitur à receptivâ actio
de qua meminisse Imperator, in eo quod omne debitum sive à se
ab aliis promissimus, recipimus, aut constituimus: promittere est per
stipulationem, et pondere, ex qua Jure civile nascitur actio prætorialis
de p. c. et tunc non erit necessaria actio prætorialis, ut ait Justinianus
in presenti nulla se stipulatione interposita, receptus autem et
Constitutus nuda facti fiebant ex recepto se obliganti argen
tarius qui aliena debita ad se recipiebant, quod utique receptus
in Jure nostro aliq. d. latioris significationis habet ut in t. nante
§. 1. et non solum actionis receptivæ, sed etiam receptivæ mentionem
in Jure habemus, ut apud Placianum t. c. regal. Edward. de
author. prudent. c. 2. Cujac. ad Plac. d. t. c. et recipere utique
etiam ex auditu in l. 49. de conditio. in deb. plura pro
eius constitutione ut l. 12. §. 1. eiusdem t. l. 5. c. de petitis. per
l. 15. §. 1. comment. c. 13. l. 10. ff. in constitutoria ut actio omnes
obligantis l. 2. c. h. ultimus in receptivâ actio omnes res re
cipi poterant, sive corpora sive pondere, aut mensura con
sistunt, sive pecuniæ in constitutoria ut constitutus non poterant
nisi pecuniæ, aut res quæ pondere, aut numero constarent
Istod in presenti actio etiam receptivâ erat perpetua
perpetua

Perpetua, actio id constitutoria aliquibus casibus irrationabilibus
qui casus ab in. & pro. lib. n. in unim. andr. id post concuntay
receptay, et constitutay h. di. fr. usarunt transfusa g.
et recepta in constitutay, ut constat ex l. 2. c. h. =

Constitutay dicebant, q^a ad dies pecunia debita constitu-
ebatur ut ex in. ad Marc. et ad Titu. lib. 12. notavit Cujas
in paratidal ad t. m. de const. pecun. ex inde eleganter
deducuntur dubitan di. n. ad t. m. in l. 2. §. h. ubi
dubita. Soluty an constitutay sine die valeat. q^a consi-
derat n. alius e, quay ad dies dicere, vel promittere p. idem
n. habeat n. valet constitutay. sed tamen dicit Solutus quam
ob dies apertus n. sit sub intelligit et a lege inpleto
ut post. decem dies ex constituto peti possit late dicitur
§. 1. in t. pro. ratioe Donell. in l. 4. §. 2. de t. o. v. 32. et 33.
Cujas. in recit. ad t. m. d. l. 4. §. ult. et quid quid illa
uta d. §. 1. ubi d. et modicum Triboniano in putet Anst.
lib. 12. d. 1. c. 2. Sed in prior constitutay signi-
ficare minus firmay stabiliari ut constat ex Cuiusone
lib. 4. de offi. et uy. constituto q^a minus firmate dice-
bat nova pactio. e firmamus, ideo constitutay ab
stabilendo et firmando dicitur, asserit Donell. in n. o.
§. et uy. sequit. off. lib. 12. d. 1. c. 2. l. 1. §.

Pactay constitutay sic definiti pt. e pactay a pro. tore con-
firmatay, quo quis q^a ipse vel aliter debet certa die
solutay se constitutay. que de finitio sub rectay hinc actoy
expliat = Pluras fm. diversas in t. pro. a ferunt
quay

Quas vel imminuendo conuersas, vel ampliando iuper
fluas redeunt = Diximus pactus q^a paria factorum genera
que ad agendum ineficacia s^t. Amplius dixi nudo
q^a si alii contractibus adhaeret, vel per stipulationem per
missus est, uultu n^o p^retoria daretur actio, p^ro inst de
p^ro. Donell. ad rubr. c. de const. pecun. n. 10. a p^retore
confirmatus q^a ex pacto nudo, nisi a p^retore confirmati
actio dari nequit ad quos partes referat in l. 1. de pact
Arnoldus Rinn in tractatu de p^ret. c. 4. n. 6. et 7. q^d ipse uel
alter debet, que uita demonstrat n^o aliter constitutus fieri
posse, quos debitor antea sit, q^d constituit, qua p^ropt^r uice
ab ipso constituyente sive ab altero debeat recte consti
tuit l. 1. §. 1. l. 31. l. 1. ite 28. §. 1. ff. de instari et ex eo in pacto
constitutus actio p^rter conuict q^a plus tribuendum est conge
minate pactioe, quos nudo q^a facit pacto nudo aliquid
Confirmati quos de nouo inducit Donell. l. 1. 22
d^r iust. c. 10. et l. 1. §. 1. c. 22. + d^r uice q^d eorum conuicta
ho, sive pacto confirmati n^o datur q^d d^r alter debet q^d
constituit, p^ro n^o est constituit q^d ab altero debet. Respondet
hinc de facultate ipse etus in l. 1. §. 1. q^d exigit, ubi asserit
constitutus in re exactus est n^o est q^d solus requirit
re in obligatioe deductus, n^o habita distinctioe q^d ipse
q^d debet uel alter constituat. et ides q^d si debitum
im p^ricis spectamus. S^d subtiliter instabit, si constitu
tus respiciet tantus obligatioe, aut re exactus in ea
deductus sequetur, q^d n^o posset constitui nisi ipsa re
que debet sive a constituyente, sive ab altero. S^d uice q^d est
alia

Recipiat obligatio premissa debebat, ut constitutus recipiat
 obligatio premissa d. l. 3. §. 2. eodem modo intelligendus
 est: parum notus ad h. d. §. 1. in l. 1. §. ult. de
 accept. in hereditate ante iacentem hoc in i. §. 1. quamvis
 conditio obligationis existat post mortem sui principalem,
 quia in hereditate datur persona quamvis facta cui accede-
 dere possunt fideiussores l. si alio. ff. ut legat. Nam
 in l. 2. §. de vulgari n. 1. idem de acq. hered. c. 1. ex
 n. 5. D. de fideiusor. c. 1. n. 1. et d. i. lib. 6. opusc.
 c. 6. n. 1. latius de hanc legum instituta quamvis hanc
 d. §. 1. n. present. Cujas quod d. in d. l. 3. §. 1. Panthoria
 in negotatione t. Ering de fideiusor. c. 1. ex n. 26. Palant
 tom. 2. illust. tract. 2. c. 1. ex n. 26.

Diximus debet naturaliter tantum, vel naturaliter et civiliter
 simul tantum enim debitor accedere potest constitutus l. 1. §. 6.
 ff. de solut. tr. in l. 3. §. 2. ff. ubi ex eo obligatione et
 nihil tantum non potest accedere constitutus, quia pecunia iuris
 debita non est, sed iure naturali debetur, nec debetur iuris, sed
 naturali, et civili, §. ad hoc ut constitutus recte fiat acqui-
 rit, quod iuris debetur. Res pro omnia emendatio illorum qui
 loco ubi iuris respondunt, iuris quod in genere de qua
 tractabat et recte respondit, quod iuris non est debita
 alius esset, si in iure a iure naturali, quod iure in iure
 quod iure debetur iuris. Lab. in r. ad tr. d. §. obligatio
 civili tantum accedere constitutus non est d. l. 3. §. 1. quod obli-
 gatio civili nec respectu actionis, nec retentionis est actio res

Respectu retentionis. q^a hoc p^o p^o q^a e^t obligatioⁿis naturalis.
 Siquis l^o naturalis to. de acta. l^o 46. §. naturalis f. d.
 inde ius d. p^o incorp^o in d^o q^a l^o 2. §. pactus roge
 teret f. de pact. ubi r^o potest. in h^o p^o itaq^e obligatioⁿis in
 terminat^o pactus de n^o p^o etendo, et post ea pactus de p^o etendo
 apponatur, valet pactus, et in p^o actio ex stipulatione deduc
 ens elidebatur per exceptionem. p^o rei similiter debet valere
 pactus constitutus, quia ut actio ex obligatione simili
 possit per exceptionem elidri. Respondetur ut h^o d^o. Siquis pact
 us constitutus referat^o ad obligationem, que non consistit
 nec consistit pactus, at in pactus de n^o p^o etendo n^o referat^o
 ad obligationem precedentem, illius p^o p^o producit excep
 tionem eod^o q^a modo in h^o p^o t^o in l^o 42. denotat
 quod in die debet etiam constitui p^o, q^a illud debet d^o
 quamvis antea peti n^o possit l^o 3. §. ult. h^o et ideo n^o
 elidit^o repeti n^o p^o l^o 40. de cond. in deb. iunct. Donell.
 h^o d^o m^o p^o ep. 42. quia ut auctoribus dubitatum fuerit utrum
 q^a in die debet constitui possit l^o 2. uenit et dubitatum c.
 dicitur p^o cum. A obstat h^o in l^o 1. de compensat. ubi q^a in
 debet constitui p^o, compensari im. nequit. p^o n^o p^o
 Compensari nec constitui = h^o p^o constitutus p^o p^o p^o
 solutioⁿis d. l^o 3. §. 3. q^a in die debet ante die^m solui potest
 d. l^o 40. Compensatio habet vice petitionis ut notat Tab.
 in l^o 1. de compensat. p^o ante die^m n^o nec peti, ita nec
 Compensari poterit; §. 35. inst. h^o eod^o modo in tellegon.
 d^o e^t h^o in l^o 25. h^o ubi qui alternativae debet consti
 tuerit solutarij unaj^o q^a si p^o constitutus velit alteraj^o
 solvere tunc n^o audit, et im. constitutus n^o novat obligatioⁿem

Cujus tract. de ad a fore in l. 31. § de pecunia et
 materia de pecunia e. p. de familia. eay ex pluribus
 illustrant Parreatq. lib. 7. sebet per tot. cuius illius
 ratioe verae foras est quae licet expositio nisi insti
 tuti rāo aliter suaderet. Sectio 2° de pecunia a pro
 pore introducta fuit, ut pater et dominus ex contrac
 tibus filij vel servi in cāa pecuniarū conveniri po
 sset qui aliter ex omni contractu, teneri n̄ poterat
 Pecuniarū ita de finitū e. § filius vel servus patris vel
 Domini permissu separatim a rationibus paternis vel do
 minicis habent excepto in de si quis patri vel domino
 debet quae prosequitur Parreat ubi supra ex n. 2. in
 eo autē differunt servus et filius q. d. iste ex contracti
 bus obligatur cui personae habeat l. p. ex contractibus
 § de iudicio l. 30 de o. et a; ille n̄ obligatur l. in per
 sonae de r. d. quae civili obligatione intelligitur in da. § na
 turā hōi servus obligari et quid quid alit. Conantio. 2.
 Imē. c. 3 et probati ex l. 12. de o. et act. l. naturā
 l. p. et ad q. 52 de cond. in deb. l. si quis pro eo § 6. § 1.
 de fiduciis l. nec servus ad. h. creditoris itaq. pe
 culiaris filij habebunt in solidū civiliter obligari
 et servus nō alit. t. p. pater autē et dominus ex pro
 pore Juris dicitur quatenus ē in pecunia patris q. in
 constitutioe pecuniarū adest tacita voluntas patris vel
 Domini cuius a. t. h. quo ad pecuniarū quantitatem conveniri
 § 1. § 4. proterea § 6. inst. h. l. si quis ad. h. vel eodem §
 ita verū ē si pater et dominus conveniantur recipi
 ent.

ut, si ipse agant, q. tunc creditor solidus per retentionem
Consequitur, q. agendo consequi non possunt, veluti i dominus
vel pater, q. emptor, a seruo vel a filio petant tunc neq.
dicitur ad traditionem sui copri non potest nisi solidus pretium
exoluatur, ita in telluris iure l. 53. in seq. de edict. edict.
l. in fundo 38. §. 2. in i. et adijceret dicitur in i. Cujus
lib. 5. quod Pauli in d. l. 53. Merit. lib. 2. cap. 32. Parriat. lib. 1.
select. cap. 4.

• 62

• quamvis Parriatione tota rā māy prosequatur
aliquatenus pro missa ab usq. l. in uno fasciculo complecti
nunc habet. In itaq. erit q. in eo q. excedit pecuniam quantitatem
pater, et dominus nec iuris liber, nec rationaliter remanent
obligati, probatur ex ten. l. 2. §. 2. ff. de pecunia et equiparantur
recte debitoribus conditionalibus in l. 50. ff. de pecunia q. quam
vis nec neq. aliter, nec iuris liber debeant possunt om. debere et
pecuniam augetur, elegans tex. in l. 23. ff. de liberas l. p. eda.
Probat. itaq. ex eo q. fideiusor obligatoris neq. aliter accedere
ff. l. 2. et 2. l. 1. §. 1. in seq. ff. de fideiusor. et inst. eod. et
tunc fideiusor a patre vel domino constitutus non obligatur
nisi quatenus est in pecunia l. 35. de fideiusor. idem in consti.
tuto l. 1. §. 1. in ff. de const. pecun. §. in eo q. excedit quanti-
tatem pecuniam pater et dominus nec iuris liber, nec rationaliter obli-
gati. Nec tunc ex Iure pretorio in eo q. excedit obligatio,
q. pater in eos actioy accomodat rāe equitatis, et no-
luntatis presumptis in constitutione pecuniam que voluntas
non recedit pecuniam quantitatem, et probatur ex d. l. 35. de fide-
iusor. iuris l. 1. §. 2. in i. et h. unde non summe magna.

46
D. For ultate solui poterit. Hic frammy ty et pro
sati d. extat in l. 1. de cond. in deb. ubi si pater vel
Dominus soluerit per errorem creditorum pecuniam ultra
quantitatem ipsam repetere non possunt, ex eo constat etiam
ultra quantitatem pecuniam patris vel domini obligatio esse
ab hac eius concisione repetitio quantitatem pecuniam cedentis.
In qua difficultate Bartholus et D. D. qui eum sequuntur
in eo tenent, asserunt, ibi patris, et domini soluisse nomine
sibi vel serui, quapropter non denegatur repetitio, quos re
cipit Ant. Fab. in rati ad illud tenet, quia ille, qui soluit
in dubio presumitur solvere nomine suo si et ipse obligatus
fuit sit l. 1. et l. 2. de ag. plurib. to. 8. de solutionibus et q.
in d. l. 11. proprio nomine convenit fuit dominus aut
ex constat quare. tenet Fab. in rati ad illud tenet, quia
ideo ibi negatur fuisse repetitio in eo q. solutus fuit
ultra quantitatem pecuniam q. creditor minus recipit quam
non debitor quocirca denegatur repetitio l. 2. de
cond. in deb. Cuius solutio admittitur potest ex eo q. in d.
l. 2. intelligitur eius in specie certa debita, quia non
debitor soluta fuit non in quantitate ut pro concisione
actione illius tenet l. 1. de cond. in deb. conside
rant Petrus Gregorius lib. 28. Synonymarum c. 9. Ma
dera animaduersione c. 13. velut Marcus de dama
lib. 6. membr. c. lopa 13. vel q. in d. l. 2. solutio
facta fuit nomine debitoris ut notat ead. Fab. in rati
d. l. 2. Cuius omne cessat in d. l. 11. ubi solutio nec
facta fuit nomine debitoris filij, nec certa species
soluta

Soluta fuit ut omnes exponit ad negotiorum repetitio-
nem d. l. p. p. p. solutio ante d. l. p. p. consulendi mag.
H. Quamvis ad 2^m de cond. in deb. c. p. Cujas. tract. ad
africanam in l. 3^a §. 2. de solut. et lib. d. p. c. p. et alia
adduxi ex parte 2. in fine.

H. 3.

Cum omnia solutio Bartholi
et Fabri assertio est qd aut pater soluit in solidum, quere
erat in pecunia n̄ deducto eo, qd r̄bi debebat, quo deducto
per retentionem solidum petere n̄ potest creditor, et tunc qd so-
lutum ē n̄ facta retentione negotii a patre, vel domino ne-
quit, et ita intelligitur l. 11. de cens. n̄. n̄o autem obquam
in facta retentione repetere n̄ potest dominus, aut pater ē qd
creditor pecuniarum qui apud solidum consequi n̄ potest, solvi-
tando id consequitur d. l. 33. de §. delictis qd dicit, et cum pater
agit ad repetitioem, creditorem per retentionem solidum conse-
quitur, ut in de r̄o qui militat in patre r̄o militat etiam
in creditore r̄o, qd probatur elegantiori arg^o l. 1. in l. 16. §.
penult. de cond. in deb. ubi ex l. 1. et Francisci sententia
H. p. assertio qd in debito alternatim obligationum unum
erat electio solueret, utrumque per errorem, postea repe-
dere vult electio n̄ debitori agenti, d. creditor conue-
niente datur, qd tunc creditor ē reus, et quemadmodum in
pecunia trans fectis his retentionis in creditore ita electio
in hoc casu. Hic in finor vs eo qd in hac parte alius
omnino strans dixit Pap. ex Johanni. ita ut constat
ex l. 10. de cond. in deb. Bonell. lib. 1. c. 11. Cujas lib. 3.
q. Paul. in l. 21. de cond. in deb. et lib. 2. c. 1. c. 31 q^a unq
p. p.

47
De cuius & in scripto d. l. p. 11. eius contentis est et recte est
codicis fundamento defuncti patris repetere et posse
quod sine retentioe soluit, exigendum: deducitur de bitu & sermo,
Domino in statu minuire pecuniam, et tunc in per ad
trig deducitur l. 2. §. 1. l. si noxali 2. §. 1. et ante ff. de pecun. ho.
Prosequitur Chasius lib. 1. na. rior ep. 32. et in de domina ali.
de pecunia conueni ea utebantur cautella, ut captioem
a creditoribus peculiaribus peterent ad hoc ut si forte ali
quid solutus est in quo deducitur haberent, id tenerent
creditoribus restituere l. 3. §. 1. circa fine ff. si cautio
omissa est repeti a domino solutus sine deducioe non potest.
Pertinet etiam ad solutionem d. l. p. 11. unia rās Juris ad quas
non res prouent in trig res, que dicitur, quod ex q. caus. retentioe
habemus, in ipso si soluerimus, repetere non possumus
l. 51. de cond. in deb. que illius tract. dicitur. Cujus ad ff. de
in l. 30. de act. empti & qui sed. lib. 2. r. 2. q. 2. §. si in
militat in nro car. aduersus solutionem d. l. p. 11. in scripto
Africanus in l. 30. de act. empti, ubi peculiaris solutus sine
deducioe, aut retentioe debet a domino concedere ff. §.
ipso inae mitem fuit peculiaris. In qua de facultate Cuius dicit.
P. ad Africanus in d. l. 30. de malens d. l. p. 11. d. ut in scripto
intra conditioe certis, et incertis, ut conponat l. 30. in §.
St. qui foras autem nob. sup. Cuius. recipit et iterum mutat.
etiam nam. §. 11. quare quamuis quibus nob. sup. noc ad
verba in pontis de facultate que extat in l. 30. in nra
l. 11. quare quamuis pro solutione longius debet oranda
ut, censet in trig d. l. p. 11. rās. in eo est ff. de d. l. p. 11. d. quibus
erat

Quod ad conditionem debet ad quae pertinet res in d. l. p. 5.
de condi. in act. utriusque arg^{to} probatur difficultas autq. d.
l. p. 30 tota est in conditione iurata ut ex eius serie constat
ad quae non pertinet. d. l. p. 5. — Et in casu qd per retentionem
creditor eorum consequatur patet solutio ad hunc in l. p. 5.
l. p. 30. in compensata. C. de iur. iudi. in fin. —

H. J.

adversus qd diximus patris, nec dominum ultra se
ultra quantitatem non teneri, obstat parum notatos t. 2. in l.
in quo verus s. 9. idem Julianus 2. deliberat. legat ubi sollicitudo
relictis fuerit patri quod de pecunia obligatus erat, et si
dne legati vidente nihil sit in pecunia nihilominus libe
ratio hi legatus statim consistit et patri liberari debet
q^a ultra quantitatem pecuniae pater obligatus est ultra nec
legatus valeret in nullas donationes contineret. nec libe
ratio sine obligatione subiecto dari potest ut in summa
l. ratio annotatur de iur. iudi. in l. 2. de liberat. lega
ri ubi in eadem specie asserit legatus liberationi a cre
ditore peculiarari patri relictis videlicet legati vidente
nihil sit in pecunia impendendi et q^a pater non
debitor est, neq. q^a emolumentum aliquod praesens
habere hoc legatus, q^a pater ultra pecuniam quanti
tatis non obligatus in qua difficultate omissa an
dignorum conjectura, admissa q. Petre Gab. lib. 3. sum
mae cap. 6. Bononius de resolutionibus lib. 3. folio mi
hi 19. asserendum est legatus liberationi relictum
Patri a creditore peculiarari validum, et praesens est
quous tempore quo videtur nihil sit in pecunia, et

De verbis leg. ex Iuliano in l. 5. §. Iulianus. 40
ex eo plena iurisdictione consequitur pater ut fieri po-
sit, ut etiam si nihil sit in penultima rei tunc tempore
mortalitatis pater tenetur ut quantitas penultimae in spi-
ritu eo tempore l. quibus 30 l. eo tempore §. ff.
de penultima in remissa et debitor conditionalis in-
de liberata sit, itaque agere potest ut liberetur l. 12 §. 3.
Et quando dies legati redat, et legatum proinde et
iure l. et ad heredes transmittitur §. si debitor §.
ex eo provenit, nam ut honoratio legati debitor
plures res ei condere exceptione debitor com-
mittatur ad heredes vel actiones res ut per accep-
tationem liberetur l. 3. §. nunc de effectu ff. de libe-
rari legati l. 2. §. si debitor ff. ut in posteriore
legati in de ut in tripliciter acceptatio expressa
in tempore, pater et debitor conditionalis in
omni eventu honoratio utilitate quando iure
quanti ut disputant in l. 19. §. si debitor §. 5. §. Iu-
lianus nam quibus acceptatione non potest liberari de-
bitor antequam debiti conditis existat tamen ex-
tenti conditio debiti retro ab initio in tripliciter
acceptationis honoratio contingit et opponunt
in l. 12 de acceptatione l. 16 de resolutionibus
Brissonius de resolutionibus c. 2. de acceptatione
folio

Solus mihi 125 Petrus Gregorius lib 21 sententia ep. 19.
ep. lib 16 ep. 21 hinc de p. si existens conditio obliga-
tionis vel in pecunia aliqua ei cepit retro trahitur
liberatio ad tempus acceptationis invero si siterit con-
ditio nec peculij actus sit ipso iure liberatus est
quia in omni iudicio acceptatio prodest, idcirco ex pre-
senti leg. actus valet, nec ex eo consequitur patris ultra
quantitatem peculij obligatus fuisse, quod legatus valet
propter inceptum iudicium si ne propter obligationem =

H. J.

Restat nunc de hoc illustrare in l. 2 de libera-
tione legati que nec satis pertraxerunt Petrus Leo et
Bironius ubi sup. supponimus autem lib. 1. de pe-
cunia de inscriptione, apud de tempore in principio in compu-
tatione peculij quo ad varias Juris questionis ut constat
ex l. 11. de peculij l. 42 de iure doct. et in nra l. ep.
de computatione peculij quo ad legem falcidiam. Itaque
in legato liberatoris patris relicto sit, quo tempore =
nihil erat in peculio, et in eadem falcidia portio ab herede
destrahenda; questio erit quo modo in iudicando sit leg-
atus an ex presenti, an ex pendente sit quo ad tempus res in-
dicante? Videbatur si dicendum tempus mortis testatoris in iud-
icando esse ad computationem peculij l. 11. in fine de peculij l. 42.
Et ad l. 5. falcidiam l. 1. de iure doct. de pecunia et proinde falcid-
dia in hoc legato locum non habet, cum eodem tempore nihil esset in

Penultio, q^a ueritas in iuribus collata n^o est tanti momenti
 ut falcidia ex eo possit deduci, s^d nihilominus quozuis con
 fite suo more inclinatur quo ad falcidiam legata suspen
 dit proinde acci^o alia ca^o legata s^oq^u dubia fuerit. Itaq^{ue}
 quo ad deducen^{da} falcidie ead^{em} obserbanda s^unt qu^o in debitor^e
 Conditionali^u liberatio relicta s^unt ut sonat in quo
 cautio^{ne} in^{ter}ponunt^{ur} ut si conditio legati extiterit resti
 tuat debitor, q^{uod} per falcidiam deduci debuit l^o 45. § 1. ff
 ad l^o falcid^{iam} l^o 1. § 16. eod^{em} l^o 1. § 1. et legata ff. si uis plus
 qu^o. Et ita in op^{er}e n^{ost}ro recte respondit Triphonus qu^o
 solutio^{ne} docet Ramus in Reade^{re} dereb. v^{er}o op^{er}e n^{ost}ro.

Haec ueritas op^{er}ari pot^{est} ex l^o 22. § 1. de debitor^e ff. ad l^o fal
 cid^{iam} ubi si liberatio act^{us} sit debitor, qui solvendo n^{on} erat
 q^uamuis in in^{ter}mittit act^{us}, quoniam in op^{er}a debitoris
 excludit l^o 6. ff. de do^{to} nihilominus statim hoc legat^{us}
 in contri^{but}io^{ne} falcidie uenit q^{uod} id^{em} probat^{ur} ex l^o 1. § 1.
 ad l^o falcid^{iam} = Haec respondet debitor^e qui solvendo n^{on} est
 uere obligat^{us} est iur^{is} et natural^{iter} et id^{em} legat^{us} con
 trahit in falcidia uel in parte, qui in quantitate pecu
 n^{ia}e excedente, ne natural^{iter}, nec iur^{is} obligat^{us}, et nec
 est debitor conditional^{is}, q^{uod} si agatur pecun^{ia}e ex eo
 tempore incipit debere, q^{uod} in conditional^{is} debitor^e
 n^{on} eod^{em} obseruato, ut pot^{est} retro tractio^{ne} obliga
 tio retrahit^{ur} ad temp^{us} celebrati contractus. =

26.6.

26.3.

Ex his manu d^{ic}imus ad deficien^{da} leg^{is} in l^o ex l^o
 tempore s^{ed} ueritas de penultio, ubi heredit^{as} falcidie pa
 tri^{us} heredi^u instituat, falcidie r^{ati}o ponat^{ur} in p^{er}sona^{ne}
 quantitas pecun^{ia}e in qua conuenire poterat tempore morbi

Creditorem, ut ei in falidia impudat. Cum contrarium pro po
 nat in l. si creditor 33 ad l. fal. ubi in casu specie assuet
 incipiendi est quantitas pecuniarum, que fuerit tempore aditionis
 hereditatis. Ex qua l. totum (ut prima fere videtur) antinomia
 apparet, sine inspecta morte, sine aditione tempus minus recte
 responsum esse a Sponsonio in d. l. v. S. ut Sponsonius defen
 demus et hoc in concordia redigere possimus, notandum est,
 quod si debitor ex creditore succedat, quapum concessio iure extenta
 est obligatio l. si de fideius l. si debitor l. de fact. in im
 ponenda ratio l. si falidus q. hinc debuit, in falidus cum
 quibus l. si debitor l. ult. ad l. fal. nota Valentiana de m
 t. illius tract. 2. cap. 1. n. 3. et cap. 9. n. 23, et cum falidus ratio
 tempore mortis inspecta l. in ratio 30 l. in quantitate
 33 ad l. falidus in computanda falidia patris, ut
 heredi mortui tempus spectat d. l. 50 §. si creditor adeo
 quod quamvis post mortem ante aditam hereditatem diminu
 dit vel pecuniam, hoc legatario non nocet, ut legata integra
 percipiant, si tempore mortis vel quantitate, que erat in
 pecunia, lega integra, aut minus extimata percipere voluerint
 ex ratio legis in ratio 30 l. in quo 56. ad l. fal. si ante
 et conuerso tempore mortis testatoris nihil erat in pecunia
 et adhuc sit ante hereditatem aditam hoc etiam legatario pro
 fuit, ut in isto casu inspecta quantitas pecuniarum, que est tem
 pore aditionis hereditatis, quod quamvis alias augmentum
 post mortem testatoris, legatario non proficiat, sicut nec di
 minutio proficit d. l. 30 ad l. falidus non sit augmentum su
 perueniens habeat principium ante mortem testatoris, hoc
 legatario proficit, quod videtur hoc augmentum non male,

Ad fuisse in bonis testatoris tempore mortis, ut si debitor
 testatoris sub conditione ante aditum hereditatis iure decore
 in uxorem, vel si debitor, qui solvendo non erat, et fuerat sol-
 vendo ante aditum hereditatis d. l. 30 notat Cujas 9. quest.
 Papin d. l. 30 elegans tex. in l. 23. ad l. falc. Cujas lib. 5.
 quest. Pauli in l. 44. §. 2. de bon. libert. indeq. q. augmentum
 pecuniarum habet originem ante mortem testatoris profuit aug-
 mento legatariorum ante aditum hereditatis, et ita intelligitur
 d. l. 23. post Barth. et Castros. Donell. lib. 8. comment.
 cap. 26. Cujas 9. quest. Papin d. l. 30. Fomens in d. l. 36. ad
 l. falc.

Unde patet de pign. mag. nax. versari in l. 30 d. l. 30
 §. si creditor, et l. 23 ad l. falc. et in l. 2. in hac m. 26.
 agobatr de patre legatariorum cui liberatio relicta fuit,
 quod nihil erat in pecunia, in qua placuit soluto cautio-
 nibus, et exigenda, et que ad modum in rebus condi-
 tionabilibus, debitoribus, l. 25. §. 11. Ad l. falc. q. exis-
 tente conditione perinde habetur ac si tempore testa-
 menti res obligati essent aqua obligatione per accepti-
 latio tunc liberantur, et ita ex legata in contributione
 falcidie non sunt virtute cautionis, in illud si legibus
 agobatr de patre herede instituto a creditore pecunia
 si, quod nihil erat in pecunia, qui si aliquid legatariorum vellet
 quartam partem deducere, forsus q. hereditas solvendo
 non est in impetrato in computatione unum, heredi-
 tatariorum communis dicitur, q. possit testator habere in act. pecuni-
 arum, vel tempore mortis d. l. 30 §. si creditor, vel tempore
 actionis hereditatis d. l. 23 ut supra diximus.

Extendi species augmenti ultra aditioem hereditatis, q̄ ultra
 n̄ extendit eius computatio, imo regulariter fit sup̄ pore mor
 tis l̄. in quantitate ad l̄. fale, ulterius facit, q̄ ex actioe
 hereditatis confundit̄ debitor, sive civili, sive naturali l̄. habe
 de cond. indeb. l̄. 2. §. si stipulato de fideiuss. p̄. species aug
 menti penuli ultra aditioem hereditatis extendi n̄ pot̄ in
 alias ad tempus rei vincens l̄. 30 de penul. uq̄ ex eo tempore
 n̄ ut creator, cui debeat in l̄. ante. 2. potuit extendi, spe
 cies augmenti usq̄ ad tempus rei vincens, uq̄ per actioem
 nulla confusio est. Obstat etiā in l̄. 50 in p̄is de penul.
 uq̄ l̄. 1. §. 15. Hec q̄ casus in p̄is eadē videndi h̄n̄ Faber
 in nali d. l̄. 50 Cypae quist. Pap̄. in d. l̄. Patrus c. 2. q̄ 63.

Ad §. item si quis, l̄.

Durus iurando difficultate et duntaxat nihil in p̄sentia
 late de eo apunt̄ ut̄ p̄ter in n̄is §. Durus in duplici
 iuramento de iure iurando Donell. lib. 2. iur̄. c. 6. uq̄ reḡ.
 late Arnoldus Vinn lib. 1. selectar. c. 22. uq̄ reḡ. et noviss̄
 Petrus Barb. in typis tract. de iure iurando in iudicio in
 posthumis v. tm̄ circa finem. Notis q̄ dicitur q̄ uq̄ nascit̄ ex iu
 ramento ē p̄torā in personā ut testat̄. Iustit̄ in p̄
 senti aliq̄to tm̄ in factū coler̄ appellari l̄. 11. §. h̄. l̄. ac
 do i. c. de reb. cred. n̄ q̄ in factū sit, q̄ de facto iuramenti
 quirit̄ Vultus. de p̄s. p̄ totū etiā ut̄lib̄ appellat̄ in
 l̄. 11. §. 3. l̄. si duo patroni 13. §. 1. uq̄ sim̄l̄ h̄. q̄ d̄ ex eo
 provenit, q̄ h̄. c. actio ad iustar̄ iudicat̄ datur l̄. actori
 v. de reb. cred. et inde ut̄lib̄ iudicat̄ quap̄opt̄ Iustit̄
 Vlt̄ illo verbo acomodari, q̄ de ut̄lib̄ actionib̄ scribit̄
 in l̄.

In l. 11. de pignori Cupae in resecta ad troy in d. l. 1. 51
c. de reb. cred. aliter in oss ad Donell. lib. 22. 2myt cap. 16.
libra D.

Illatamque in presentia a nobis tradenda quæstio ab
Interrogatib; Justiniani omnia, an per se iurandi nonet
prior actio, si creditor iuravit, et in persona rei penitus ut
singulat, si ipse iuraverit. In qua quæstione placuit, et pla-
cet in Cupae in l. 1. c. de reb. cred. qui asserit post iuramentum
sceptum componere creditor actio iurandi quæ consetato
defendit Vulturius disp. 1. pag. 22. fundamenta huius sunt
l. 11. Primum actio iurandi adinotat e iudicati l. 1. c.
de reb. cred. d' actio iudicati novat prior obligationem l. 3. §. 1. ubi
scribit de pignori l. grege 18. §. 1. ubi l. si fundus §. 1. plu-
ru de pignori l. allig. 19. ff. denotat; 2° iurandi novat.
3° iuramentum tollit omnes obligationes iurales, et reales
de reali probatur in l. 1. §. 1. §. 1. naalis de solut. l. 1.
quis 48. de cond. indeb. de iurati patet ex l. 1. na post eaque
9. ff. h. t. = 3° iuramentum habet vim solutionis, et de lega-
tio l. 26. ubi l. sequenti ff. h. t. d' hoc omnia extinguunt
obligationem 2° et iurandi. 4° patet ex l. 9. §. ult. ubi
l. sequenti h. t. ubi requiritur apud acti reali iuravit
re sua e, post iuramentum non potest agere acti reali iura-
tio d' acti in factu ex iure iurando, q^a novat actio-
nem super qua iuratum fuit.

Caria, tm intentione defendit oss lib. 22. 2myt.
cap. 16. lib. D. ubi alio dat. 1° fundamentum de ducit
ex l. 1. idus patroni 13. §. 1. si quis iuravit et Cancellus ff.
de iure

Amittat n̄ habebit actionem in factu s̄ publiciana r̄o n̄ habet
 causati ex Jure iurando Cupae ubi sup̄ = Tunc instat pote
 n̄t r̄ per iuramentu nonat̄ ad quid excepto requirit̄ in l̄.
 9. §. 1. r̄. respondeo tunc requirit̄ exceptio q̄ d̄ dubitatur an
 iuratu est, q̄ d̄ aut̄ apparet iuratu ē tunc n̄ ē necessaria
 exceptio in ipso Jure sublata sit actio, ut clare probat̄ in
 d. l̄. 9. et ita et̄ in d. l̄. 1. §. 2. q̄ de except. Tunc et̄
 ponderari possunt d̄ f̄ictis, nec vulgares t̄ in l̄. 1. §. 2.
 Jure patron l̄. 30. §. 1. s̄ libentis de iur iurando l̄. 25. §. 1. de
 iur nupt. l̄. 1. §. 2. in fine de iur iurando Cupae in recitat̄
 t̄. in l̄. d. 1. de iure patron l̄. 1. d̄ duo patronat̄. §. de iur
 iurando iuncto d̄ f̄ictis t̄ in l̄. duob. 3. actio in c̄a
 Merit̄ lib. 1. variat̄ ex Cupae c̄. 44.

Ad §. Penales r̄.

Tanti fact̄ imp̄ de acte rei p̄toris ad actiō penales
 donas, quas p̄ne multas, ex sua iuri d̄tione p̄tor in t̄duxit
 l̄po bene multas, vel ut alii p̄ multas q̄ probat̄ ex fine
 not̄ ibi: et alios innumerabiles, q̄ ad mitit̄ n̄ possit nisi
 legar̄ p̄ne multas ut leḡtr. in vulgatu exemplari
 or̄ t̄. ip̄tr̄ actiō penali p̄toris dat̄ d̄ra ey qui alii
 perpetuū iuri d̄tione c̄a p̄ponit̄ corrup̄ aut dehit̄
 coerē q̄ pena quinquaginta solidorū l̄. 2. §. de iuridic̄
 quinquaginta solidorū legunt̄ arḡ. leḡ penales §. de
 in ius vocando videy d̄ Corra lib. 2. Merit̄ c̄. 2.
 Donell. lib. 25. comm̄t̄ c̄. 2. et̄ ibi or̄ l̄rag et̄ Quaran
 in recite ad t̄ey in d. l̄. 1. et̄ lib. 2. d̄oy c̄. 44. Cupae in
 recite

Reuoc ad d. luy et lib 10. obseruat, l. 10. et lib 19. c. 31. post
 in munda actio p. naly tra alby p. gtoru corruponze, ce
 p. utiq criminalis hoc delictu Coercere l. p. p. naly or in
 delictu mda ff. de as l. p. cornelia de fili Duaron, et Casau
 in d. l. 3. Gothofred. in d. l. p. naly alby p. gtoru n. idco
 dicitur q. est p. naly de abbas, ut Hieronim, et ante quos
 res existimabant in q. in d. l. 3. p. n. solit ip. et murus
 solo n. pt tunc etia a p. p. naly dicit in d. l. 3. q. nihil
 aliud e. quaz p. naly aliquid fabulq. ad p. naly vel ad p. naly
 in quo p. gtoru q. dicitur sua scribent Duaron lib. 11. d. 11.
 c. 21. = utiq. p. p. naly dicit in d. l. 3. quasi ad p. naly
 vel ad p. naly. Unde ex p. naly difficultat alia l. 10. l. 10. c. 1.
 locator 6. ff. de locati l. 10. in d. l. 3. Jonen lib. 2. uariar
 c. 23. ut antiquorum coniectura, quaz re fert Gothofred.
 in d. l. 3. l. 10. c. 1. de qua conscriptio ante foru horti
 et etia l. 10. l. 10. de p. naly l. 10. c. 1. de quoz. et
 instituta actio. =

162. Prima igitur dubitandi ratio ca. 10. q. d. ex corrupto
 nascitur actio l. 10. aquilae ex testis c. 1. l. 10. inst. ad l. 10. aquilae
 hanc illustrat late Sueret de Mon dora ad l. 10. aquilae
 lib. 2. c. 3. p. n. fuit necessaria actio p. gtoru tra corruponze
 q. alby p. gtoru. Respondeo l. 10. aquilae domino dori l. 10.
 ut melat l. 10. c. 6. ad l. 10. aquilae, d. alby p. gtoru in bonis l. 10. p. n.
 utaria fuit actio p. naly tra alby p. gtoru corruponze
 Am ita post et alios Duaron et Casau in d. l. 3. in
 d. l. 3. ad uerba Sueret. de Mon dora ad l. 10. aquilae lib. 2.
 c. 3.

cap. 3 sect. 1. n. 2. = 2^a dubitandi ratio erit, quod in isto li-
 bro de actionibus agit Justinus de illis actionibus, quae
 quod nostrae sunt, persequitur, ut constat ex definitione
 ista, quod nostrae sunt non persequimur, quod minus recte collocantur
 actio de albo corrupto, et si nihil in presenti et primo
 probatur, quod haec actio est peculiaris, et videtur de pecunia
 competere de leg. 1, et per populares actiones quod nostrae sunt non pro-
 sequimur, ut constat ex tit. de popul. act. petebat
 enim dubitandi ratio tractatorum de popularibus ac-
 tionibus, quas ex posuit in primo de actionibus, et in casibus
 nominari, utrum pena popularium actionum sit, an actori
 applicanda sit. At vero ex meliori in propriis locis
 sitis, et parte applicanda est, ut probatur ex leg. 1. §. ult.
 ad rem §. de iudic. n. 11. Vultus in presenti Cujas
 lib. 10. de her. et 10. et in tractatibus ad leg. 1. §. 1. de iudic.
 lib. 2. §. 1. de iudic. et leg. 1. §. 1. de iudic. de iudic. §. 1.
 Pichar in presenti ex n. 22. ut alibi quos retuli in primo
 de actionibus. ratio autem haec est, quod ut in actione populari
 publicum interesse videtur, et natura huius actionis
 continentem, pena sita in ferri, ut si pars illius agens
 applicetur, et quod videtur ut ex eo homines redantur pro-
 ptiores ad ferendum acusandum eos, qui quod apud quo
 disciplina, et societatis publica combellat. Hoc obstat
 eorum contentia, qui asserunt totam sitam applicandam
 et ex leg. fin. §. de iudic. n. 11. §. 1. de iudic. n. 11. §. 1.
 leg. fin. §. 1. de iudic. n. 11. §. 1. de iudic. n. 11. §. 1.

Damnatus l. imperator ff de faccom libent, et placuit
Sedens in l. 12. n. 15. 155 lib. 10. cap. 1. lib. 1. q. 1. exco q. aliquo
Sed pena, fisco applicetur inter fures, et partes pena dicitur
detr et unyondant que scripsi in pris lib: Unde cum
regulariter pars actori applicetur, in de recte in tracta
tione de actionib, has enumerat Justinus q. etiam per
cas nris n. prosequimur = Notandum etiam e hoc pena
dneri cui qui dolo mandavit, quamvis corrupserit
doly n. habuerit l. 1. § hoc n. ff de iurisdicte, ut videtur
obotare l. 66. § si ita e. ff de furs ubi qui dolo man
davit, n. tenetur actioe furti, si accipiens n. habuit anim
us furandi. Respondit Cujas in d. l. 1. ex Accursi doctrina
q. in d. l. 66. ideo n. datur actioe furti, q. furtus commi
sus n. fuit, cui ex parte accipientis n. est animus fura
di, et melius Buarons in d. l. 1. dicitur nulla ee di
ctioe inter hostes ut in d. l. 2. ff. de iurisdicte l. 32
ff ad l. aquil l. 34. de iur l. 1. et tot tit ff de furtis
tam quot ex plial Richard in priseni Pultra abeo
ad ductoy solutioy libentius ad huc Merillo lib. 2. ob.
cap. 26, cuius solutioy illustrat Buaros de mendosa
lib. 1. ad l. aquil cap. 3. recte citens actioe huius § 1
Blep ante tractatu a Richard et ita in eis supersedes.

Tamen adeo quo ad ultimas actioy Maruy Sydama
lib. 5. memb. 1. l. 1. 10. Tenit l. 1. de iurisdicte cap. 1.

164

In q. exempli caa hostantoy actioy penales pro
porias refert Justinianus libent alior refert, q. n.
fuerunt in treges Justin. Quarta igitur actio in factoy
pro to

Protorius e illa, que dati aduersus illos, per que factus e
 quo minus pui in iudicio sicut. 5^a actio in factu pitoria
 e, que dati in eij qui ratios n rait lq. ult. ff de pendo.
 6^a actio in factu pitoria in qua oruply e que dati in
 eij, qui pecunia accipit, ut calumnia faceret, uel n
 ut innocens in iudicio nexaret & r. h. et tota de calum
 mator lq. 2. ad Turp. Paul. libr. unt & s. hinc actio
 illus particulare e qd licet omnes actioes penales h
 dibus dento prio inst de diuersis et temp, in hys hys re
 dibus n dati lq. hec actio 4. ff de calumniator, que
 admodu nec dati actio in iuriarum & t. de diuersis et
 simp ubi: excepta in iuriarum actioe et si que et iura
tra, ubi in ubi similia continetur actio de calum
natorib. Ad quaru actioes specie referat actio de
 morib, ex lq. ult. l. de in iust que heredi n dati et
 antiquata fuit d lq. ult. & tacite c de reuocand acte
 referat etia actio que competit aduersus filiu, uel
 libertu, qui temere sine uenia patris, aut patronu in iu
 rorant lq. penult de in iurandis referat etia lusa
 lib 4. obseruat et r. actioes, que competit donatori ad
 reuocand donatione propter ingratitude Donatoru
 lq. si solus c. de reuocand donat. & in reuocanda ratio ualoe
 laborant in t p r t u, s. d. brebit responde, qd his actio
 nib, mera prosequit uindicta, nec minuut patrimo
 niu, d honori, et reuerentia, qd omne ut personaliss
 miu, ad heredes n transit, eij ueluis heridibus n in
 trit eij uis ratio hereditas ad eos diminuta n per
 uenit. Et ex hoc in fero in t p r t u actio ad t r u in lq. 2
 De calumniator, ubi dicit, qd n dati heridib, qd
 putant

Putantur propter suavitatem conditionum de turpibus, ex eo quod
simpliciter diminuta sunt hereditaria, at non in triplici modo datur
Cui illud ab hereditate non abicit. Accedit etiam quod si datur
non datur, quod non licet hereditate suscitare in iuribus defuncti
factis, cui immo potius eius introitus et libertas defuncti
famam conservari. 3^a actio propter personalem in quadruplo
plus, et quod dicitur quod metus causa, si res constituta ex iudicio
arbitrio non fuerit legibus, si uero ex lege + 2. §. si quis quod metus causa.

H. 5.

4^a actio personalis propter in duplo ex eo quod simul
dus incendii ruius naufragii causa depositum sui, nec resti-
tuatur leg. 2. §. propter aut leg. 1. §. de depositis = 9^a actio propter
penalis in quadruplo aduersus eum, qui ex incendio rui-
na et naufragio = 10^a actio ex iure si quis liber esse dicitur
eius seruus, qui eius libertatem ex testamento accepisset ante
aditum hereditatis factis commisit, et tenetur post aditum
in duplo eorum rerum = 11^a actio in duplo leg. 2. §. de iur. iur.
boni rapit pro in iure eodem.

H. 6.

Undecima actio penaliter in duplo aduersus eum qui
seruum alienum corrupit, uel preuenit dolo malo quauis
deterior redit, ut constat ex leg. 1. de seruis corruptis. Illud
obstat quo haec actio est perpetua leg. 13. §. de seruis corruptis,
ipso quod non est propter: Porro solutio non percat in ter-
ris ponde in iudicio, furtis ad similitudinem legis aqua-
lis et furti nec manifeste que omnes perpetuas et consu-
le Cyprius lib. 19. Pauli ad edictum in leg. 12. §. eodem test. uel
Responde de iure iuris Fab. in nati ad illud dicitur quod haec
actio est mitis, quod partes habet rei prosecutionis portio
pena, et ideo perpetua est tota, quod uero sit unica non potest di-
uerso iure censeri, ut pro parte sit temporaria et pro

Pro parte perpetua cuius alij ab aduocato ubi ius
Hic etiam improba in uerbo quae tunc facta legitur ubi
hæc actio perpetua est non temporaria ubi sine addi-
tione ita legitur: hæc actio temporaria est non perpetua.

Decima tertia actio prætoriana in iniuriarum l. 15. § de iniuriis. H. 3.
ria. hæc actio prætoriana in duplici est captio, et sta-
lularis, si seruus uel aliquis ex familia furty fecerit
uel domum dederit l. 1. § hæc actio § nauis captio
l. unica § furty aduersus nauis § 3. in se de obliga-
tione, que ex quasi delicto = 15^a actio in factis præto-
ria aduersus eum ex cuius domo aliquis derictum
uel effusum est ubi damni nomine in duplici conue-
nit, qui ex des habitat, et si homo liber perijse di-
cti quinquaginta aureorum pena aduersus prædic-
tum statuta est et si nihil derictum uel effusum fuerit
damni aliquis, ad prædictum sit ex quo domum possit ue-
nire in ea parte qua uulgo in fieri solet de re
aureorum pena statuta est ut uincat ex tot § deri-
qui dederunt ~~pena statuta est ut uincat § 1. de iniuriis~~
de obligat que ex quasi delicto = 16^a actio furty
mani ferte que prætoriana est prior mot de delictis et
temporal in fine, rão autem ob quam ita perpetua,
hæc, q^a actio furty mani ferte ex l. 12 tab. erat se-
uerissima, et in eius locum prætores subrogarunt pe-
na quadrupli, et perinde est perpetua q^a emen-
clatio l. 12. tab. habet nec noua in introductio
prætoris continet = Ant^o August lib 4. emy dat
c. 2. Ceyae in notis ad in it ino pro de perpetui
ulterius in § 1. de obligat que ex delicto n. 54. =

Ad §. ~~in iudicio~~ ~~de iudicio~~ §. Pro in dicitur §. 2.

Pro. 1. Provisionales actiones personales esse diximus in §. 1. de actionibus
peru et aliis quibusdam modis, constanti que defendit Beldem
in §. 1. de iud. in §. 1. et q. d. p. r. u. d. n. y. appellatio actionis ve
niat ut inde recte a Justiniano collatione p. r. u. d. n. y. m. t.
de actionibus, de fundamus, tennuerunt in p. r. u. d. n. y. Don Digan
et Ulter. Praxias tamq. tenent Itotom et Cuzac in p. r. u. d. n. y.
Ant. Tab. lib. 12. coniect. ep. 20. s. dominiq. rep. tentias p. d. u. m. i. o.
liberat iudicio Larrategui lib. 6. select. per toto. It do
tamq. de p. r. u. d. n. y. nec vulgariq. t. e. y. in l. p. r. u. d. n. y. §. 6. et y. ser
vus de legat. §. 1. it. et l. p. r. u. d. n. y. s. r. u. m. i. o. status que uerba re
fero ad p. r. u. d. n. y. n. ad dominiq. ut uoluit Cuzac e
etiq. elegans h. in l. p. r. u. d. n. y. §. 2. de liberali. cae Merill
lib. 1. uer. ep. 24.

Ad §. in iudicio discretis §. 1.

Amplius et subtilius materia de conditioe iudicia p. r. u.
manib. habemus, in qua illud speciale q. d. i. u. s. p. r. o. n. a. l. e. a. c. t. i. o. e.
n. p. o. t. e. s. t. e. x. p. e. r. i. r. e. q. u. i. d. o. m. i. n. u. s. h. a. b. e. t. e. y. p. e. r. i. a. a. d. u. e. r. s. a.
r. u. s. d. a. r. e. o. p. o. r. t. e. r. e. i. n. t. e. n. d. a. t. u. t. l. a. t. e. e. x. p. o. n. i. t. i. n. t. p. r. o. t. e. y.
i. n. p. r. e. s. e. n. t. i. a. y. n. e. c. e. s. s. a. p. o. r. t. i. b. e. u. t. q. d. n. a. y. e. a. m. p. l. i. u. s. n. a. y.
p. i. r. i. p. o. r. t. i. t. i. n. i. n. h. a. e. p. o. t. e. s. t. q. u. i. s. i. n. t. e. n. d. o. r. e. a. d. u. e. r. s. a. r. u. s.
d. a. r. e. o. p. o. r. t. e. r. e. e. s. s. i. n. a. t. e. q. u. e. r. a. m. u. s. e. a. i. n. p. r. e. s. e. n. t. i. a. s. e.
o. f. e. r. a. t. q. d. o. d. i. o. f. u. r. y. i. n. t. r. o. d. u. c. t. u. s. e. u. t. p. l. u. r. i. b. a. c. t. i. o. n. i. b. u. s.
i. n. e. a. n. t. i. h. e. i. n. §. n. o. s. d. u. t. i. l. i. t. a. t. e. h. u. i. u. s. c. o. n. d. i. t. i. o. n. i. s. y.
D. o. m. i. n. u. s. r. e. i. i. n. d. i. c. a. t. i. o. n. i. s. h. a. b. e. a. t. n. f. a. c. i. l. e. p. t. i. n. u. e. n. i. a. t.
p. r. o. p. t. i. e. q. d. p. e. r. e. y. i. n. t. e. n. d. i. m. u. s. a. d. u. e. r. s. a. r. u. s. d. a. r. e. o. p. o. r. t.
d. e. r. e. q. d. s. i. g. n. i. f. i. c. a. t. d. o. m. i. n. u. s. t. r. a. n. s. l. a. t. i. o. n. e. l. p. i. b. i. r. a. t. e.
§. i. n. f. i. n. e. d. e. r. o. l. p. n. u. d. i. c. a. t. d. a. t. §. d. e. r. i. l. §. 4. §. 1. o.

De Fur Dominus enim rei subiectus habet in rem
 dicantur; igitur conditio dari non potest, ut in materia ut rei
 vindicatio; nec non omni furis facere potest, ut quod meus est
 amplius meus furis potest nec ut fur transferat do-
 minium rei oblati quod nunquam habuit. Respondet
 subtiliter ut Paulus Lib. in tali ad legem de condicione fur-
 tiva, quod fur apertus quod tu potest, ut dominium tibi acquirat
 immo acquireret si furis esset modus legitime acqui-
 rendi dominium per nullam quod relictus potest habere fur, ex eo
 quod conveniatis actioe qua conveniendus est, si volun-
 tas sua effectus habuisset ex quo provenit, ut quamvis
 Dominium a fure auferri non potest, nihilominus in qua
 dupli condempnatio non estimatur possessio, quod defacto
 abstulit, quod dominium, quod auferre desideravit, ex
 pluribus ita docet Marcellus Procepto lib. 1. opus
 ep. 2. n. 41.

Id. 2.

Philosophi autem huius conditione antiquo
 res obfacere consueverant in legibus et hoc in eo quod rei
 vindicatio requirit dominium pronationem legem in reg. 23
 de rei vindicatio, at in conditioe furtiva apud tan-
 tum tenet docere re furto ablatam esse et hoc arguitur
 ab Plotom in presentem quod re act in legem 23 rei vindi-
 catio domino datur. igitur in utraque acquirat do-
 minium probatio. = Alii in eo utilitatem et credunt,
 quod in rei vindicatio in unum rei sine culpa sua
 possessores herantur legem ut reg. 12. §. si servus legem autem
 §. si homo de rei vindicatio. quod in conditioe fur-
 tiva non accidit ut semper fur constituat in mora
 nec in

Hee in remu rei liberati l. si pro fures. §. ult. l. ult. de
conditio fura cupae in paratha ad em. c. de vindicta =
furia quae sequitur Peherd in §. pena de obliq. t. quae ex
delicti n. 16. et 17. d. etiam hinc sequitur q. n. rei vindictae
siquis mora fecerit n. liberati in remu rei, d. fur ex tem
pore furti in mora t. l. in re furtiva §. §. t. ff. de; i. de
hoc speciale n. e. conditioe furtivae, assunt i. de tota
f. rei vindictae n. habet locum nisi ad novum possessorum
l. actionum 25. et o. et a. l. §. furtivae §. l. si qui detrahant
22. et passim tot. tit. ff. de rei vind. i. de r. r. necessaria
et utilis e. conditio furtiva ut possit mutari dr. furtivae
quae n. n. possideat. hae etiam sequitur fure vultu
in presenti n. §. et poss. eos. hinc Tab. in rali ad t. r.
in l. §. de conditioe furtivae. d. nec admitti et q. in rei vin
dictae fur etiam quem n. possidet committere po
tet arg. t. r. in l. siquis dolo de P. =

N. 3. Proinde foris dicitur r. in eo stat. q. qui frater errant
antiquitus a. ca. cabebat §. si quis agens 35. mit. ff. ut si
ui agere deberet rei vindictae ageret acce. personali
vel e. contra in quibus omnibus casu amittebat, quo
posito ne dominus amitteret casu, si a sero adversarius
sibi dare oportere ui dominus haberet, et in forma
la erraret, per consequensq. fur ex iniquitate sua ali
que utilitate consequeretur permittit, ut quamvis
Dominus habeat in tendere possit adversarius sibi
dare oportere ex conditioe furtiva ut ocassioy in
audi in formula n. habeat, et ita in sero in t. r.
datis ad illa verba odio furis.

N. 4. hoc ita procedit, si intendat sibi dare oportere
ex

57
Ex conditioe furtiva, n̄ ū dare oportet tantu; q̄m
Conditioe furtiva dep̄nerat utuq; dare. ana. sig. n̄ p̄
cahoē. Ex qua ob̄servatioe in fero in t̄p̄e tatioq; ad
duy in l. 29. §. 1. ff. de P. O. ubi si dominus stipulatus
fuerit quidq; sibi ex constitue furtiva dari n̄ ū si
stipulatus fuerit quidq; sibi ex constitute furtiva dari
oportet, valet stipulatio, uno verbo se ex placet Cujac
in recitate ad hunc t̄p̄e ex Thaleolo in t̄p̄e de gras,
aut stipulati per formulay vulgarey, ita promittidare
aut per specialiy ita: quidq; dari oportet, ex condi
tione furtiva, prima ē in utilib; q̄ fit a domino
l. 1. n̄ ū §. 3. in vulgat ff. de P. O. Secunda ē in utilib;
cum liceat domino res suay a fure con ducere l.
ult. ff. de P. O. sicut quym admodu; cancat, quoy
n̄ stipulatio ut in utilib; et ita adhuc agi
potuit conditioe furtiva, q̄ per in utilib; stipu
latioy novatio contingere n̄ potuit, ut recte Donell.
ind. l. 29. et lib. 12. Inest op̄o, in tantu; ē in
effians dasegondus, vel ad obligatioy, n̄ ū ad
hoc ut censatur perpetua mora ex qua erat fur ex
tempore furti, q̄ per itaq; licet in utilib; stipula
tioy p̄antio per in t̄p̄e tatioy mora, q̄ extindit
Dominus om̄tere debiti reputandi in t̄p̄e tatioy
et a fure res ablata fuit, ex inde recte in f̄ro
reper̄empta sine culpa fure. liberari, ita t̄p̄e
et res presens erat tempore quo stipulatio, licet
in utilib; celebrabatur, q̄ haberi n̄ ū oblatioy
que n̄ ū ut res presentis n̄ purgat moram
Cum

Cuius non potest dici oblatum quod proxioms non erat, et sic venit
 in intelligendum hoc in lege qui de com. d. 3. idem 3. de solut. in qua
 supponendum est rem presentem non fuisse. S. replicabitur ex lege
 parvi t. de condicte furtiva ubi inquit Pap. eius de obli-
 gatione loquitur nihil interesse in homo obligationis pro-
 ximo nisi necesse. S. resp. illud in intelligendum esse in nona-
 tioe vel delegatioe de quibus loquitur, in qua non requiritur
 pro formula presentia rei, s. tantum existentia proce-
 denti obligationi Cusac. lib. 10. quest. Pap. in d. l. 1.
 Ant. Tab. in eius ratioe.

Idem

Succedanea est illa questio, an in conditioe furti-
 va estimetur res, si pereat, quanti fuerit, an furtum
 factum est, an quanti plurimum fuerit usque ad tempus
 rei iudicate. Cuius questioe respondetur, quod fur
 ex tempore furti moras commisit, ut res probant
 sicut est quod qui est in mora, si res pereat condemnatur
 quanti plurimum fuerit ex tempore morae, usque ad
 tempus rei iudicate lege ratio 3. §. si per venditorum
 de actionib. empti ipse in conditioe furtiva
 si res pereat condemnatur fur, quanti plurimum
 fuerit ex tempore commisi delicti, usque ad tempus
 rei iudicate lege in re furtiva p. §. t. de condicte furtiva
 lege 29. in fine ff. de rerum amot. lege in furto ff. de
 furto. S. obstat difficultas hoc in lege 2. §. questum ff. de
 precibus delicti, ubi estimatio in conditioe furtiva
 quanti plurimum non agitur retrorsum iudicij acci-
 pendi, ipse non ex tempore delicti. Cuius difficultas
 dahi solet res pondere communis fore, dicitur
 hinc

Lites contestatas fuisse statim post admittit furtum, &
 notat in Basilien lib. 6. ff. quia ex possessione sequitur
 Cupae p. ad ff. de in l. homines 30. ff. mandati in
 notatis ad l. ult. ff. de conditioe furt. ad rem ut
 cap. tenet Fab. lib. 16. consuet. cap. 11. nec felicitate
 Faber dicit loco, et in tali ad hunc in d. l. p. 1. ff.
 Conditioe furti et deinde 16. errore 2. qui dicit allata
 supra testimonia Attonis asseruntur in conditioe
 furtiva ut quanti plurimi fuerit estimandum
 ex tempore a firmat audente ex tempore liti con
 ditioe usq. ad sententiam quanti plurimi fuerit
 faciendae et estimatioe ut in contractio. statuti. Juris
 que etiam subterfugere n. pot. ut dicitur in Accursum in d.
 l. 2. ait q. dicitur accipiendi tempus, n. e. tempus
 liti contestatae ut minus recte firmabat Fab. d. tom.
 pus ante litem, contestatae, quo in potentia primae
 potuit iudicium accipi, ut denotant uerba in dicitur
 accipiendi. ipse ex tempore furti admittit q.
 ex tempore in iudicium accipi potuit = sequitur Accur
 sum noster suorum ad l. acquit lib. 1. cap. 1. recte
 s. n. 10. dicitur pro dictis principibus retorquet tenet
 Fab. l. in qui 2. ff. de furt. et l. in furti 9. de
 in liti iuranda videndus ipse lib. 10. consuet. ff. 6.
 cap. 11. n. 11. et cap. 11. per totum.

Altra uero questio e an conditio furtiva ad
 adversus heredes, et si datur, an detur in solidum,
 uel quatenus ad eos pervenit. Ad primam reple
 dari adversus s. ult. in d. de obligat que ex delictis
 l. si profunere 1. s. 2. l. in conditioe 9. de conditioe
 furtiva

Furtiva, n̄ ad verius particularis successorum. Hec
obstat d. l. s. infine nam resp. eij tenet Fabro in eius
nali intelligenda eē uba, et in veris successoribus
de his qui heredibus loco s̄, ut honorarij n̄ de parti
cularib. successoribus; s̄ ad hoc ut n̄ detur ad verius
heredes facti, q̄ actio es debet descendens ad
heredes n̄ transiunt l. i. i. 3. l. s. p. peculij t. l. s. l.
de r. d. resp. q̄ conditio furtiva eē rei persequi
dona, et perinde transiit ad heredes. Replicabitur
ex Cujacii doctrina q̄ eē penalis q̄ d̄ra iurū regulat
detr, et ideo furū igitur in penam eē. Resp. q̄ d̄ra
cū et delicto eē rei persecutoria occasio delicti.
s̄ obstat ex in l. 1. ff. de tutela et rationib. ubi ius
in ultimo antecedenti legis docuit et Cuius d̄ra iurū
re dari actio furti domini in iurū, et conditio
asserit in d. l. s. morte tutori in tercia p̄q̄ d̄ra ac
tionē, q̄ et conditio ad heredes n̄ transiit. Quoad finē
date Cujacii anims fuit defendere m̄r̄q̄ opinio q̄ res
p̄p̄ndes in Fabro lib. 4. conlect. cap. 1. et in nali ad t̄m
in l. 3. de condicte furti q̄ illa uba morte testatoris
in tenent n̄ id ad conditio, que t̄m d̄ra heredis quam
d̄ra ipsum furum d̄ra. =

Id.

Ad r̄q̄ ū q̄z̄tiō an detur ad verius heredes
in solidū, vel in tantū, quantum ad eos pervenit.
Cuius q̄z̄tiōnes bellij ram p̄ridij in duobus sunt in
p̄mores inale prudentij in p̄p̄tis nos in Antonio Fabro
Postq̄ in h̄gentes asserimus, in heredy in solidū
dari, q̄ probatur ex l. 1. s. pro fure d. s. ult. l. 3. de con
dicte furti l. 2. s. ult. ff. de bonorū raptor facti cap.
Couta

Coacta iuris ratio, neq; conditio furtiva est actio iudicialis
persecutionis continens nec penalis, igitur nulla ratio
fieri poterat, ut ad heredes in solidum transire requireret
augere ex eo, quod fur in re furtiva moras facere per
specus intelligitur l. in furtiva §. in prioribus et §. t. h.
defectus moras ille est, ut obligat alios perpetuet nisi
sui iura debitorum, sed etiam sua heredes, et successores hinc
res perpetua sit perempta. sit l. si ex legati §. si
servus §. t. §. sequitur ff. de P. O. igitur conditio furti
na ad heredes in solidum transiit, ut ex mora, hinc q. rei
persecutionis continet. Probatur etiam ex eo quod actio
rerum amotarum hinc ex delicto promissio in
q. persecutionis rei contingit adversus heredes in
solidum datur l. si mulier et §. ult. ff. de rer. amot.
igitur sic similitur in conditio furtiva. Amplius
q. aridaret, quatenus ad heredes pervenit, in
Consultis est, ut de ea loquerentur (si) ut sit notis
omnes actiones penales in heredes dari que pro
venit ad eos pervenit, iunctis rationibus, et fun
damentis adductis ab Henr. Fr. ubi sup. Schri
for de. ad us. lib. primus tract. 10. §. t. ut iudic.
P. in §. t. de perpet. et temp. n. t. et 2. Marius v.
Annuntius Casae lib. 1. obs. cap. 33. et lib. 13. obs. cap. 39.
Marcus Sydama lib. 1. membran. ep. loga 18. et 19.
Pulterius in presenti n. to. obiectio in hac est Ex
punctibus causis in patre de penalis n. datur
l. ex penalis §. de r. i. ita nec datur adveniens
heredes

Heredes; d' isto casu pater tenet conditioe furtiva
quatenus ad eum pervenit n' in solidis l. 3. §. penult. de
pencilis; p' se similit' heres. S' d' fatilino respondet
Ant' Faber ubi sup' q' d' filius familiaris ex persona
sua in solidis tenet et ideo nec adversus patrem
dati dependi r'one proposita in l. 5. de conditioe
furta, q' ex conditioe furta, tantum qui fecit, aut heres
eius tenet, pater in pencilis n' heres e' igitur nec
fuit nec heres e' tm tenet quatenus ad eum pervenit
ne locupletetur eum alterius iactura nec obstat l. 4.
de conditioe furta, qua motus Ant' Faber deced' &
errore v' utiq' filium familiaris Triboniano tribuit.
S' nos eiq' p'ride iungebamus l. 4. et 5. in quarta
proposita fuit questio de seruis et filiis decisa
vero tamq' de seruis in l. 5. decisa fuit de filiis.
Itaq' n' obstat, de l. 4. aduent' etiq' Cypae pro
sua opinioe tenet in l. ult. c. de veris amos de
eius solutioe late tenet Faber. & correctur cap. 1.
Schi font. d. tract. 10. q. 3. =

Ad §. in duplus v. vnto §. furti v. b.
h. v. §. vlt. de oblig' que ex quasi
Contractu.

H. v. In tribus iactis sumus (auditoris clarissimi) et
sine Mercurio, tapide terminali at periorum provin
ciae fons eligamus, ceteri iactus ex meliori, et meliori
iuris prudentia excederunt. In primo latissimus ha

Habuimus campum de Vincapioe rerum fortunarum.
 in 2° amenissimas de in utili stipulatione di puta
 noce. So dandis prioribus relictis, utique factis se
 licetq; di frōz sorti sumus, que extat in actiois du
 plarias ab initio, aut ex accidente, si igitur nobis
 hinc emendandis in bonum operam damus aliq^{do}
 q dextra alia ditionis sit, ex ponendy e a Pro
 fessore. Ita Terentius in cruce dicebat: fac per
 vultu in literis, fac et in palestra: ita et nos in
 presenti rō rō nutantibus per vultu commitemur
 Justinianus accipite in nro d. 2 q d in duply
 ity actioes concipiunt fusti nec mani fusti damni
 in uny ex l. aquil. depositi ex qz causis ity et
 ex legato relicto venerabilibus locis serui corrupti,
 d nec videretur tumultuarie eas tractasse, ita sub
 distinguit in nro d. q d quidam ex his a prioris in
 duplum, que dō n a prioris, d ex accidente que ab
 initio in duply, actio de seruo corrupto et fusti,
 nec p mani fusti, que ex post facto et in du
 ply hyc actio legis Aquilij. depositi ex qz
 causis, actio de legato venerabilibus locis relicto,
 que omnes licet ab initio in simply sint ex
 post facto per in factioes in duply crescant
 ex qua actioy enumeratio hyc concludit Prin
 ceps in iuris prudentij pulvere ex agitando
 proponit

In actio legis Aquilij, legati venerabili. P. 2.
 rō de positū ex quibus dō causis per in factioy
 licet crescat in duply, in is tm. si simply solutus fuerit
 quamvis per error facti repetere n pt. Probatur
 con

Conclusio ex §. ult. de obligat quæ ex quasi contract §. 1.
 inst de pena tamen legitimus §. 4. c ad legem Aquil §. 20
 §. cui præ diximus §. de potest hær. §. si uxor ex c. 9. §. 2.
 §. de mīn §. 1. §. hęc factus §. de hī qui dixerunt
 §. 2. §. 1. §. 23 §. hęc actio 10. §. ad legem Aquil §. 5. hęc actio
 §. de uis corrupto §. 1. §. 1. §. de uis §. §. de pōsitō §. 55.
 de pōsitō hær. §. 1. §. 1. §. Idē Julian §. de uis §. 3. §.
 de iure Jurando elegans tē iure hęc factus de pōsitō
 et delegato per damnationē notatus tē in §. 2. §. 1. §. de
 de amul herede Paul. lib 1. surget 10. 19. Pargius §.
 16. 11. et 13. ep. §. 16. 11. postea. Illustrant
 conclusionē Barthol. in §. 23. §. ult §. ad legem Aquil
 Duaren lib 1. de pōn ep. 11. et ad h m de cond in deb ep. 11.
 Cujas in notis posterior ad inst in §. ult de obligat
 quæ ex quasi contract, et 34. Pauli ad edictum in §. 13.
 §. de pōn, et in reititate ad hęc in §. 4. de cond in
 deb. et lib 2. quæ Paul. in §. 36. §. fam hęc cruce,
 et lib 9. not Pauli in §. 81. de cond in deb et lib 1.
 sont Pauli 10. 19. Donell. lib 11. Implet c. ad legem Aquil
 h m Fab. in rali ad hęc in uordimatio et de
 et decade 66. err. 6. lib. 3 Implet ep. 4. Hottom in
 88 Thomata ad h m de pōn ep. 11. err. Robert lib 2. reap
 lect. ep. 34. et lib 2. ammatur ep. 26. Larragueu lib 2.
 select. ep. 3. n. 5. Suanes ad legem Aquil lib 2. ep. 1. Foras
 de Messa lib 2. ep. 13. uxor §. Pichar in §. ult de obligat
 quæ ex quasi contract.

163.

productibandi rāoe ne arg^{tor} and Iurid^d
 actione uel dante in simplex uel in duplex, in pō
 conti hęc actio de pōn, et in mīti dante in simplex
 et in duplex; ipōr eē habemus aliud modū d
 Justi

Instituta n̄ comprehendit = Ingeat dubitandi rāo
 ex eo qd̄ assertit hanc actioy ex p̄t̄ facta adversus in
 ficiat̄ in duply dari qd̄ corrumpit ex eo; n̄q̄ si exca
 in ficiat̄ in duply erantet daret̄ actioy adversus
 hered̄; id̄ n̄ datur adversus hered̄; ip̄ v̄. q̄ an̄ per
 ficiat̄ in duply erant. Minus probat̄ est l. 1. §. p̄ter
 act̄ l. deo 11. §. deponit̄. Et sic satis factū dicendo
 qd̄ h̄c actio erant in duply ex defuncti; ideo qd̄ n̄ trans
 fert̄ ad hered̄ q̄ actioy ē qd̄ in h̄c contractioy nullū
 deposit̄, commodato, et similibus dati actioy hered̄
 in solidū et̄ ex dolo defuncti l. si hominū §. 1.
 deposit̄ l. ex depositi 11. l. ex contractioy 19. Obligat̄
 et act̄. quā n̄ solcat dicit̄ qd̄ actio penalis proveniens
 ex dolo defuncti in hered̄ n̄ datur l. in hered̄ 15.
 §. de dolo, n̄q̄ aliud observat̄ in his actionib̄. quę
 ex contractu nascunt̄, q̄ n̄ t̄q̄ ex dolo, quę propter
 doly datur d. l. si hominū §. 1. depositi docuunt̄
 Salicet̄ in l. unie c. ex delictis defunctorū Jason
 in l. cāa 11. §. ult. de r. J. Act̄. de error pragmat
 decade 26. error 2. Cuzac̄ in repet̄ ad h̄c in l. ex eo
 Contract̄ 19. de o. et act. =

H. H.

Omissi p̄ acte detentio corrupto et furti nec mani
 fecti propius accingamur ad tractatioy de act̄ que per
 in ficiat̄ in duply erant d. l. Aquil Sans in l. 1.
 §. 1. ut̄ inquit̄, adversus in ficiat̄ in duply actioy ē
 Ad l. Aquil que tota ad utroque act̄ n̄q̄ caput
 pertinet̄ origine n̄ sua actio l. q̄ aquil in duply
 l. duplat̄ in ex accidit̄, si reus in ficiat̄ fuerit
 l. ut̄ vincunt 20. §. et ut̄ p̄ diximus de p̄t̄ l. 1. §. 1.
 l. 13.

§ 23. § ult. ff. ad l. Aquil. § ma negantur & l. eod. Paul. sent
 149. in qd omnibus locis qd dicitur in duplum est ex in ficiatio
 arg^{to} e^o casu actio in simpli ab in iuris ee. Probatur etiam ex
 § 23. h. ubi ex quibusdam causis actio legis Aquilae in du
 pliciter crescit, ex igitur ut ex accidenti efficiatur duplicata, qd
 reus neget se damnum dedisse § 23 § ult. ff. ad l. Aquil.
 14. Habemus ex his in iuris, nobilitate diffini, in actioe
 legis Aquilae, et actioe de rerum corrupto, qd in hac parte in iuris
 uatur fuerit reus sine n^o semper datur actio in duplum
 § doli § 1. § ult. ff. de rerum corrupto, de feri etiam ab eode
 de de rector, et e fusi qd in hac dominum ab in iuris
 in dupli estimat. =

D.S.

Ideo in hac presente, et alijs in dupli datur actio
 ex in ficiatioe ut ueretur demerita eorum, ut quibus
 agit, nec ad uerandum qd debent facilius prodeant.
 hae actioe redit a Justiniano in § 2. l. iust. de bona remere
 h^oratu, et in nouella 18. c. 1. nec h^o ponit satis occur
 fuit ut uarij t^o in foro in ficiatioe Seneca lib 2.
 de ira c. 9. t^o ex uero in iuris, p^ota, fraudes in fi
 uatioe, qd trina n^o sufficiunt fora, qui in ficiatioe
 n^o iuris damnabatur pena dupli t^o etiam in eo
 damnabatur qd si plura haberent exceptioe omnio,
 uti n^o poterant h^o regu^o § 1. in §. nouo ex h^o
 de d. i. ubi illa uita nisi lex impediat, refert Ane
 rogulus lib 3. § 3. § 1. ad nouell. Justiniani qd leg
 sequit Cupac ad d. nouell. Alij u. referunt ad §.
 letoria. Alij addita ee uita accipit. a Trisone
 ano propter constitutioe h^o in §. § enult c. de no
 uo. S^o uerissima mihi uidetur Jacobi Gothofredi
 qui

Quia asserunt addita esse hęc uba a Triboniano post
 leg. ult. c. de compensat. que est in l. ult. lib. 2. ad dictu
 ita ut hęc sit unus ille qui in urandi exceptio nunc
 in iudicio, in eodē iudicio p̄ compensatōis obsequi
 nisi lex impediat compensatōis. Sed presentē legi
 Aquilię referendus est textus in l. evicta s. de petit. hę
 redit ubi docemur, qd evicta hę reditāte bonę fidei
 p̄ se tenet restituere petitori hę reditātē qd exi
 gunt ex l. Aquill. n̄ simplē, s̄ duplē, qd debet
 in teligi, qd per infirmitatē in duplē credit ita
 Cujac lib. 60. Hęc Triboniani in d. l. s. Quare ad
 l. Aquill. lib. 3. c. 5. ex n. 10.

2^a actio que per infirmitatē in duplē credit, actio
 depositi de qua suendū ē qd l. 12. dab. actio depositi
 in duplē dabatur aduersus quecunq; depositum
 in firmitate ut constat ex collatione legum morayca
 ry l. 10. n̄ ex iāa depositi in duplē dabatur l. 12.
 dab. Paul. lib. 1. cont. 19. de modo loco depensi
 legas depositi ut hęc p̄dē vidēt em̄ dabatur Peti

Petrus in notis ad collationē legum moraycarum
 sequitur Cujac lib. 3. resp. Papi in l. curno s. de cond
 in deb. et lib. 2. quę Paul. in l. cū putare famul
 crente nec me late vulgare lectio restituere. Ille
 my forner lib. 2. id est c. 14. p̄ portea p̄g tori
 qd dicto in simplē concepta fuit actio depositi
 ut regularit̄ n̄a depositarum in simplē daretur
 excepto eo deposito, qd aucting nau fragij et n̄a eay
 depositū fuerit, qd in hoc riget lex 12. dab. l. 1.
 § 1. et § 2. l. 1. § 1. de depositi §. rei persequi de inst
 ht. l. 1. et 13. p. 3.

De hęc rāo inter utroq; depositū hęc qd quę in
 in simplē deposito fidei frangit l. 1. § 1. hęc

Et qui notat, dicitur p[ro]xim[us]q[ue] delictu[m] est am[er]it[er] fallere,
ut constat ex d[omi]no Augustino lib. 3. de doctrina christia
na plura Donell. lib. 1. d[omi]n[us] 1. ep[istola] 8. et ibi et lib. 20. Enchiridion
Robert. lib. 2. r[ati]o iudicis ep[istola] 10. In cruce per f[er]re iudicium,
q[uo]d ex necessitate coactus aliquis res quas deponit, q[uo]d im
minens calamitate eligendi admittit facultate, et
neutiquam p[ro]t ei imputari q[uo]d negligent[er] amico res
constituit, d[omi]n[us] gradidone ideoq[ue] in h[is] casibus au
placit actis l. 1. §. h[ic]c. aut[em] 4. Et h[ic] n[on]o l. 1. de m[er]ito
r[ati]o Conn[ecticut] lib. 2. ad iudicium ep[istola] 4. Quor[um] lib. 1. de p[ro]p[ri]e
ep[istola] 11. Cujac. lib. 32. Paul. ad d[omi]n[um] in l. 13. h[ic]c. aut[em]
depositi d[omi]n[us] in ep[istola] d[omi]n[us] ad h[ic] depositi ep[istola] 1.
et 2. = s[ed] in iudicium in uale mutily de p[ro]bat[ur] q[uo]d
in l. 1. §. 2. depositi Cuiusmodi n[on] adhibere tot sen
lapi[us] inquit eius d[omi]n[us] q[uo]d publica utilitas con
corda est, ubi aliqui antea ita commendaunt
publica auctoritate concordat[ur] et Quor[um] lib. 1. ep[istola] 11.
Ant[oni]o Fab. in r[ati]o ad d. §. Conn[ecticut] de ep[istola] 2. n[on]o Cujac
u[bi] lib. 16. de ep[istola] 19, et in Mercatore lib. 2. ep[istola] 26.
pro utri[us]q[ue] publica utilitas reponit publica
utilitas q[uo]d ep[istola] 13 p[ro]p[ri]e h[ic]c. ubi utilitas et utilitas
Confundit[ur] ut l. 2. c. de fidei acce[ptatione] ubi
legit[ur] p[ro]p[ri]e utilitati cui legend[us] sit p[ro]p[ri]e uti
litate, et in l. 1. §. 13. ff. de iur[is]d[ictione] ubi di
cit[ur] q[uo]d pater n[on] debet iniurijs filijs ad sua uti
litate metari cui legend[us] sit ad sua utilitate ead[em]
p[ro]p[ri]e commutatis ad e[um] in l. 3. c. de iure legib[us]
Petrus Fab. lib. 2. semestr[is] ep[istola] 10. Ant[oni]o Faber de iur[is]d[ictione]
pragmat[is] decade 10. or[atione] 9. qua etia[m] commendat[i]o
gaudet Plinius lib. 9. §. p[ro]p[ri]e solarij et p[ro]p[ri]e tola 6. ibi
ea honer[is] utilitas erat, res p[ro]p[ri]e d[omi]n[us] et utilitas plura
obseruat Per literarij g[ra]t[is] ad communi d[omi]n[us]

D. Ramos ad leg. in l. 1 § ult. depositi =

63

Tertia species actionis, quae per in iudicium in
Duplex creditur et actio, quae nascitur pro legatis uenera-
bilis loci relictis, antiquitate in legatis habuit locum
in legatis per damnari relictis, ut probatur ex § ult. in l.
de obligat. quae ex quasi contract. ideo enim in legato
per damnationem id observatur, quoniam in huiusmo-
di legato enixa inueniatur testantis uoluntas et
ideo haec in duplex commendatur, quae pariter
testatori enixa id in feranti ad quae partes et non
observatio refero leg. in l. 25 § 1. Si familiae creatae
quidem sublatum fuit a Justiniano legata fideicom-
missa pari ferante, et tantum habet locum in legatis
venerabilibus loci relictis d. §. ex quibus de obligat.
quae ex quasi contract. =

Hic et actioe istae quae a Justiniano
nominatae et in duplex ex in iudicium uercentur
haec actio in dicitur, ut probatur, ex Paulo lib. 1.
§ 19. Cetero profecto ibi: frater meus pro sua
benignitate constituit, ut si iudicatus negaret
uict in duplex Valentia in 2. tract. 2. ep. 1. ite
istae ex in iudicium in duplex haec crecebat: et de
bitor propriam in gratiam negasset a peruenisset
postea sug. et, quae tunc ex constitutio Justiniani
nouellus 18. in duplex condonator Cujas. q. 2.
Pauli in l. uij. putare 36. Si familiae creatae. resp.
Papae in l. 18. de cond. in deb. Hic etiam ex ferantur
pro unaquaque actioe in duplex uercentur restat nunc
ut Com

Communiter de illis agamus, qui utique, an possint

quis in futurum fuerit, licet ex penitentia fugere
negotio faciendo ut in duply, n̄ condemnator. Et
res pondendy ē q̄ si ante lit̄y contestatay penitentia
postea in in simpliy teneat. l̄. 2. de rec. v̄n̄s l̄. de
no. 26. & nec h̄y redi de noxalib̄ act. l̄. 11. & ult. de
interogat. in iur̄e q̄ d̄r post lit̄y contestatay penitentia
in duply conveniendus ē nisi fuerit minor. q̄ tunc
in t̄p̄r̄y restituitur l̄. 9. in in t̄h̄genda. & l̄. de min̄
P̄n̄s Fab. in r̄ali ad ill̄y t̄p̄y suas lib. 3. c. 1. v̄t
1. ex quib̄us manu ducimur ad r̄at̄y decedendi
n̄y hac actōe ex origine 4 in simpliy et ex acci
denti ē fieri in duply, q̄ n̄ m̄ h̄at in actōe
desino corrupto, nec furti, nec manifeste.

H. 10.

Illud autem proclare in his actōib̄, q̄ d̄r aliquis solu
ay fuerit per errorem facti repeti n̄ p̄t. l̄. 2. c. de cond̄m
deb. & ult. de obligat. q̄z ex quasi contractu r̄at̄y p̄ḡ
n̄t. Bartholus in l̄. 23. & ult. ad l̄. Aquil. q̄ d̄r
translatio in actorē, et r̄y, ut duply evit̄, et q̄
translatio et q̄ c̄a solv̄ti repeti n̄ p̄t. l̄. in iur̄alib̄. & l̄.
de cond̄m in deb. & h̄c r̄at̄o refert̄ a Donello lib. 14.
c. 18. q̄ q̄do solv̄ti q̄ p̄t̄, solv̄ti, n̄ ē translatio l̄. 3. c. c.
de transact. Secundo, q̄ actor n̄ p̄t cogi ad transactōē,
q̄ in p̄senti cogit̄ actor oblaty simpliy a r̄o accipere,
igit̄ q̄ n̄ ē transactio. Quare ad h̄m de cond̄ in deb̄
c. 11. c. r̄at̄y ex cogit̄ant̄ q̄ si concederet̄ cond̄itō
in deb̄itō in his causis p̄v̄t̄ fr̄eret l̄. q̄ quib̄ p̄n̄s
d̄r in futurum statuendi n̄y ill̄e qui solv̄isset si
Condicere desideraret, p̄t̄nt̄ probatōe a r̄o quas

Si ipse rem non haberet, condemnaretur, et probare potest
 Damnum ab actore datum esse, et cum plus solutus, consequitur
 esse rem utique re actore in firmitate esse uno metu dupli
 Quod ducens iustitia dicitur plerumque esse habet et dicitur et tunc
 B. ipse non panderet. cum destructo fundamento, ubi
 tunc ubi ubi sup. Donell. non asserit hoc ex eo procedere
 quia eo ipso quod quis soluit confitetur et pro iudicato habetur,
 et iudicatus repetere non potest; igitur nam huius causae
 poterit omnem sequens fuit Donellus, quorum et repetitio
 quia solutus est in aliis causis, quae per in firmitate non erit
 Cuius et quae confitetur, qui soluit nihil omnino potest repetere
 ex hoc hinc de cond. indebit et ad Paul. lib. 4. et tunc dicitur
 in huius causis repetitio cessare, quia solvere videtur propter
 metum dupli et quasi recedimus a dupli prosta
 hinc solutio simpliciter. Etiam si solvens per erro
 rem in causa furto poterit repetere, quia solvens se obli
 gatus existit tamen aliter in actione legitur Aquilius non
 solvens, quia per obligatum existimabit, et solvens metu
 perire, quae si condictionem subtraheret poterit, nam ille qui
 soluit in huius causis consulto donare videtur, cum
 soluat in quibus suis repetitio non tenet. Etiam habet
 ut asseramus, quare in suis causis repetitio non con
 ceditur, et quaevis in promptu habeamus iustitiam
 de re leg. non omnibus de leg. 2. in de cond. et quae
 efficit, ut dicitur repetitio. et qui dicendum est si
 non solvens, et promittit captivum ~~in huius causis~~
 in huius causis, an obligati et obligati, an dicitur exceptio,
 quod obligati pater arg. et in l. 36. de P. O. et an
 actio per exceptionem repelli potest magis dubium
 est. et in casibus epimiae, actio excepte repelli
 potest arg. et in l. 2. et circa de doli mali ubi
 in stipulatione sine causa omnia competit exceptio

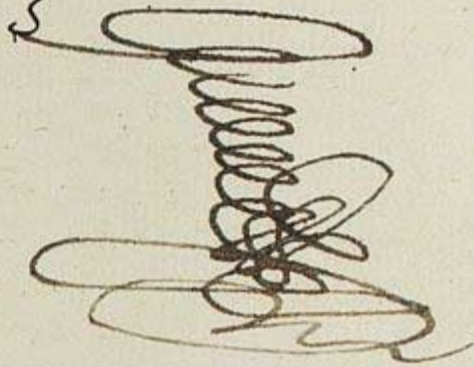
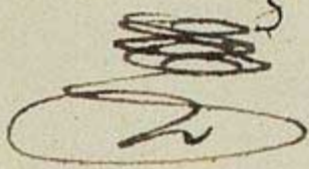

In his confirmat. Marcellianus inquit in istis
 accepit pecuniam, et factus pater familias non soluerit. d.
 Cauphoy dederit opes ex captione adhibere l. nulli ad
 Marcellon. Donell. in l. de cond. in deb. ex pro. supra
 ex penso deducta decidendi ratio ad textum in l. cum
 putare. 36. ff. famel. crederet ubi edes non datur re
 perditio quae solutio fuit ex causa iuricatio quae in gei
 ahoy in dupli. creditur: oportet lex si non in l. 26.
 §. 10. de cond. in deb. Cujas in d. l. 36. Larrea in lib.
 A select. ep. 3 n. 6. velut tom. 2. tract. 2. ep. 8. n. 4.
 Ex uero non dubitandi ratio quae haec actio, non est
 simul et semel in dupli. et in simpli. et notum est
 mixta sub simpli. contineri, docent in textu
 ad textum in §. 1. in l. de act. Non dubitandi
 argumetum, ne omnia actionum solutio error, actio
 ex his contractibus dicitur etiam ex dolo de fursi
 dari aduersus heredes, hoc in intelligitur quod actio
 est rei persequitoria l. 1. §. 1. de positi. quod dolo defuncti
 non est causa efficiens, sed contractus atque actio omnes
 ex contractu dante aduersus heredes, per se in
 lib. in presenti quid quid dixerit Cujas lib. 4. l. 1.
 ep. 39. reuocatus a Labro lib. 2. connect. ep. 12. et de
 error. deca. 36. error. 2. sed illud de fursi fuit
 Ant. Labro quod extat in §. aliq. in l. de per. et
 amp. ubi dicitur quod aliq. ex contractibus non da
 tur actio aduersus heredes, vel uti in testator
 dolo uersatus est, et nihil ad heredes peruenit.
 ex dolo ut de fursi tate fugiat expungit far
 dubi. ueluti, sed ea sententia in Vultorio in
 d. §. aserimus has actioes aduersus heredes
 dari quod firmatur ex particula aliq. quod dicitur

H. 11

denotat exceptionem casu, in exceptione
ni? accommodata. ad rationem casusq.
per infirmitatem ei? crescit ex dolo
q. tunc n. data. adversus heredem, quos
tenus, simpliciter excedit, q. in excusatione
tua doli, et ex hoc incipit. §. 1. in it.
de peratemeis ritionibus. l. 1. lo. §.
et cuius pag diximus de pet. hered. l. 3.
de iure iurando: iudicis ubi supra
n. vulg. tr. in l. §. de act. empti.

[Faint, illegible handwriting, likely bleed-through from the reverse side of the page.]

[Faint, illegible handwriting, possibly a signature or name.]

[Faint, illegible handwriting, possibly a signature or name.]

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA. BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

UVA.BHSC

ST
ac
D
ac
M

Biblioteca
20

UVA BHSC